

فرخنده سالروز
ولادت حضرت
امام محمدباقر
مبارک باد

فوز حوزه

هفته‌نامه سیاسی، علمی و فرهنگی حوزه‌های علمیه

سال بیست و سوم | شماره ۸۷۷ | دوشنبه ۱۰ دی ۱۴۰۳ | ۲۸ جمادی‌الثانی ۱۴۴۶ | ۳۰ دسامبر ۲۰۲۴ | ۱۶ صفحه | ۵۰۰۰ تومان

نشریه عربی «الآفاق» | پیش شماره ۹۳

دین اسلام نجات دهنده زنان
از ظلم و ستم جاهلی

آیت‌الله‌العظمی مکارم شیرازی

آیت‌الله اراکی در اجتماع نهم دی حوزویان و مردم قم

اجازه نخواهیم داد

نفوذی‌ها وارد

دستگاه‌های

مدیریتی شوند

۹ دی یک نمونه‌ای بود از همان خصوصیتی که در خود انقلاب وجود داشت؛ یعنی مردم احساس وظیفه‌ی دینی کردند و دنبال این وظیفه، عمل صالح خودشان را انجام دادند.

با ولایت، مقاومت تا شهادت

آیت‌الله شب‌زنده‌دار

مسئولان به مسائل کشور
نگاه جامع‌الاطراف داشته باشند

● برنامه‌های دشمن به‌نحوی است که به‌طور آهسته و مخفیانه، عقاید و احساسات مردم را تحت تأثیر قرار می‌دهند و سعی بر کم‌رنگ کردن ایمان مردم دارند.

در مراسم تجلیل از پژوهشگران برتر
مؤسسه امام خمینی، عنوان شد

اولویت‌بندی کارها
باید با نگاه به سیاست‌های
کلی نظام صورت پذیرد

● اولویت‌بندی باید با نگاه به سیاست‌های کلی نظام و آنچه که حضرت آقا در پیشبرد اهداف نظام اسلامی ترسیم می‌کنند، صورت پذیرد.

آیت‌الله کعبی در همایش
«حلقه‌های میانی پیشبران جامعه‌پردازی در نظام انقلابی»

نظام بدون داشتن
روحیه انقلابی
به انحراف کشیده می‌شود

● حلقه‌های میانی باید به‌سمت جهش در عرصه‌های مختلف علمی و اقتصادی و از طریق قیام‌های مردمی برای تحقق پیشرفت و عدالت گام بردارند.

امام خامنه‌ای

و بازتعریف نقش روحانیت در عصر جدید
ا گفت‌وگو با حجت‌الاسلام والمسلمین حمیدرضا مهدوی‌ارغف

با نانو مجتهد صفاتی تأکید کرد
انتخاب موضوعات درسی در حوزه‌های علمیه
باید بر اساس مسأله‌محوری باشد

آیت‌الله کعبی در همایش «حلقه‌های میانی پیشبران جامعه‌پردازی در نظام انقلابی»

نظام بدون داشتن روحیه انقلابی به انحراف کشیده می‌شود

نایب‌رئیس جامعه مدرسین حوزه علمیه قم، با بیان اینکه نظام بدون داشتن روحیه انقلابی به انحراف کشیده خواهد شد، گفت: امروز انقلاب اسلامی از نعمت رهبری برخوردار است که ادامه‌دهنده راه تمدن‌سازی است که امام خمینی ره آغازگر آن بوده است.

به گزارش روابط عمومی جامعه مدرسین حوزه علمیه قم، آیت‌الله عباس کعبی در همایش «حلقه‌های میانی پیشبران جامعه‌پردازی در نظام انقلابی» که در سالن همایش‌های اداره کل تبلیغات اسلامی قم برگزار شد، با اشاره به نقش جوانان در تحقق اهداف انقلاب اسلامی، اظهار کرد: از ویژگی‌های جمهوری اسلامی این است که به تحول همراه با روحیه انقلابی توجه ویژه‌ای دارد.

راه‌اندازی نهضت‌های عظیم مردمی ایفاکنند. وی ادامه داد: امروز حلقه‌های میانی باید به‌سمت جهش در عرصه‌های مختلف از قبیل علمی و اقتصادی گام بردارند و از طریق قیام‌های مردمی نیز برای تحقق پیشرفت و عدالت گام بردارند.

آیت‌الله کعبی با اشاره به نقش حلقه‌های میانی در حکمرانی مردمی، اظهار کرد: حلقه‌های میانی بایستی رسالت‌شان را در راستای تحقق مردم‌سالاری برای حل مشکلات نظام به‌خوبی انجام دهند. وی با بیان اینکه امروز دشمنان، جنگ تمام‌عیار فرهنگی علیه خانواده در ایران به راه انداخته‌اند، خاطرنشان کرد: امروز دشمنان بنیان خانواده‌ها را هدف گرفته‌اند و این حلقه‌های میانی، می‌توانند با روشنگری، خانواده‌ها را در برابر این توطئه‌ها آگاه ساخته و به مقابله با دشمن بپردازند.

نکوداشت «شیخ‌الفقهاء والمجتهدین مرتضی انصاری و روز علم اصول»

حاضر و ضرورت بازگشت به مبانی اصولی تأکید کرد. استاد درس خارج حوزه علمیه قم، همچنین به اهمیت مطالعه دقیق آثار شیخ انصاری و ترویج روش اجتهادی ایشان اشاره کرد. عضو جامعه مدرسین حوزه علمیه قم، همچنین بر ضرورت تقویت مبانی اصول فقه در حوزه‌های علمیه و ایجاد کرسی‌های درس خارج اصول با تصریح بر مبانی اصولی و روش‌های اجتهادی بزرگان فقها تأکید کرد. گفتنی است، مشروح سخنان آیت‌الله فاضل لنکرانی در دهمین مجمع عمومی انجمن اصول فقه حوزه متعاقباً منتشر خواهد شد.

محمدجواد فاضل لنکرانی به ایراد سخن پرداخت. آیت‌الله محمدجواد فاضل لنکرانی رئیس مرکز فقهی ائمه اطهار علیهم‌السلام در این مجمع که با عنوان نکوداشت «شیخ‌الفقهاء والمجتهدین مرتضی انصاری و روز علم اصول» برگزار شد، با اشاره به فلسفه تأسیس انجمن اصول فقه حوزه، اظهار کرد: آنچه از این انجمن و امثال آن مورد انتظار است، تأثیرگذاری در شئون حوزه‌های علمیه است؛ چراکه این انجمن‌ها می‌توانند پویایی حوزه‌های علمیه را رقم بزنند. رئیس مرکز فقهی ائمه اطهار علیهم‌السلام در این سخنرانی بر اهمیت علم اصول فقه در عصر

نکوداشت «شیخ‌الفقهاء والمجتهدین مرتضی انصاری علیه‌السلام و روز علم اصول» و دهمین مجمع عمومی انجمن اصول فقه حوزه علمیه قم، در مرکز فقهی ائمه اطهار علیهم‌السلام برگزار شد. به گزارش خبرگزاری حوزه، دهمین مجمع عمومی انجمن اصول فقه حوزه علمیه قم، با سخنرانی آیت‌الله فاضل لنکرانی در سالن اجتماعات امام خمینی ره مرکز فقهی ائمه اطهار علیهم‌السلام برگزار شد. در این جلسه بعد از قرائت قرآن کریم و سرود جمهوری اسلامی ایران و سخنرانی رئیس انجمن اصول فقه حوزه علمیه قم، حجت‌الاسلام والمسلمین سیدصادق محمدی، آیت‌الله

پذیرش کارشناسی

۱۴۰۴-۱۴۰۵

مؤسسه آموزشی و پژوهشی امام خمینی ره

دوره مجازی در ۷ رشته (برادران و خواهران)

دوره حضوری در ۱۲ رشته (برادران)

معارف اسلامی و فلسفه، کلام
تاریخ، ادیان، اخلاق
علوم تربیتی، علوم قرآنی

معارف اسلامی و اخلاق، ادیان
اقتصاد، تاریخ، حقوق، فلسفه، کلام
مدیریت، جامعه‌شناسی، روان‌شناسی
علوم تربیتی، علوم سیاسی، علوم قرآنی

شرایط داوطلبان:

- تمام سطح یک حوزه علمیه
- اشتغال رسمی به تحصیل در حوزه
- موفقیت در آزمون کتبی و مصاحبه سنجش

مزایای تحصیل:

- آشنایی با مبانی و معارف اسلامی مرتبط با علوم انسانی
- برگزاری دروس فقه و اصول حوزه همراه با برنامه‌های تکمیلی و هدایت تحصیلی
- اعطای دانشنامه رسمی کارشناسی وزارت علوم
- امکان ادامه تحصیل در مقاطع ارشد و دکتری
- معافیت از دروس جنبی حوزه
- استفاده از امکانات و فضای پژوهشی مناسب
- پرداخت کمک هزینه تحصیلی (ویژه دوره حضوری)

زمان آزمون: ۳ اسفندماه ۱۴۰۳
محل تحصیل: قم

زمان ثبت‌نام: تا ۳۰ دی‌ماه ۱۴۰۳
مکان آزمون: قم، مشهد، تهران، شیراز و اصفهان

www.paziresh.iki.ac.ir

https://eitaa.com/P_karshenasi

۰۲۰ ۲۲۱۱۳۶۲۳ - ۲۲۱۱۳۶۲۴ - ۲۲۱۱۳۶۲۸

www.paziresh.iki.ac.ir

قائم‌مقام مدیرحوزه‌های علمیه در استان‌ها

حوادث سوریه نتیجه اعتماد بشاراسد به دشمن است

حجت‌الاسلام والمسلمین احمد فرخ‌فال قائم‌مقام مدیر حوزه‌های علمیه در استان‌ها، در گفت‌وگو با خبرنگاری حوزه، با اشاره به بیانات رهبر معظم انقلاب درباره تحولات سوریه گفت: یکی از محورهای فرمایشات مقام معظم رهبری، عدم غفلت مسئولان نظام جمهوری اسلامی و جهان اسلام در برابر توطئه‌هایی است که توسط صهیونیسم و استکبار جهانی درحال انجام است و جهان اسلام را تا حدودی به خود مشغول کرده است.

وی با اشاره به حقیقت و تقابل جبهه مقاومت و صهیونیسم بین‌المللی، ادامه داد: دشمن تصور می‌کرد، ضربات سنگینی را بر سیستم مدیریتی حزب‌الله وارد کرده است؛ اما حزب‌الله با سرعت کار را به دست گرفت و جریان خسارات کرد و به‌گونه‌ای در مقابل صهیونیست‌ها ایستادگی کرد که با وجود جنایات چندین ماهه در غزه، سازمان‌های بین‌المللی نتوانستند رژیم صهیونیستی را مجبور به قبول آتش‌بس کنند؛ اما در تقابل با حزب‌الله تسلیم شد و درخواست آتش‌بس را پذیرفت و این پیروزی با هوشیاری و مقاومت حزب‌الله به‌دست آمد.

قائم‌مقام مدیر حوزه‌های علمیه در استان‌ها، غفلت از دشمن توسط بشاراسد را از عوامل سقوط سوریه دانست و افزود: جریانات سوریه برخلاف مقاومت در لبنان بوده است؛ یعنی غفلت‌هایی منجر به تضعیف مقاومت اسلامی در سوریه شد. مقام معظم رهبری فرمودند: دشمن را همان‌گونه که هست، ببینید. امکانات و ضعف‌هایش را ببینید و در مواجهه با توطئه‌ها و دسیسه‌های صهیونیسم و استکباربرنامه‌ریزی کنید.

حجت‌الاسلام والمسلمین فرخ‌فال بیان کرد: اگر وضعیت مقاومت در سوریه آسیب دید، طرح اصلی آن استکبار و صهیونیسم بود؛ اما غفلت بعضی از دولت‌های اسلامی در همسایگی سوریه، کار را به اینجا رساند که الآن برای جهان اسلام تهدید به وجود آمده است.

وی حوادث سوریه را مایه عبرت دانست و تأکید کرد: مسئولان نظام نباید غفلت کنند و از تجربه مقاومت حزب‌الله در لبنان و همچنین سازش‌ها و غفلت‌هایی که در سوریه شد، درس بگیرند و با هوشیاری کامل ان‌شاءالله در مقابل دسیسه‌های صهیونیسم و استکبار بایستند.

این استاد حوزه علمیه قم، تخریب زیرساخت‌های سوریه را نتیجه اعتماد به دشمن عنوان کرد و هشدار داد: برخی از افراد گمان می‌کنند، اگر در مقابل استکبار و صهیونیسم کوتاه آمدند، تمام مشکلات آنان برطرف می‌شود و امروز مشاهده می‌کنند، با وجود وعده‌هایی که به سوریه داده شد، زیرساخت‌های این کشور را از بین برند و تمام امکانات و یکپارچگی سوریه دچاراز هم‌گسیختگی شده است.

وی تصریح کرد: یکپارچگی یک کشور در قدرت و مطالبات بین‌المللی بسیار مهم است و امروز سوریه، آن قدرت مطالبه‌گری گذشته را نمی‌تواند داشته باشد.

حجت‌الاسلام والمسلمین فرخ‌فال در پاسخ به کارشناسانی که سقوط بشاراسد را باعث تضعیف جمهوری اسلامی می‌دانند، بیان کرد: جمهوری اسلامی وابسته به افراد و حاکمان منطقه نیست و بر اساس اصول و قواعد خاص خود حرکت می‌کند. تمام امور کشور از نظر قانون‌گذاری، مدیریت و اجراء بر محوریت قانون اساسی و پیروزی ولایت فقیه تعریف شده است و ارتباطی به افراد خارج از کشور ندارد.

قائم‌مقام مدیر حوزه‌های علمیه در امور استان‌ها دلیل حضور جمهوری اسلامی در سوریه را دفع فتنه داعش عنوان و ابراز کرد: قبل از فروپاشی حاکمیت سوریه که داعش در عراق و تر مرزهای کشور نزدیک شده بود، شهدای ما آن را شکست دادند و نظام و مردم را از تهدیدات محفوظ کردند و امروز هم، اگر چنین اتفاقی تکرار شود و دشمنان به مرزهای ما نزدیک بشوند و تهدیدی برای ایران باشند، جوانان ما همان اقدامی را خواهند کرد که در زمان داعش انجام دادند.

حجت‌الاسلام والمسلمین احمد فرخ‌فال در پایان گفت: مقاومت حزب‌الله در لبنان و سازش و اعتماد بشاراسد به دشمن، بهترین تجربه برای مردم و مسئولان است؛ ما باید مواظب و هوشیار باشیم و همان‌گونه که تاکنون به فرمان ولی‌ام در تمام جریانات بحمدالله پیروز شدیم، در آینده نیز پیروزی از آن ما و خذلان برای تروویست‌ها، استکبار و صهیونیست‌هاست.

آیین نکوداشت آیت‌الله مصباح یزدی رحمته‌الله، با قرانت پیام آیت‌الله‌العظمی نوری همدانی و با حضور علما، طلاب و فضلا در مدرسه عالی دارالشفای قم برگزار شد.

به گزارش خبرنگاری حوزه، پیام این مرجع تقلید بدین شرح است:

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ وَالصَّلَاةُ وَالسَّلَامُ عَلَي سَيِّدِنَا وَتَبِيَّتِنَا أَيْ الْقَائِمِ الْمُصْطَفَى مُحَمَّدٍ وَعَلَى أَهْلِ بَيْتِهِ الطَّيِّبِينَ الظَّاهِرِينَ سَيِّمَا بَقِيَّةَ اللَّهِ فِي الْأَرْضِينَ.
با سلام و تحیت به آن مجمع محترم که به مناسبت بزرگ‌داشت مرحوم آیت‌الله آقای مصباح یزدی رحمته‌الله در حال برگزاری است.

آیت‌الله‌العظمی نوری همدانی تأکید کردند

پرورش شخصیت‌های علمی و اخلاقی و عرفانی در حوزه‌ها افزایش یابد

باید توجه داشت که اسلام عزیز برای بزرگ‌داشت و تعظیم و تکریم علم و عالم، اهمیت بسیاری قائل است و در زمینه اجلال و اکرام آن، تعابیر بلندی به‌کار برده است و در قرآن کریم، در ۸۰ مورد از علم و عالم تمجید نموده که یکی از این آیات قرآن کریم، **«يَرْفَعُ اللَّهُ الَّذِينَ آمَنُوا مِنْكُمْ وَالَّذِينَ أُوتُوا الْعِلْمَ دَرَجَاتٍ وَاللَّهُ بِمَا تَعْمَلُونَ خَبِيرٌ»** می‌باشد که مطلب را به‌زیبایی روشن ساخته است و مرحوم آقای مصباح یزدی، یکی از مصادیق این آیه نورانی است.

این شخصیت ممتاز در علم و عمل و اخلاق و عرفان زحمت‌های فراوانی کشیده بود و نتوانست، چهره جدیدی از یک عالم اسلامی از خود به نمایش بگذارد.

شناخت زمان و حوادث آن و پاسخ‌گو بودن به شبهات و مسائل مهم در مجامع علمی داخلی و خارجی، از دیگر ویژگی‌های این عالم بصیر بوده است.

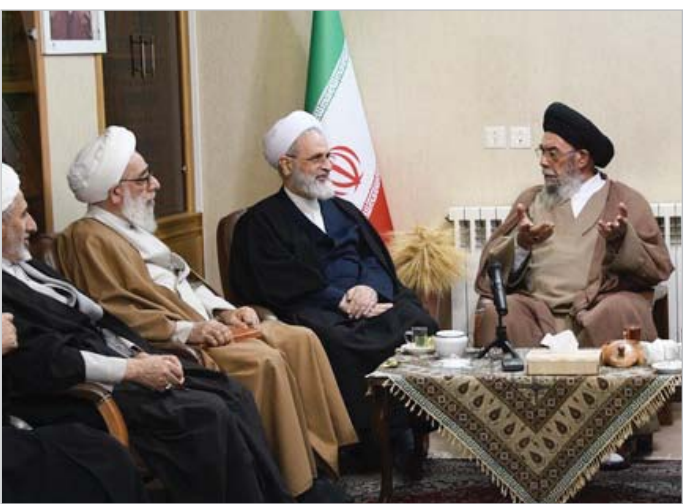
تربیت شاگردان توانمند، تألیف کتب پرمحتوا در علوم مختلف و حضور در عرصه‌های حساس و حمایت جدی از نظام از دیگر ویژگی‌های ایشان بوده است.

این ویژگی‌ها ما را به یاد سخن نورانی پیامبر اکرم صلی‌الله‌علیه‌وآله‌وسلم

در دیدار آیات اعرافی و طباطبایی نژاد عنوان شد

در جنگ تسخیر اذهان پاسخ‌دهی به شبهات الزامی است

می‌توانست باشد.

مدیر حوزه علمیه اصفهان تصریح کرد: باید مراقب حرف‌های بی‌ربط و باربظ در فضای مجازی باشیم و پاسخ مناسب و عقلائی این حرف‌ها را بدهیم و به حال خود رها نکنیم؛ چراکه خداوند تبارک تعالی نیز در قرآن کریم، به حرف‌های بی‌ربطی هم که مردم در زمان نزول قرآن کریم می‌زدند، پاسخ داده است.

وی عنوان کرد: طبق روش و منش آیات قرآن کریم، باید آنچه‌ا را به ذهن مردم می‌آید، دسته‌بندی کرد و پاسخ مناسب داد. در حال حاضر بالاترین جنگی که موجود است، تسخیر ذهن و افکار مردم است و باید در این جنگ، علما و روحانیون، ویژه فعالیت‌کنند.

امام جمعه‌اصفهان گفت:بایدحرف‌های مردم در فضای مجازی و شبهات موجود درذهن مردم رادسته‌بندی، آسیب‌شناسی و مدون پاسخ داد و به‌صورت کتاب یا نوشته‌ای تهیه و تولید کرد.

وی افزود: وقتی قرآن بر سر نیزه رفت، حضرت امیرالمؤمنین علیه‌السلام مظلومیت عجیبی در جنگ صفین داشتند. در این زمانه نیز باید مراقب این فتنه‌ها و توطئه‌ها باشیم واز مردم درهر حال مراقبت‌کنیم که رمز ماندگاری نظام و انقلاب است.

آیت‌الله طباطبایی‌نژاد خاطرنشان کرد:

تفکیکی بین استان‌ها، خوارهان و برادران و قم با دیگر استان‌ها قائل نمی‌شویم.

وی ادامه داد: عقیده داریم در کل کشور، همه حوزه‌های علمیه با هم یکی هستند و نباید تفاوت و تمایز خاصی بین یکدیگر قائل شویم. مادر موضوعات مختلف چون بررسی بودجه‌ها و اعتبارات، قوانین برنامه و بودجه و با مسائل اوقافی، همه نهادهای حوزوی در همه استان‌ها را یکی می‌دانیم.

مدیر حوزه‌های علمیه کشور تصریح کرد: یکی از طرح‌های بزرگ ما، هدفمندی خدمات به طلاب و روحانیون است که طبق آخرین اقدامات صورت‌گرفته، این خدمات به چهار گروه مدرس، محقق، محصل و مبلغ تعلق می‌گیرد.

وی عنوان کرد: در حال حاضر مشکل استاد تمام‌وقت حوزه‌های علمیه به‌صورت نسبی حل شده است و در حال حاضر، درصدد هستیم این موضوع را در حوزه علمیه خوارهان نیز محقق کنیم. آیت‌الله اعرافی خاطرنشان کرد: گروه دوم، محققان حوزه علمیه است که در قم نیز اقداماتی به‌صورت آزمایشی در این عرصه در حال اجرا شدن است. گروه سوم مبلغان است؛ مشکل عمده ما در کشور این است که مبلغان متکفل خاصی نداشته و چند متولی دارند. برای مبلغان ۱۵ طرح داریم و به‌صورت ویژه بر امر تبلیغ تمرکز کرده‌ایم.

وی افزود: در این طرح‌ها، مبلغان طرح هجرت مستقر هم، به‌صورت استاد تمام‌وقت در نظر گرفته شده‌اند. به‌صورت کلی هدف ما این است که طلبه بعد از تحصیل یا در گروه مدرس، مبلغ یا محقق به‌کارگیری شود.

مدیر حوزه‌های علمیه کشور، در توضیح اقدامات و همکاری‌های مشترک حوزه علمیه با آموزش و پرورش، ابراز کرد: یک برنامه ۵ ساله با آموزش و پرورش اجرا کرده‌ایم و در نظر داریم، برنامه دوم ۵ ساله را نیز اجرا کنیم.

وی عنوان کرد: درصددافزایش هماهنگی بین آموزش و پرورش با حوزه‌های علمیه هستیم و این منظومه قوی است که درحال تکمیل شدن است.

آیت‌الله اعرافی در پایان گفت: ماندگاری هدفمند نیز، از دیگر طرح‌های در دستور کاراست که برای طلاب و روحانیون در نظر گرفته شده است و اقدامات متنوعی در طول سال‌های تحصیل و تدریس روحانیون خواهیم داشت.

پیام امام خامنه‌ای

به سی‌ویکمین اجلاس

سراسری نماز

حضرت آیت‌الله خامنه‌ای در پیامی به سی‌ویکمین اجلاس سراسری نماز، ضمن تقدیر از اقدامات مخلصانه حجت‌الاسلام والمسلمین محسن قرائتی، نمازگزاران را به اقامه نماز اول وقت و حفظ توجه و حضور قلب، برای اثرگذاری نماز در دل و جان و عمل فردی و اجتماعی آنان توصیه کردند و جوانان را بیش از سایرین مخاطب این سخن دانستند.

متن پیام رهبر معظم انقلاب به این شرح است:

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

خدا را شکر که سلسله مبارک اجلاس‌های نماز در طول سالیان ادامه یافت و این اقدام مخلصانه جناب آقای قرائتی (دامت افاضاته) برکت کرد و چنان‌که انتظار می‌رفت، ادامه یافت و امید است، برکات آن هم چنان ادامه داشته باشد.

توصیه موکد اینجانب، اوّل اقامه نماز در اوّل وقت است و ثانیاً سعی در حفظ توجه و حضور قلب؛ نمازگزار بدانند با مخاطبی سخن می‌گوید که مالک همه عالم وجود و ملک روز رستاخیز است. نماز با این دو خصوصیت در دل و جان نمازگزار و آن‌گاه در عمل فردی و اجتماعی او اثر می‌گذارد. جوانان بیش از دیگران، مخاطب این توصیه‌اند. امید است توفیق الهی شامل حال آنان باشد.

والسلام علیکم ورحمة‌الله/ سیدعلی خامنه‌ای

آیت‌الله شب‌زنده‌دار

مسئولان به مسائل کشور نگاه جامع‌الاطراف داشته باشند

دبیر شورای عالی حوزه‌های علمیه گفت: مسئولان ما باید توجه داشته باشند که در بسیاری از نصب‌ها، آزادی‌ها و خصوصیاتی که در نظر دارند، باید نگاه جامع‌الاطراف به مسائل داشته باشند و مسائل را با دقت مطالعه کنند و به حرف‌های ظاهری توجه نکنند. به گزارش خبرنگاری حوزه،

آیت‌الله مهدی شب‌زنده‌دار در جلسه درس خارج فقه خود در مسجد اعظم قم با گرمی‌داشت حماسه روز نهم دی، اظهار کرد: حماسه نهم دی را گرمی می‌داریم و از خداوند متعال برای نعمت بصیرت که به ملت شریف ایران عنایت فرموده، سپاسگزاریم.

به‌گونه‌ای که هم ولایت اهل‌بیت علیهم‌السلام را دارند و هم با حضور خود در صحنه، به اندک افرادی که نسبت به آن اولیای الهی جسارت و بی‌توجهی می‌کنند، واکنش نشان می‌دهند.

دبیر شورای عالی حوزه‌های علمیه کشور افزود: خداوند را نسبت به نظام الهی و جمهوری اسلامی که هدیه‌ای است که خدای متعال در اثر مجاهدت‌ها و پیگیری‌های امام راحل علیه‌السلام و وفاداری همه اقشار مختلف به وجود آمد، شکرگزاریم.

آیت‌الله شب‌زنده‌دار ادامه داد: در طول سال‌های بعد از انقلاب، هرگاه مشاهده شد که خطری متوجه انقلاب عظیم‌الشان بوده، مردم در میدان‌ها حاضر شده و وفاداری خود را به آرمان‌های نظام اسلامی اظهار نموده‌اند؛ از این جهت ۹دی بسیار روز بزرگ و یکی از ایام‌الله بسیار مهم است.

عضو فقهای شورای نگهبان بیان کرد: این روز نشان‌دهنده وفاداری مردم نسبت به اهل‌بیت علیهم‌السلام و نظام جمهوری اسلامی است؛ البته خیلی باید توجه داشت که دشمنی دشمنان همیشه آشکار نیست؛ بلکه در مواردی که واضح و آشکار است، مردم واکنش نشان می‌دهند.

دبیر شورای عالی حوزه‌های علمیه در ادامه افزود: گاهی برنامه‌های دشمن به‌نحوی است که به‌طور آهسته و مخفیانه، عقاید و احساسات مردم را تحت تأثیر قرار می‌دهند و سعی بر کم‌رنگ کردن ایمان مردم دارند.

عضو جامعه مدرسین حوزه علمیه قم، با تأکید بر ضرورت هوشیاری در مقابل فتنه‌های دشمنان، گفت: ممکن است در اثر بی‌توجهی مسئولان و گروهی از مردم، کار به جایی برسد که مانند آن را در سوریه دیدیم.

آیت‌الله شب‌زنده‌دار با اشاره به نقشه‌های دشمنان در قالب جدید، گفت: آزادی‌هایی که افراد محدوددی به دنبال آن هستند که تعارض منافع و زبان‌های خیلی زیادی دارد، باید دقت کرد که نقشه‌های دشمنان است؛ البته گاهی ممکن است بعضی از منافع در اثر بعضی محدودیت‌ها از بین برود؛ اما باید دبد ضرر و زیان‌هایی که ممکن است، بر اثر بعضی از رفتارها ایجاد شود، در چه حدی است. اگر آن ضررها موجب شود که جوان‌ها، اقشار مختلف، زن‌ها، دخترها و پسرها نسبت به اسلام، انمه علیهم‌السلام، انقلاب اسلامی و ارزش‌ها کم‌توجه بشوند، آن‌وقت روز شادمانی دشمن خواهد بود؛ روزی خواهد بود که آنها پیوسته به دنبال آن بودند که از هر سوزهای استفاده کنند.

عضو فقهای شورای نگهبان در پایان تصریح کرد: مسئولان ما باید توجه داشته باشند که در بسیاری از نصب‌ها، آزادی‌ها و خصوصیاتی که در نظر دارند، باید نگاه جامع‌الاطراف به مسائل داشته باشند و مسائل را با دقت مطالعه کنند و به حرف‌های ظاهری توجه نکنند.

انجمن‌های علمی مکانی برای گفت‌وگوهای آزاد

انجمن‌های علمی عموماً و انجمن فقه و حقوق اسلامی خصوصاً، به‌حکم ماهیت انجمنی که دارند، مکانی برای گفت‌وگوهای آزاد، به‌روز و حتی امکان منضبط باشند. متن پیام حضرت آیت‌الله نوری همدانی به دوازدهمین مجمع انجمن فقه و حقوق اسلامی حوزه علمیه قم بدین شرح است:

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ وَالصَّلَاةُ وَالسَّلَامُ عَلَى سَيِّدِنَا وَنَبِيِّنَا أَبِي الْقَاسِمِ الْمُصْطَفَى مُحَمَّدٍ وَعَلَى أَهْلِ بَيْتِهِ الطَّاهِرِينَ الطَّاهِرِينَ سَيِّمًا بَقِيَّةَ اللَّهِ فِي الْأَرْضِينَ.

«نَحْنُ نَقُصُّ عَلَيْكَ نَبَأَهُم بِالْحَقِّ إِنَّهُمْ فِتْنَةٌ آمَنُوا بِرَبِّهِمْ وَرِذَانَهُمْ هُدًى وَوَسَّطْنَا عَلَى قُلُوبِهِمْ»

با سلام و تحیت به آن مجمع که با حضور فقها و دانشمندان محترم در حال برگزاری است.

اجتماع شما حوزویان و دانشگاهیان در قالب انجمن فقه و حقوق اسلامی حوزه علمیه قم را تبریک گفته و به‌فال نیک می‌گیرم. ان‌شاءالله تعالی مصداق جوانمردانی هستید که به کفایت حصین قرآن، اهل بیت عصمت و طهارت علیهم‌السلام و معارف دین خاتم و خاتم پناهنده‌اید. انجمن‌های علمی عموماً و انجمن فقیه فقه و حقوق اسلامی خصوصاً، به‌حکم ماهیت انجمنی که دارند، باید مکانی امن برای گفت‌وگوهای آزاد، به‌روز و حتی امکان منضبط باشند. امروزه میراث دینی ما به‌شدت مورد حمله به‌شکل نرم و مرموز است. در اینجاست که رسالت شما فضل و اساتید به‌عنوان حافظان دین و سرپرستان ایام آل‌محمد علیهم‌السلام بسیار سنگین می‌گردد. باید میراث را فهمید، عمل کرد، به دیگران منتقل نمود، از شبهات نهراسید و آن‌ها را حل کرد و غیرت‌مندانه به تحقق دین در عینیت جامعه اندیشید.

بر شما حوزویان و فضلاء محترم است که با جمع بین اصالت و معاصریت، به تحول متکامل و رو به جلو بیندیشید. فقهی که از آن سخن می‌رود، گنج و نخب‌هزاران فقیه، محدث و دراصل و ریشه میراث امامان اهل‌بیت علیهم‌السلام و صادقین علیهم‌السلام است. در اینجاست که باید ضمن حفاظت از آن البته به پویایی و شکوفایی آن نیز اندیشید و تلاش کرد. واضح است که هیچ عالم و مصلح دلسوزی مخالف تحوّل و تکامل فقه و سایر علوم اسلامی، شیوه‌های آموزشی، کتاب‌های درسی و غیر این‌ها نیست؛ لکن پرواضح است که این مسیر ضرور، باید بدون آسیب پیش برود؛ حتی «توتی اکل‌ها کلّ حین باذن رهبر».

در پایان مقدم شما بزرگواران را به این محفل محترم گرمای داشته و توفیق روزافزون شما و همه خادمان علم و فقاقت را از خداوند بزرگ خواستارم و همچنین از زحمات دانشمند محترم آیت‌الله علی‌دوست تشکر و تقدیر کنم.

اللهم انصر الاسلام واهله و اخذل الكفر والشرك والنفاق واهلهما، اللهم اصلح كل فاسد من امور المسلمين.

حسین نوری همدانی / قم، حوزه علمیه
۸ جمادی الثانی ۱۴۴۶ مطابق با بیستم آذرماه ۱۳۰۳

در آیین افتتاح نمایشگاه دستاوردهای پژوهشی مجمع آموزش عالی زبان و فرهنگ‌شناسی عنوان شد

برگزاری ۳۰۰ نشست علمی به ۸ زبان تا تحقق یک میلیون نسخه کتاب دیجیتال

آیین افتتاح نمایشگاه دستاوردهای پژوهشی مجمع آموزش عالی زبان و فرهنگ‌شناسی، با حضور معاون پژوهش جامعه‌المصطفی برگزار شد. به گزارش خبرگزاری حوزه، حجت‌الاسلام والمسلمین عابدی‌نژاد معاون پژوهش جامعه‌المصطفی در این مراسم گفت: باید تربیت مربیان پژوهشی در این نهاد علمی محقق شود.

وی با بیان اینکه توجه به رتبه و جایگاه علمی المصطفی در مباحث ثبت مقالات امری مهم می‌باشد، ابراز داشت: تا الآن بیش از ۵ هزار ترجمه در المصطفی صورت گرفته که قرار است، در قالب نمایشگاهی در المصطفی رونمایی شود.

معاون پژوهش جامعه‌المصطفی در پایان گفت: المصطفی علیهم‌السلام با همکاری آستان قدس رضوی در قدم اول، ۱۰۰ هزار نسخه دیجیتال به زبان‌های متعدد را محقق کرده است و در مرحله دوم قرار است، به یک میلیون نسخه دیجیتال برسد تا اساتید و طلاب از آن بهره ببرند.

در ادامه حجت‌الاسلام والمسلمین ساجد، رئیس مجتمع آموزش عالی زبان و فرهنگ‌شناسی المصطفی نیز گفت: رصد تولیدات المصطفی علیهم‌السلام در زمینه ترجمه، مهم‌ترین نکته می‌باشد که باید به آن توجه شود. همچنین اگر وضعیت ترجمه به‌صورت جدی در المصطفی متکفل خود را پیدا کند و در یک واحد تجمع شود، قطعاً کارهای فخری صورت خواهد گرفت.

در ادامه قربان‌پور، معاون پژوهش مجتمع زبان و فرهنگ‌شناسی جامعه‌المصطفی نیز، همت‌بخشی به مباحث پژوهشی را مهم خواند و ابراز کرد: مجتمع آموزش عالی زبان و فرهنگ‌شناسی، در موضوعات پژوهشی مطابق با نیاز روز و تحولات منطقه‌ای با رویکرد پژوهشی و متناسب با حوزه‌های دانشی فعالیت می‌کند.

وی در بیان دیگر فعالیت‌های پژوهشی، خاطرنشان کرد: مجتمع آموزش عالی زبان و فرهنگ‌شناسی جامعه‌المصطفی در راستای فعالیت‌های پژوهشی در یک سال اخیر، شش کرسی به چهار زبان، ۳۰۰ نشست علمی به ۸ زبان و ۵۰ کارگاه و انتشار دو مجله تخصصی و تدوین آثار و کتاب‌های زیادی را در قالب فعالیت‌های خود دارد.

آیت‌الله حسینی بوشهری در دیدار نماینده ولی فقیه در آذربایجان غربی

ائمه جمعه مشکلات اقتصادی و ناترازی‌های موجود را در خطبه‌های خود بیان کنند

رئیس جامعه مدرسین حوزه علمیه قم، خواستار دغدغه‌مندی ائمه جمعه نسبت به مشکلات اقتصادی مردم و ناترازی‌های موجود شد و از ائمه جمعه خواست تا با ادبیاتی متین، این مطالب را در خطبه‌های خود بیان کنند.

به گزارش روابط عمومی جامعه مدرسین حوزه علمیه قم، نماینده ولی فقیه در استان آذربایجان غربی و امام جمعه ارومیه به‌همراه مدیر و معاونان حوزه علمیه استان و جمعی از ائمه جمعه و مدیران مدارس علمیه شهرستان‌های این استان، با آیت‌الله سیدهاشم حسینی بوشهری دیدار و گفت‌وگو کردند.

آیت‌الله حسینی بوشهری در این دیدار، ضمن خوش‌آمدگویی به میهمانان، اظهار کرد: این سفرها که سبب هم‌افزایی برای ارتقای استان، هم در بُعد حوزه‌های علمیه و هم در بُعد مسائل دینی و فرهنگی می‌شوند، بسیار مفید هستند.

معیار، اخلاص در عمل است
امام جمعه قم ضمن تبریک میلاد حضرت زهرا علیها‌السلام، به تبیین جایگاه اخلاص در کلام ایشان پرداخت و ابراز کرد: حضرت می‌فرماید: «مَنْ أَسْعَدَ إِلَى اللَّهِ خَالِصَ عِبَادَتِهِ، أَحْبَبَ اللَّهُ عَزَّوَجَلَّ لَهُ أَفْضَلَ مَطْلَعَتِهِ»؛ یعنی اگر کسی فعالیت‌های خود را خالصانه برای خدا انجام دهد، خداوند بهترین مصلحت‌ها را برای او سرازیر می‌کند.

وی تصریح کرد: معیار، اخلاص در عمل است. اگر اخلاص ما در عمل کامل شود، عنایات و تفضلات الهی به سوی ما سرازیر خواهد شد.
رئیس جامعه مدرسین حوزه علمیه قم، با بیان اینکه نظام جمهوری اسلامی فرصتی در اختیار ما قرار داد که آن‌گونه که باید بدانیم، نمی‌دانیم چه نعمتی به ما داده است، بیان کرد: انقلاب اسلامی برکات فراوانی داشته و دشمنی دشمنان نیز، از همین جانشناّت گرفته است.

مقابل آن بایستند و مقاومت کنند. هر چه برای جوانان وقت و هزینه بگذارید، سرمایه‌است

رئیس جامعه مدرسین حوزه علمیه قم، خطاب به ائمه جمعه افزود: هرچه برای جوانان وقت بگذارید و هزینه کنید، سرمایه است. ائمه محترم جمعه باید برنامه‌های فرهنگی ثابتی برای حضور در جمع نوجوانان و جوانان با همکاری آموزش و پرورش داشته باشند.

لزوم تشکیل انجمن‌های خیریه برای حل مشکلات مردم

وی با بیان اینکه مردم در همه مشکلات ائمه جمعه را پناهگاه خود می‌دانند، ابراز کرد: با رعایت شفافیت و تمامی جنبه‌ها، انجمن‌های خیریه‌ای ایجاد کنید و برای آنها کار تعریف کنید. در هر شهری عده‌ای هستند که اهل کار خیرند؛ ولی نمی‌دانند باید چه اقدامی انجام دهند.

آیت‌الله حسینی بوشهری، با اشاره به مسأله جذب حوزه‌های علمیه، خاطرنشان کرد: هر چه سرباز برای امام زمان تربیت کنیم، بهره آن به اسلام و انقلاب باز خواهد گشت. یکی از کارهای اصلی شما، باید ارائه راهکار برای برون‌رفت از مسائل و مشکلات حوزه علمیه به‌ویژه مسأله جذب باشند.

امام جمعه قم با اشاره به وجود برخی آسیب‌های فرهنگی در جامعه، اظهار کرد: با چه‌وجه‌گشاده می‌توان نسل جوان را جذب کرد. بنیاد آیه یاس خواند. همیشه فراز و فرودهایی وجود داشته است.

راجع به مسائل فرهنگی هرچه در توان دارید انجام دهید

وی با بیان اینکه باید همیشه مانند سربازان در خصوص مسائل فرهنگی درحال آماده‌باش باشیم، خاطرنشان کرد: راجع به مسائل فرهنگی هرچه در توان دارید، انجام دهید و دچار روزمرگی نشوید. استاد حوزه علمیه قم در بخش پایانی سخنان خود، از ائمه جمعه خواست تا با حضور در مساجد، ارتباط با مردم و برگزاری جلسات با ائمه جماعات، بازاریان و مسئولان آموزش و پرورش، برای برگزاری هرچه باشکوه‌تر نماز جمعه تلاش کنند.

وی در پایان ضمن آرزوی موفقیت برای ائمه جمعه، اظهار کرد: آنچه در توان ما باشد و از دستمان برنیاید، برای حمایت از ائمه جمعه و مدیران حوزه‌های علمیه دریغ نخواهیم کرد.

موفق باشید.

دبیر شورای عالی حوزه‌های علمیه همچنین نسبت به پیگیری مطالب مطرح‌شده در این جلسه، قول پیگیری داد.

صمیمیت شیعه و سنی در آذربایجان غربی مثال‌زدنی است

در ابتدای این دیدار، حجت‌السلام والمسلمین سیدمهدی قریشی نماینده ولی فقیه در استان آذربایجان غربی و امام جمعه ارومیه، گزارشی از وضعیت این استان ارائه کرد.

وی با اشاره به وجود مذاهب و ادیان مختلف در استان آذربایجان غربی، صمیمیت شیعه و سنی در این استان را مثال‌زدنی توصیف.

نماینده ولی فقیه در استان آذربایجان غربی، خواستار سرمایه‌گذاری اقتصادی بیشتر در این استان شد و تصریح کرد: زمینه‌های خوبی برای پیشرفت اقتصادی در استان وجود دارد؛ اما سرمایه‌گذاری خوبی صورت نگرفته است؛ البته از لحاظ کشاورزی رتبه خوبی داریم.

دعوت از دبیر شورای عالی حوزه برای سفر به آذربایجان غربی

حجت‌الاسلام والمسلمین صفدر محمدی، مدیر حوزه علمیه استان آذربایجان غربی نیز در این دیدار، گزارش مختصری از وضعیت حوزه‌های علمیه این استان ارائه کرد و از دبیر شورای عالی حوزه‌های علمیه برای بازدید از مدارس علمیه این استان دعوت نمود.

روند فعالیت‌های عمرانی، برگزاری دوره‌های تخصصی تبلیغ، ادیان و مذاهب و کلام، وضعیت استان از لحاظ جذب طلاب جدیدالورود، رتبه علمی و پژوهشی استان در کشور، ساماندهی کتاب‌خانه‌ها، رتبه دوم کشوری از لحاظ مبلغان طرح امین و درخواست اختصاص ظرفیت جدید برای جذب مبلغان طرح هجرت، از جمله سرفصل‌های گزارش مدیر حوزه علمیه استان آذربایجان غربی در این جلسه بود.

درخواست‌های ائمه جمعه

ائمه جمعه خوی، سلماس، ماکو، میان‌دوآب و تعدادی از مدیران مدارس علمیه این استان نیز، به بیان مشکلات، دغدغه‌ها، آسیب‌ها و چالش‌های مدنظر خود در محورهای مختلف، از جمله مسأله وقف و لزوم احیای موقوفات، بحث امنیت شغلی اساتید و کادر، مشکلات بیمه طلاب و اساتید و لزوم تعیین حیطه اختیارات ائمه جمعه و مدیران مدارس به‌منظور پیشگیری از بروز اختلافات ناخواسته پرداختند.

در مراسم بزرگداشت ارتحال آیت‌الله العظمی گلپایگانی علیه‌السلام عنوان شد

علمای بزرگ انسان‌های خودساخته، معادباور و ایمان‌محورند

مراسم سی‌ودومین سالگرد ارتحال حضرت آیت‌الله سید محمدرضا گلپایگانی علیه‌السلام با حضور حجت‌الاسلام والمسلمین محمدی گلپایگانی رئیس دفتر مقام معظم رهبری، تنی چند از اعضای مجلس خبرگان رهبری و جامعه مدرسین حوزه علمیه قم، نمایندگان بیوت مراجع عظام تقلید، مدیران حوزوی، اساتید، فضلاء حوزه، برخی مسئولان کشوری و استانی و اقشار مختلف مردم، دی ۶ ۱۴۰۳ در مسجد اعظم قم برگزار شد.

به گزارش خبرگزاری حوزه، حجت‌الاسلام والمسلمین علی نظری‌منفرد، در این مراسم، با اشاره به مقام علم و عالم، افزود: علم دین، امری لازم و ضروری در زندگی روزمره است و ققهای شیعه، عمر شریف خود را صرف اجتهاد و فقه کردند تا سعادت مقلدان خود را فراهم آورند. باید همه ما بخشی از وقت خود را صرف دین کرده و در کنار فرصتی که برای دنیای خود قرار می‌دهیم، زمانی را نیز به تأمین و تقویت دین صرف کنیم.

سخنران مراسم اظهار کرد: مرحوم حضرت آیت‌الله گلپایگانی علیه‌السلام فردی متعبد و مقید به انجام دستورات شریعت بود و این افراد از بزرگان و اعظم علمای شیعه و از افراد شاخص حوزه‌های علمیه هستند.

این استاد حوزه علمیه قم با تأکید بر ضرورت الگوگیری از سیره بزرگان برای دستیابی به سعادت، اظهار کرد: نباید دنیا و شیطان انسان را با نشان دادن زیبایی‌های آن، فریب داده و او را از رسیدن به سعادت اخروی بازدارد.

آیت‌الله رجیبی

بخش زیادی از لایحه عفاف و حجاب فرهنگی است

آیت‌الله محمود رجیبی رئیس مؤسسه آموزشی و پژوهشی امام خمینی علیه‌السلام در جلسه درس اخلاق و مبانی معرفتی که در مسجد مدرسه علمیه معصومیه برگزار شد، با بیان اینکه برای حرکت به سوی تقرب الی‌الله، معرفت و محبت نیاز است، شناخت معرفت‌های کاذب از صادق را ضروری دانست و خاطرنشان کرد: شناخت معرفت صادق از کاذب در مسیر سعادت، بسیار مهم است و باید در مسیر دستیابی به معرفت بسیار دقت کنیم. بسیاری از مشکلات جامعه ناشی از عدم معرفت مسئولین است.

به گزارش خبرگزاری رسا، رئیس مؤسسه آموزشی و پژوهشی امام خمینی علیه‌السلام با اشاره به نظرات مختلفی که در مورد لایحه حجاب و عفاف وجود دارد، ابراز کرد: قضاوت در مورد این لایحه بدون مطالعه و با تکیه بر گفتار دیگران باعث انحراف جامعه است. این لایحه پنج فصل دارد و چهار فصل آن در مورد کارهای فرهنگی و حدود هفتاد و پنج درصد این لایحه کار فرهنگی است؛ بی‌دقتی در کسب معارف خیلی به انسان آسیب می‌زند.

آیت‌الله رجیبی با اشاره به بندهایی از لایحه حجاب و عفاف، تصریح کرد: در جریان برجام، رهبر معظم انقلاب فرمودند: برجام خسارت محض است؛ اینکه ببینیم اروپائیان چکار می‌کنند، دوباره تکرار اشتباه گذشته است.

وی با اشاره به شایعاتی که در فضای مجازی در مورد شهادی مدافع حرم گفته شده است، گفت: مدافعان حرم، توطئه آمریکا در منطقه را نقش بر آب کردند و خون آنها اسلام را حفظ کرد؛ طراحی این بود که تکفیری‌ها تمام مناطق اسلامی را تصرف کنند؛ اما شهدای مدافع حرم نگذاشتند.

رئیس مؤسسه آموزشی و پژوهشی امام خمینی علیه‌السلام وظیفه مسئولان و روحانیون را در کسب اطلاعات دقیق، سنگین‌تر از دیگران دانست و گفت: مسئولان با شناخت دقیق، باید وظیفه خود را بشناسند؛ فصل‌الخطاب شرعی، سیاسی و اجتماعی، رهبر معظم انقلاب است و همه بیچ‌وجه این نعمت خداوند را نمی‌توانیم شکرگزاری کنیم.

آیت‌الله اراکی در اجتماع نهم دی حوزویان و مردم قم

اجازه نخواهیم داد نفوذی‌ها وارد دستگاه‌های مدیریتی شوند

عضو شورای عالی حوزه‌های علمیه با اشاره به هشدارهای رهبر معظم انقلاب درباره نفوذ، گفت: ملت ایران اجازه نمی‌دهد نفوذی‌ها با سرنوشت کشور بازی کنند. نسبت به این مسئله هشدار می‌دهیم. حوزه و روحانیت و ملت ایران اجازه حضور نفوذی‌ها در دستگاه‌ها را نمی‌دهد.

به گزارش خبرگزاری حوزه، آیت‌الله محسن اراکی عضو شورای عالی حوزه، یکشنبه ۹ دی در اجتماع حوزویان و مردم انقلابی قم به مناسبت گرمی‌داشت حماسه نهم دی که در مدرسه علمیه فیضیه برگزار شد، گفت: امروز روز خیزش علیه کوری و بی‌بصیرتی است. کسانی که از امام بصیر برخوردار می‌باشند، بینا هستند و کسانی که از امام بصیر برخوردار نیستند در هر دو عالم کور هستند.

وی با طرح این سؤال که فتنه کجا است و چیست؟ ادامه داد: فتنه جایی است که حق را می‌پیچاند و کتمان می‌کند. از رسانه‌ها می‌خواهیم فتنه را تبیین کنند. اولین قدم برای تبیین، تبیین دستاوردهای انقلاب اسلامی است و امروز ملت ایران ملتی مقتدر و قابل انکا برای ملت‌ها مستضعف است.

عضو شورای عالی حوزه‌های علمیه بیان داشت: آیا دفاع از ملت مظلوم گناه است! نه، این افتخار برای ملتی است که سال‌ها گرفتار تحریم‌های ظلمانه بوده، ولی با وجود همه نوع تحریم و ظلم از پا نایستاد، خسته، درمانده و ناامید نشد. با وجود همه نوع گرفتاری‌ها و سختی‌ها از مظلوم دفاع کردیم و این برای ملت ایران اسلامی عزت و افتخار بزرگی است.

عضو هیئت رئیسه مجلس خبرگان افروز: آیا آنچه امروز کشورهای مزدور منطقه در مقابل آمریکا انجام می‌دهند عزت آفرین و غرورآفرین است؟! یا اینکه آنچه ملت ایران اسلامی در برابر جبهه ظلم انجام می‌دهد و سختی‌ها را تحمل می‌کند تا عزتمندانه زندگی کند. ایران اسلامی برای رسیدن به عزت، استقلال و اقتدار بزرگانی چون شهید حاج قاسم سلیمانی و سید سیدحسن نصرالله را از دست داده است. ما بهترین‌ها را را برای عزت و مقاومت در برابر ظالم از دست دادیم تا جبهه مقاومت حیات دوباره بگیرد و همچنان با استقامت برای حفظ عزت و استقلال جان می‌دهیم و از پای نخواهیم نشست.

یادداشت

علیرضا مکتب‌دار، سردبیر هفته‌نامه الآفاق

اشاره: همدوشی دانش حوزوی و سواد رسانه‌ای، راهبردی مؤثر برای تبلیغ دین در دنیای امروز است. مبلغان دینی با ارتقای مهارت‌های رسانه‌ای خود، نه‌تنها می‌توانند از چالش‌های رسانه‌ای عبور کنند؛ بلکه قادر خواهند بود، پیام‌های سعادت‌بخش دین مبین اسلام را به‌شکلی مؤثرتر و ماندگارتر به مخاطبان منتقل کنند.

در جهان امروز، رسانه‌ها به یکی از اصلی‌ترین ابزارهای تأثیرگذاری بر افکار عمومی و شکل‌دهی به ارزش‌ها و

اهمیت سواد رسانه‌ای برای مبلغان دینی

سواد رسانه‌ای به‌معنای توانایی تحلیل، ارزیابی و استفاده هوشمندانه از پیام‌های رسانه‌ای است. مبلغان دینی برای بهره‌گیری از ظرفیت‌های عظیم رسانه‌ها باید نه‌تنها به این مهارت مجهز شوند؛ بلکه آن را در جهت انتقال پیام‌های الهی به‌کار بگیرند.

نسل جوان امروزی که در محیطی اشباع‌شده از پیام‌های متنوع زندگی می‌کند، خواهان دریافت مفاهیمی است که در عین پاسخ‌دهی به پرسش‌هایش، با زبان، فرهنگ و دغدغه‌هایش هم‌خوانی داشته باشد. برای مثال، موضوعات مربوط به هویت، عدالت اجتماعی، محیط‌زیست و اخلاق فردی، از جمله مسائل مورد توجه جوانان هستند که می‌توانند با بیانی دینی و جذاب در رسانه‌ها مطرح شوند.

تلفیق دانش حوزوی و رسانه‌ای؛ راهکاری برای اثربخشی بیشتر

دانش حوزوی شامل: علومی همچون تفسیر، حدیث، فقه، کلام و اخلاق و… ظرفیت‌هایی عظیم برای تولید محتوای عمیق و معنادار فراهم می‌کند؛ اما این دانش زمانی به تأثیرگذاری مطلوب می‌رسد که با قالب‌های رسانه‌ای مناسب عرضه شود. به‌عنوان مثال:

بیان اخلاق اسلامی در قالب پادکست: تولید پادکست‌هایی درباره اصول اخلاق اسلامی با زبان ساده و داستان‌محور، می‌تواند مخاطبان زیادی را به خود جذب کند.

اینفوگرافی برای احکام دینی: احکام شرعی مانند: نماز، روزه یا خمس را می‌توان در قالب اینفوگرافی‌های جذاب و قابل فهم برای مخاطبان جوان ارائه کرد.

مستندهای کوتاه با موضوعات دینی: ساخت مستندهایی درباره دربارۀ زندگی علمای بزرگ یا تاریخ مساجد معروف، نمونه‌ای از استفاده خلاقانه از رسانه برای انتقال پیام‌های دینی است.

چالش‌های رسانه‌ای پیش روی مبلغان دینی

امروزه رسانه‌ها نه‌تنها بستری برای انتقال پیام‌های دینی هستند؛ بلکه می‌توانند فضایی برای شبهه‌افکنی و القای ارزش‌های مغایر با دین نیز فراهم کنند.

برخی از چالش‌های اصلی که مبلغان دینی با آن روبرو هستند عبارت‌اند از: شبهه‌افکنی هدفمند: رسانه‌های مخالف ارزش‌های دینی، با ارائه شبهات

مدیریت و حکمرانی دینی فضای مجازی در کشور ایجاد شود.

وی بیان داشت: تأکید دیگر رهبر معظم انقلاب رفع مشکل اقتصادی با تکیه بر اقتصاد مقاومتی و درون‌زا و جوش تولید و ایجاد اشتغال برای نیروی جوان کشور است. کاری که در دوره شهید رئیسه به‌خوبی در حال شکل‌گیری بود. حتی بعضی از استان‌ها خبر داده بودند.

آیت‌الله اراکی در پایان گفت: انتظار این است دولت و دولتمردان در عمل منویات رهبر معظم انقلاب را اجرا کنند تا برای کشور گشایشی ایجاد شود و هم وضع معیشت مردم تغییر کند و گرانی‌ها کمتر شود. اگر به اقتصاد مقاومتی عمل می‌شد، الان کشور گرفتار مشکلات اقتصادی و گرانی مایحتاج و ارز نمی‌شد.

منابع:
www.rahmannews.com

www.rahmannews.com

www.rahmannews.com

www.rahmannews.com

www.rahmannews.com

www.rahmannews.com

www.rahmannews.com

www.rahmannews.com

www.rahmannews.com

www.rahmannews.com

www.rahmannews.com

www.rahmannews.com

www.rahmannews.com

www.rahmannews.com

www.rahmannews.com

www.rahmannews.com

www.rahmannews.com

www.rahmannews.com

www.rahmannews.com

www.rahmannews.com

www.rahmannews.com

www.rahmannews.com

www.rahmannews.com

www.rahmannews.com

www.rahmannews.com

www.rahmannews.com

www.rahmannews.com

www.rahmannews.com

www.rahmannews.com

www.rahmannews.com

www.rahmannews.com

www.rahmannews.com

www.rahmannews.com

www.rahmannews.com

www.rahmannews.com

www.rahmannews.com

www.rahmannews.com

www.rahmannews.com

www.rahmannews.com

www.rahmannews.com

www.rahmannews.com

www.rahmannews.com

www.rahmannews.com

www.rahmannews.com

www.rahmannews.com

www.rahmannews.com

www.rahmannews.com

اخبار کوتاه ایـران

● **ایران سومین کشور باهوش دنیا:** طبق آخرین رتبه‌بندی، ایران جایگاه سومین کشور باهوش دنیا رو به خودش اختصاص داده است. در این رتبه‌بندی، کره جنوبی در جایگاه اول و چین در جایگاه دوم و ژاپن در رتبه چهارم است. همچنین آمریکا در رده بیست و چهارم این جدول قرار دارد.

تلاش بانک مرکزی برای کاهش منابع وام ازدواج:

نایب‌رئیس کمیسیون تلفیق؛ بانک مرکزی، به دنبال کاهش منابع وام ازدواج از مسیر مجمع تشخیص است. رئیس مرکز ارزیابی سیاست‌های کلی نظام؛ بانک مرکزی نامه‌نگاری کرده؛ اما هنوز مجمع تصمیمی در این خصوص نگرفته است.

رونمایی از توانمندی جدید زیردریایی فاتح تا ۲ ماه آینده:

فرمانده نیروی دریایی ارتش؛ در حوزه دریا به‌برکت انقلاب، خون شهدا و مقام عظمای ولایت در تراز جهانی قرار گرفته‌ایم. در حوزه غیرنظامی تاکنون ۳ فروند شناور را ساخته‌ایم. زیردریایی، پیچیده‌ترین تجهیزات دریایی است. بعد از آن، ناوشکن‌های سنگین و ناوشکن‌های سبک قرار دارند. اینها همگی در کشور طراحی و ساخته می‌شوند. در حوزه زیردریایی نیز، زیردریایی فاتح را داریم که تا دو ماه آینده شگفتی خواهد آفرید و توانمندی جدیدی از خودش ارئه خواهد داد.

● **افزایش قابل توجه آنفلوآنزا در کشور:** سرپرست مرکز مدیریت بیماری‌های واگیر وزارت بهداشت؛ یافته‌های ما نشان می‌دهد که در هفته منتهی به ۳۰ آذر ماه، بین ۲۱ تا ۲۳ درصد از کل موارد عفونت‌های تنفسی جاری در کشور مربوط به آنفلوآنزا بوده است. نوع غالب آنفلوآنزا نیز از نوع A و زیرگونه H1N1 است که همان آنفلوآنزای فصلی است. این میزان شیوع، نشان‌دهنده افزایش قابل توجه آنفلوآنزا در این فصل از سال است.

● **تولید ۴.۳ میلیون مگاوات برق در نیروگاه بوشهر:** رئیس شرکت بهره‌برداری نیروگاه اتمی بوشهر؛ نیروگاه اتمی بوشهر با توان کامل و با تمام قدرت در مدار تولید قرار دارد و از ابتدای سال جاری تاکنون، ۴.۳ میلیون مگاوات ساعت برق در آن تولید شده است. دو واحد نیروگاه هسته‌ای در بوشهر، هرکدام با ظرفیت ۱۰۵۷ مگاوات در حال احداث است که با تکمیل این ۲ طرح مهم تولید برق هسته‌ای به ۳۱۰۰ مگاوات افزایش می‌یابد؛ لذا با توجه به کمبود گاز و اینکه سوخت نیروگاه اتمی به‌صورت هسته‌ای نیاز به گاز یا سوخت فسیلی ندارد، نقش مهمی در تأمین برق اقصی نقاط کشور دارد.

● **سفته‌بازی و پول‌شویی در بازار تتر، علت مسدودی صرافی‌های رمزارز:** طبق اطلاعیه‌های صرافی‌های رمزارزی، بانک مرکزی ورودی درگاه‌های پرداخت ریالی صرافی‌های ارز دیجیتال را مسدود کرده است. پولشویی و عملیات سفته‌بازی در بازار تتر، دلیل اصلی مسدود شدن ورودی درگاه‌های ریالی پرداخت‌یار صرافی‌های رمزارز است. درگاه خروجی این پرداخت‌یارها همچنان باز است. ظاهراً بانک مرکزی و نهادهای نظارتی، در ماه‌های گذشته نسبت به تخلفات ریالی شرکت‌های پرداخت‌یار در ایجاد سیستم تسویه آتی در معاملات متعدد هشدار داده بودند؛ اما آنها این هشدار را جدی نگرفته و به تخلفات خود ادامه داده‌اند.

● **عرضه بنزین سوپر وارداتی تا آخر سال:** مشاور معاون وزیر نفت در امور پالایش؛ بنزین سوپر تا آخر امسال در جایگاه‌ها عرضه خواهد شد و با تعاملی که با واردکنندگان داشتیم، پیش‌بینی می‌کنیم که با قیمت هر لیتر ۴۰ هزار تومان عرضه شود؛ مشروط به اینکه بانک مرکزی همکاری در زمینه تخصیص ارز نیمایی را با ما داشته باشد. این پیش‌بینی ۴۰ هزار تومان برای قبل از افزایش قیمت ارز است و احتمال دارد، اکنون به قیمت ۵۰ هزار تومان برسد.

● **رسیدگی به یک میلیون اظهارنامه مالیاتی اجاره املاک و مستغلات بدون مراجعه حضوری:** معاون فناوری‌های مالیاتی سازمان امور مالیاتی؛ امسال یک میلیون اظهارنامه مالیاتی اجاره املاک و مستغلات، با استفاده از ظرفیت ماده ۱۶۹ مکرر قانون مالیات‌های مستقیم بدون مراجعه حضوری رسیدگی شد.

● **سامانه ۱۴۷۰ برای پاسخگویی به مشکلات مردم در دفاتر خدمات قضایی:** مرکز تماس پشتیبانی خدمات الکترونیک قضائی با تلفن ۱۴۷۰، سامانه‌ای است که از سال ۹۹ فعالیت خود را آغاز کرده و در روزها و ساعات اداری، پاسخگویی شهروندان در داخل و خارج از کشور است. مردم می‌توانند با تماس با این شماره مشکلات خدمات الکترونیک قضائی را مطرح کنند.

● **توانمندی کشور در طراحی، ساخت و برنامه‌نویسی انواع تجهیزات و ماشین‌آلات شهرسازی:** رئیس انجمن تولیدکنندگان تجهیزات شهرسازی؛ ۹۰ درصد دستگاه‌های بازی در مراکز تفریحی، ساخت ایران است و از نظر ایمنی و استاندارد، با کشورهای اروپایی رقابت می‌کند.

● **دستگاه ساینده چرخشی و پرداخت‌کاری نانومتري:** متخصصان یک شرکت دانش‌بنیان موفق شدند، دستگاه ساینده چرخشی نانومتري را طراحی و تولید کنند. این محصول در صنایع پیشرفته مانند تجهیزات پزشکی و آزمایشگاهی و حوزه‌هایی استفاده می‌شود که در آن، سطوح باید با دقت بسیار بالا پرداخت شود. این محصول با یک پنجم قیمت نمونه مشابه خارجی عرضه می‌شود.

● **آغاز فعالیت شرکت‌های دانش‌بنیان در بورس:** معاملات بازار نرفورین در فرابورس، از امروز (۸ دی) به‌طور رسمی آغاز شد. در این بازار، سهام شرکت‌های دانش‌بنیان عرضه و معامله می‌شوند و فرایند تأمین مالی آن‌ها تسریع خواهد شد.

● **۵۰۰ نوع سیگار قاچاق وارد کشور می‌شود:** مدیرعامل دخانیات؛ مضرات محصولات دخانیات داخل کشور تا ۲۰۰ درصد از سیگارهای قاچاق کمتر است. بیش از ۵۰۰ نوع سیگار قاچاق وارد کشور می‌شود. هیچ شرکتی در کشور ۵۰ درصد مالیات نمی‌دهد؛ اما شرکت بهممن ۵۰ درصد مالیات می‌دهد. اگر این روند ادامه داشته باشد، ۱۰ سال آینده شرکت دخانیات تعطیل می‌شود.

● **استخدام پرستاران و کادر وزارت بهداشت کلید خورد:** صدور مجوز استخدام در وزارت بهداشت برای جذب بیش از ۲۴هزار نفر (که ۱۲هک هزار نفر پرستار هستند)، انجام شد. علام‌الدین رفیع‌زاده؛ سازمان اداری و استخدامی کشور برای جذب و استخدام ۲۴ هزار و ۷۴۹ نفر کادر بهداشت، درمان و فوریت‌های پزشکی برای مراکز جدیدالاحداث و توسعه‌ای و همچنین مراکز فعلی در وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی کشور، مجوز صادر کرد.

رونمایی از اولین فراخوان ملی «ایده‌های نوآورانه دینی با موضوع هوش مصنوعی»

رویداد ملی «ایده‌های نوآورانه دینی با موضوع هوش مصنوعی» با مشارکت مرکز نوآوری آلاء و ستاد راهبری فناوری‌های حوزه‌های علمیه برگزار می‌شود. اولین فراخوان ملی «ایده‌های نوآورانه دینی با موضوع هوش مصنوعی» با حضور آیت‌الله شب‌زنده‌دار دبیر شورای‌عالی

حوزه‌های علمیه، حجت‌الاسلام جلالی فراهانی مدیر مرکز نوآوری آلاء و دکتر محمدرضا قاسمی دبیر ستاد راهبری فناوری‌های هوشمند حوزه‌های علمیه رونمایی شد.

محورهای فراخوان

۱. هوش مصنوعی اصول و ارزش‌های دینی؛
۲. هوش مصنوعی و تبلیغ دین؛
۳. هوش مصنوعی و آینده جامعه دینی؛
۴. هوش مصنوعی و پژوهش‌های حوزوی؛
۵. هوش مصنوعی و آموزش حوزوی؛
۶. هوش مصنوعی و ضرورت‌های اخلاقی مبتنی بر دین؛
۷. هوش مصنوعی و حکمرانی دینی؛
۸. تربیت دینی و هوش مصنوعی؛
۹. هوش مصنوعی، مدیریت و شبکه‌سازی اجتماعی؛
۱۰. هوشمندسازی خدمات اجتماعی حوزه‌های علمیه.
تشکیل دبیرخانه دائمی ایده‌های نوآورانه دینی با موضوع هوش مصنوعی و باشگاه فناورن هوشمند و نوآوران دینی با مشارکت مراکز و نهادهای فرهنگی و اجتماعی در آینده‌ای نزدیک، از اهداف این فراخوان ملی خواهد بود.
این رویداد در دو عرصه ایده‌پردازی و تیم‌ایده‌های نوآورانه برگزار خواهد شد و از عموم نوآوران دینی، ایده‌پردازان و تیم‌ایده‌های نوآور برای شرکت در این رویداد ملی دعوت شده تا ۱۵ بهمن‌ماه از طریق پایگاه اینترنتی رویداد، به آدرس www.aalaa.ir/ai۲ ایده‌های نوآورانه خود را ثبت کنند.

دسترسی رایگان به بیش از ۸۵ هزار جلد کتاب در پایگاه نورلایب

پایگاه اینترنتی نورلایب (www.noorlib.ir)، بزرگ‌ترین کتابخانه دیجیتال علوم اسلامی و انسانی، مطالعه و دسترسی به بیش از ۸۵هزار جلد کتاب را به‌صورت رایگان فراهم کرده است.

به گزارش نورسافت، همواره یکی از دغدغه‌ها و خواسته‌های پژوهشگران و کاربران نورلایب، دسترسی آسان‌تر و کم‌هزینه‌تر به محتوای کتاب‌ها بوده است. این خواسته با توجه به محدودیت‌هایی که در خصوص «حق مالکیت معنوی» کتاب‌ها و دیگر ملاحظات وجود داشت، تاکنون محقق نشده بود؛ اما به‌لطف خدایوند و پیگیری مسئولان، خوش‌بختانه این مهم جامه عمل پوشید و در ایام هفته پژوهش، مطالعه بیش از ۷۰ درصد کتاب‌ها (بیش از ۶۲۵۰۰ عنوان کتاب شامل بیش از ۸۵۰۰۰ جلد)، رایگان شد.

کتابخانه دیجیتال نور، بزرگ‌ترین کتابخانه دیجیتال علوم اسلامی و انسانی است که درحال حاضر با ارائه بیش از ۱۲۲ هزار عنوان کتاب به دانش‌پژوهان و علم‌دوستان، زمینه دسترسی آنها را به انبوهی از منابع پژوهشی و مطالعاتی فراهم آورده است. تنوع موضوعات کتب موجب شده تا محققان این پایگاه اینترنتی را به‌عنوان بانک اطلاعات مرجع در تحقیقات خود در نظر بگیرند.

کاربران این پایگاه اینترنتی می‌توانند نویسندگان مورد نظر خود را جستجو و آثارشان را مورد مطالعه و بررسی قرار دهند و حتی فهرستی از نویسندگان مرتبط با نویسنده مورد نظر را در اختیار داشته باشد. همچنین برای هر کتاب، صفحه‌ای تخصصی تدارک شده تا تمامی اطلاعات مرتبط با آن کتاب، به‌صورت متمرکز در اختیار کاربر قرار گیرد.

بانوان حوزوی، به‌ویژه آن‌هایی که در حوزه‌های علمیه تحصیل کرده‌اند، نقشی کلیدی و تأثیرگذار در زمینه‌سازی برای ظهور امام مهدی عج ایفا می‌کنند. زنان حوزوی با آگاهی‌بخشی به جامعه، به‌ویژه در خانواده‌ها و مدارس دینی، می‌توانند زمینه‌ساز نهادینه‌سازی اصول مهدوی در زندگی فردی و اجتماعی افراد شوند.

خبرنگار حوزه در گفت‌وگوی اختصاصی با خانم سمانه پرویان، کارشناس معارف مهدویت، پژوهشگر و نویسنده که در بنیاد فرهنگی حضرت مهدی موعود عج خراسان رضوی نیز در عرصه اطلاع‌رسانی معارف مهدویت فعالیت می‌کند، پیرامون نقش بانوان حوزوی در زمینه‌سازی ظهور و جریان‌سازی مهدویت به گفت‌وگو پرداخته است که در ادامه می‌آید.

نقش بانوان حوزوی

در زمینه‌سازی ظهور حضرت مهدی عج

نقش بانوان در این زمینه بسیار کلیدی و بی‌بدیل است. در حقیقت، بانوان حوزوی به‌دلیل تخصص و آگاهی که در زمینه معارف اهل بیت ع دارند، می‌توانند در نقش‌سازی و جریان‌سازی مهدویت در جامعه اسلامی تأثیرگذار باشند. بانوان حوزوی می‌توانند با آگاهی‌بخشی به جامعه در سطح فردی، خانوادگی و اجتماعی، اصول و معارف

در مراسم تجلیل از پژوهشگران برتر مؤسسه امام خمینی ره عنوان شد

اولویت‌بندی کارها باید با نگاه به سیاست‌های کلی نظام صورت پذیرد

عضو جامعه مدرسین حوزه علمیه قم، با بیان اینکه

اولویت‌بندی کارها از اهمیت بالایی برخوردار است، گفت: اولویت‌بندی باید با نگاه به سیاست‌های کلی نظام و آنچه که حضرت آقا در پیشبرد اهداف نظام اسلامی ترسیم می‌کنند، صورت پذیرد.

به گزارش روابط عمومی جامعه مدرسین حوزه علمیه قم، آیت‌الله محمود رجیبی ۵ دی، در همایش تجلیل از پژوهشگران برتر مؤسسه آموزشی و پژوهشی امام خمینی ره، با بیان اینکه یک جامعه اسلامی، باید سبک زندگی اسلامی داشته باشد، ادامه داد: در جهان اسلام مسلمانانی که شیفته اندیشه‌های اسلامی هستند، یک نیازهایی دارند؛ به‌خصوص شیعیان. این یک نیاز جهانی است که رهبر معظم انقلاب نیز به جوانان گفتند که اسلام را از منابع اصیل آن جستجو کنید و پاسخ‌گویی به این نیازها، جزء رسالت‌های پژوهشگران مؤسسه امام خمینی ره است.

وی با تأکید بر اینکه دانش‌پژوه باید ابتدا بداند چه وظیفه‌ای دارد، گفت: دانش‌پژوه باید بداند که وظیفه‌ای الهی دارد و باید به رشد علم کمک کند. وقتی به این باور رسید، حال باید به فکر این باشد که چه کاری باید انجام دهد.

آیت‌الله رجیبی با بیان اینکه پژوهشگر باید ابتدا بداند، مخاطبش کیست و نیازها و مشکلات این مخاطب چیست، گفت: پژوهشگر نباید ابتدا به سراغ نوشتن برود و بعد امیدوار باشد که بلکه مطلب به جان مخاطب بنشیند. هر مخاطب اقتضانات خاص خود را دارد و اولویت اول انتخاب مسأله است.

وی ادامه داد: یک پژوهشگر باید انگیزه و دغدغه داشته باشد و پژوهش او امتداد اجتماعی داشته باشد، تصریح کرد: باید از پژوهش‌ها باخوردگیری شود. این مسأله در نهایت کار لازم است؛ زیرا بسیاری از نقایص پس از پایان کار و تمرکز بر مسائل، در مقام عمل

بانو مجتهده صفاتی، با تأکید بر لزوم تحصیل بانوان در سطوح عالی علمی، گفت: یکی از ابزار رسیدن به پایه اجتهاد، توجه به قرآن کریم است.

به گزارش خبرگزاری رسا، دومین نشست از سلسله‌نشست‌های علمی تخصصی دبیرخانه گرمی‌داشت چهلمین سال تأسیس جامعه‌الزهرا عج با موضوع «چالش‌های مجتهدپروری در حوزه‌های علمیه خواران» در سالن جلسات مدیریت این مؤسسه علمی حوزوی برگزار شد.

در این نشست، بانو زهره صفاتی به‌عنوان ارائه‌دهنده این نشست حضور داشت؛ همچنین سیده‌مریم برعی، رئیس پژوهشکده فقه و حقوق پژوهشگاه مطالعات اسلامی، مدیر این جلسه بود.

لزوم تحصیل بانوان در سطوح عالی علمی

بانو صفاتی ضمن تبریک ولادت حضرت زهرا عج و حضرت امام خمینی ره، به موضوع اجتهاد بانوان و عرصه ورود بانوان به بحث فقاقت اشاره کرد و گفت: اگر بخواهیم اثرگذار باشیم، باید سطوح عالی علمی را پشت‌سر بگذاریم؛ بحث اجتهاد زنان از همان اول جرقه‌اش در ذهن من بود؛ زیرا احساس می‌کردم خیلی مسائل برای جامعه آن روز و جامعه زنان و جوانان ایهام دارد و ما باید پاسخ‌گو باشیم.

یکی از ابزارهای رسیدن به پایه اجتهاد توجه به قرآن کریم است

وی با بیان اینکه نگاه به قرآن کریم، باید ژرف و عمیق باشد، عنوان کرد: اجتهاد در مسائل بدون در نظر گرفتن کتاب و سنت اصلاً امکان‌پذیر و میسر نیست. امروز دست ما از قرآن کریم خیلی کوتاه است و فاصله زیادی با این کتاب آسمانی داریم.

بانو صفاتی تأکید کرد: یکی از ابزارهای رسیدن به پایه اجتهاد، توجه به قرآن کریم است. مرحله بعد، روایات

بانو مجتهده صفاتی تأکید کرد

انتخاب موضوعات درسی در حوزه‌های علمیه باید بر اساس مسأله‌محوری باشد

کامل داشته باشید.

ابزارهای نوظهور و جدید نمی‌تواند اجتهادآور باشد
استاد حوزه علمیه خواران، با بیان اینکه ابزارهای نوظهور و جدید نمی‌تواند اجتهادآور باشد، گفت: ابزارهای جدید در نکته‌بایی مسائل می‌تواند به شما کمک کند؛ هوش مصنوعی در ابعادی می‌تواند به شما کمک کند؛ این ابزار کمک‌کننده هستند؛ اما اصل نیستند. اصل، قرآن و سنت است.

وظیفه بانوان در جمع خانواده و مباحث علمی

بانو صفاتی با اشاره به وظیفه بانوان در جمع خانواده و مباحث علمی، گفت: وقتی هدف عالی و بلند دارید، از خدایوند متعال هم کمک می‌طلبید. نگاه به مسائل علمی و مسئولیت زندگی که تخطی از آن می‌تواند صدمات جبران‌ناپذیر به وجود آورد، کار بسیار سنگین، اما شدنی است.

وی به حدیث «من اخلص لله اربعین صباحاً جرت ینابيع الحکمة من قلبه الی لسانه» از پیامبر گرامی اسلام ص اشاره کرد و افزود: نیت شما در این مسیر باید الهی شود و برای این کار احساس ضرورت کنید. از درگاه خدایوند متعال مدد طلبید که بسترهای کار فراهم و راه‌ها باز می‌شود؛ در این‌صورت مسائلی به ذهن شما می‌آید که قبلاً نمی‌آمده و خود به خود به سمت حل مسائل پیش می‌روید.

این استاد حوزه علمیه خواران تأکید کرد: باید با فراست و هوشمندی، مسائل را پیش برد. در مقطعی که

مشکلات اقتصادی خود، در ایران الزاماً قابل استفاده نیست و در مسائل معنوی که تفاوت از زمین تا آسمان است؛ لذا در زمینه علوم انسانی، باید در استفاده از هوش مصنوعی با احتیاط بیشتری رفتار کرد.

آیت‌الله ارکلی اظهار کرد: در حوزه علوم اسلامی نیز، داده‌ها نیاز به پالایش و این کار، نیاز به خبرگی زیادی دارد؛ چالش منابع مهم است و محقق علوم اسلامی باید با خبرگی، منابع و داده‌ها را تشخیص دهد؛ چون دست تحریف در حدیث و تاریخ فعال بوده است؛ یکی از مهم‌ترین دانشمندان ما در عرصه مبانی و قوانین سنجش شناخت، کاری است که علامه عسکری ره انجام داده‌اند و کمتری کسی مثل ایشان در مبنای پالایش حدیث کار کرده است.

عضو مجمع تشخیص مصلحت نظام در پایان گفت: این حوزه‌های چهارگانه هوش مصنوعی در میزان ارزش علمی، نتایج و دادها متفاوت هستند و در آسیب‌ها و چالش‌ها نیز متفاوت؛ لذا باید آسیب‌ها را در این چهار عرصه شناخت، نحوه پرهیز از این آسیب‌ها را دانست و راه عبور از این چالش‌ها را پیدا نمود تا بهتر بتوان استفاده کرد.

احساس می‌کنید، ضرورت وجود شما در خانه اولویت دارد، باید در خانه بمانید که آمدن به بیرون از خانه، گناه کبیره است.

بانو صفاتی بیان کرد: انتخاب موضوعات درسی در حوزه‌های علمیه خواران و برادران، باید بر اساس مسأله‌محوری باشد.

وی با اشاره به موضوع عفاف و حجاب در جامعه، عنوان کرد: چرا یک رشته تحصیلی درباره عفاف و حجاب نداریم؟ موضوع حجاب و عفاف باید به رشته دانشگاهی تبدیل شود و این کار باید در حوزه اتفاق بیفتد. استاد حوزه علمیه خواران در ادامه، با اشاره به اهمیت علم و علم‌آموزی، یادآور شد: باید استاید میرز تربیت کرد. کتاب‌های متقن بر اساس روش روز نوشته شود. همچنین درس‌ها به‌صورت پژوهش‌محور باشد که خوشحال شدم، این کار در جامعه‌الزهرا عج در حال انجام است.

لزوم دفاع مدبرانه و عاقلانه در برابر تخلف شرعی در جامعه

بانو صفاتی تصریح کرد: در اجتماع، بر اوضاع کشور باید مسلط باشید. وقتی تخلف شرعی می‌بینید، باید دفاع مدترانه، عاقلانه و درست داشته باشید. این وظیفه ماست.

فقه نباید زاننه و یا مردانه شود

استاد حوزه علمیه خواران بیان کرد: باید بر مجامع قانون‌گذاری نظارت شود که جامعه‌الزهرا عج می‌تواند این مسأله را محقق کند. یکی از کارها این است که جامعه‌الزهرا عج یک کرسی در مجلس داشته باشد و بر قوانینی که قرار است تصویب شود، نظارت کند.

بانو صفاتی توصیه کرد: نگاه زاننه یا مردانه در مسائل نداشته باشید. فقه نباید زاننه یا مردانه شود. اندیشه را به سمتی هدایت کنید که ادله داشته باشد و بر اساس استدلال پیش بروید و بحث جنسیت را کنار بگذارید.

صفحات و کانال‌های تخصصی در شبکه‌های اجتماعی برای انتشار مطالب علمی و دینی، تولید فیلم‌های مستند و پادکست‌ها و حتی برگزاری دوره‌های آموزشی آنلاین، می‌تواند به جذب مخاطبان جدید و انتقال پیام مهدویت به نسل جوان کمک کند.

علاوه بر این، نباید از اهمیت هنر غافل شوم. استفاده از هنرهای مختلف مانند فیلم، تئاتر، داستان‌نویسی و موسیقی برای بیان مفاهیم مهدوی و فرهنگ انتظار می‌تواند تأثیرگذاری بیشتری در جامعه داشته باشد.

نقش تأثیرگذار بانوان حوزوی در زمینه‌سازی ظهور

بانوان حوزوی دارای توانمندی‌های ویژه‌ای هستند که می‌توانند در زمینه‌سازی ظهور امام مهدی عج نقش مهمی ایفا کنند. در این مسیر، اولویت اصلی، باید تقویت خودسازی فردی و اجتماعی باشد. بانوان حوزوی باید علاوه بر علم‌آموزی، به تقویت ایمان و معنویت خود نیز بپردازند.

این یک مسیر طولانی و پرجالش است؛ اما باید با عزمی راسخ و با توکل بر خداوند، برای تحقق این هدف مهم گام برداشت. در نهایت، بهترین راه برای تسریع در فرآیند ظهور، تلاش در راستای اصلاح فرد و جامعه و در نهایت ترویج معارف مهدوی تأثیر زیادی داشته باشند. ایجاد

هم‌زمان با انتظار، باید تلاش کنند که جامعه و افراد جامعه را از نظر اخلاقی، علمی و اجتماعی به‌گونه‌ای تربیت کنند که شایسته پذیرش امام زمان عج باشد. یکی از راهکارهای تقویت فرهنگ انتظار در میان بانوان، ارتباط بیشتر و مستمر با امام زمان عج از طریق دعا، زیارت و توسل است.

لزوم رویکرد جدید در تبلیغ معارف مهدوی

و جریان‌سازی در جامعه

امروز باید به رویکردهای نوین در عرصه تبلیغ معارف مهدویت توجه کنیم. فضای مجازی و رسانه‌های اجتماعی، ابزارهای بسیار قدرتمندی هستند که می‌توانند در زمینه ترویج معارف مهدوی تأثیر زیادی داشته باشند. ایجاد

مردم هر دو دسته را محکوم می‌کنند؛ زیرا می‌دانند که دولت هم خوبی دارد، هم نقاط ضعف و دنبال کسی می‌گردند که این واقعیت را بیان کند. مثلاً صدا و سیما نقاط قوت فراوان دارد؛ ولی نقاط ضعف هم دارد؛ اگر یک روحانی کل برنامه‌های صدا و سیما را تأیید کند و یا روحانی دیگر کل آن را تکذیب کند، مردم هیچ‌کدام را نمی‌پذیرند؛ زیرا واقع را می‌بینند. اگر موضع‌گیری ما موضع‌گیری منصفانه بود، وقتی که در شب ۲۲ بهمن می‌گویم، در راه‌پیمایی شرکت کنید، خیلی بیشتر تأثیر می‌گذارد تا وقتی که همه‌اش تعریف و تمجید کنیم و ما را جزء دولتی‌ها بدانند.

۴. عملکرد فرآجناحی

یکی دیگر از عوامل محبوبیت این است که مردم احساس نکنند که ما در یک جناحی هستیم. یک وقت افراد را به دروغ این جناح و آن جناح نسبت می‌دهند. در مورد این نمی‌توان کاری کرد؛ اما اگر واقعیت این باشد که روحانیت در یک جناح قرار گیرد، خیلی بد است. باید همه احساس کنند که روحانیت برای این طرف و آن طرف نیست؛ بلکه روحانیت برای همه مردم و دل‌سوز همه مردم است.

دشمن گاهی افراد را به این جناح و آن جناح نسبت می‌دهد. به‌عنوان مثال روزی یک خبرنگار برای مصاحبه نزد بنده آمده بود. می‌گفت: من آمده‌ام با شما مصاحبه کنم. بنده گفتم که الان آماده مصاحبه نیستم و این حرف‌هایی را که الان می‌زنم، راضی نیستم در روزنامه چاپ کنید (چراکه با خود فکر کردم، فردا همین‌ها را در روزنامه چاپ می‌کنند که ما فقط با فلائی مصاحبه کنیم، قبول نکرد و …). بعد از خود همین شخص پرسیدم: شما من را جزء کدام جناح می‌دانید؟ گفت: جناح راست. گفتم روزنامه خیلی مشخص جناح راست کدام روزنامه است؟ گفت: روزنامه رسالت. گفتم: باورت می‌شود که دو– سه سال است که بنده یک شماره روزنامه رسالت را هم ندیده‌ام؟!

مردم افرادی را به این طرف و آن طرف نسبت می‌دهند، به‌خاطر این‌که دشمن می‌گوید، دشمن دسته‌بندی می‌کند. از این‌ها گذشته، باید ما طوری عمل کنیم که مردم احساس کنند، روحانیت حزبی عمل نمی‌کند؛ بلکه دنبال واقعیت‌ها و وظیفه شرعی است. اگر این‌طور شود، آن اختلافی که خانمان‌برانداز است و امام امت آن‌قدر روی آن تأکید داشت، پیش نخواهد آمد. ولی اگر خدای نکرده اختلاف پیش بیاید و گروهی این طرف و گروهی دیگر، آن طرف باشند، باعث می‌شود که محبوبیت کم شود. دشمن می‌خواهد بین ما اختلاف باشد و چپ و راست داشته باشیم. بین ما و جوانان فاصله باشد، مردم ما را دوست نداشته باشند و گرفتار زندگی و دنیا بشویم. ما باید بیدار باشیم. این‌ها مربوط به جمع روحانیت است. حال اگر جمعی نشد، تک‌تک افراد باید عمل کنند؛ یعنی من خودم درست عمل کنم؛ چراکه در بعضی زمان‌ها روحانیت آن‌طور که باید و شاید توفیق نداشته، ولی استثناء یک نفر، دو نفر، پنج نفر به‌خاطر شرایط خاص خودشان مؤثر واقع شده‌اند.

وای به حال کسانی که این‌طور فکر کنند که ما باید بی تفاوت باشیم. بنده در این زمینه جمله‌ای از وصیت‌نامه حضرت امام علیه‌السلام را برای شما می‌خوانم و عرایض خودم را خاتمه می‌دهم تا به سؤالات پاسخ دهم: «وصیت این جانب به ملت در حال و آتی آن است که با اراده مصمم خود و تعهد خود به احکام اسلام و مصالح کشور در هر دوره از انتخابات، وکلای دارای تعهد به اسلام و جمهوری اسلامی که غالباً بین متوسطین جامعه و محرومین می‌باشند و غیرمنحرف از صراط مستقیم به سوی غرب یا شرق بدون گرایش به مکتب‌های انحرافی و اشخاص تحصیل‌کرده و مطلع بر مصالح روز و سیاست‌های اسلامی به مجلس بفرستند و به جامعه محترم روحانیت– خصوصاً مراجع معظم– وصیت می‌کنم که خود را از مصالح جامعه خصوصاً انتخابات رئیس جمهوری و وکلای مجلس کنار نکشند و بی تفاوت نباشند. که این بی تفاوت بودن و کنار کشیدن روز به روز اوضاع را بدتر می‌کند.

اگر امروزه برخی می‌گویند که به اسلام ضربه می‌خورد، بی تفاوتی ما ضربه را بیشتر می‌کند. در همین انتخابات اخیر (انتخابات مجلس شورای اسلامی) بعضی‌ها معتقدند، شرکت نکردن تعدادی زیادی از متدینین در انتخابات (به‌خاطر این‌که این‌طور فکر کردند که به آن‌ها توضیح داده نشد)، باعث رأی آوردن کسانی شد که الان می‌بینیم، بعضی از آن‌ها مشکل درست می‌کنند.

در تهران برای بعضی از افراد، تفاوت رأی، صد هزار رأی بود. اگر صد هزار متدین شرکت کرده بودند و به آن کسی که متدین‌تر و صالح‌تر است رأی داده بودند، گرفتاری‌های بعدی نبود. این بی تفاوتی خیلی خطرناک است. حضرت امام علیه‌السلام در وصیت‌نامه خودشان مراجع معظم را مخاطب قرار می‌دهند که بی تفاوت نباشند. اگر امروز گفتم چه کار داریم که دخالت کنیم، ممکن است فردا نتوانیم جواب دهیم؛ چراکه بی تفاوت بودن در این موضوع می‌تواند دو معنا داشته باشد: یکی این‌که دین، صحیح و سالم است و ما کاری نداشته باشیم؛ اما اگر معنای آن این باشد که بی تفاوت بودن و شرکت نکردن ما باعث شود که نقاط ضعف بیشتر شود، مسئول خواهیم بود.

.....

منبع: دائرةالمعارف آیت‌الله استادی، ج ۲۰ ص ۳۹۱ الی ۳۱۰.

مثلاً یک روحانی خان‌های دارد در فلان منطقه؛ حال، ارث به او رسیده یا غیره و یا ما این را پسندیده می‌دانیم و یانه، دشمن همین را نشانه می‌کند و این طرف و آن طرف می‌گوید. یکی از وظایف ما این است که مردم را در جریان بگذاریم و به مردم بفهمانیم که این‌گونه نیست. به مردم بگوییم: با چشم خود ببینید. آنچه را که با چشم خود می‌بینید، از آنچه که دشمن می‌گوید، مطمئن‌تر است. بنده در سفری که به قزوین رفته بودم، در آنجا برای آقای سامت بزرگداشتی گرفته بودند. بنده در آنجا هم عرض کردم که به‌جای این‌که حرف دشمن را گوش دهید، زندگی خود آقای سامت را که شصت سال با شما زندگی کرده و از طرف چندتن از مراجع تقلید وکالت داشته، ببینید. پس یکی از عوامل این شد که هرچه ما ساده‌تر زندگی کنیم، محبوبیت ما در مردم زیادتر می‌شود.

۲. خدمت به مردم

همه ما در هر موقعیت‌ه هستیم (امام جماعت، منبری، مبلغ، استاد دانشگاه و …) باید خادم مردم باشیم. روحانیون در طول تاریخ، خادم مردم بوده‌اند و این خدمت آن‌ها، محبوبیت آورده است. اگر ما بخواهیم راه دیگری برویم، محبوبیت خود را از دست می‌دهیم. به‌جای این‌که به مردم خدمت کنیم، اگر به فکر خودمان باشیم، محبوبیت را از دست می‌دهیم. مردم روحانیانی دیده‌اند که خانه نداشته‌اند؛ ولی به فکر خانه برای مردم، مسجد، حسینیه، غسل‌خانه و جاده بودند. ما هم باید همین راه را ادامه دهیم. ما باید در هر محیطی که قرار می‌گیریم، طوری باشیم که مردم احساس کنند، می‌خواهیم به آن‌ها خدمت کنیم. امروزه نیمی از جمعیت کشور ما را جوانان و نوجوانان تشکیل می‌دهند. اگر فرضاً روحانیت توانست، در غیر قشر جوان محبوبیتی کسب کند، در مقابل این قشر عظیم چه خواهد کرد؟ ما اگر بخواهیم محبوبیت داشته باشیم، به هر بهانه‌ای باید با جوانان گرم بگیریم. روحانیون جوان ما خیلی می‌توانند در نسل جوان ما مؤثر باشند. اگر جوانی احساس کند که نسبت به او دل‌سوزی می‌شود و می‌خواهند نجاش دهند، خیلی فرق دارد یا وقتی که ما طوری عمل کنیم که فاصله ایجاد شود که هر جا روحانی حضور داشته باشد، یک مشت پیرمرد آنجا باشند.

بنده در مجلسی شرکت کرده بودم. آیت‌الله امینی هم حضور داشتند. ایشان به بنده فرمودند: نگاه کنید ببینید یک زیر پنجاه سال در این مجلس پیدا می‌شود؛ آن هم یک مجلس رضه‌ای که منبری‌های مهم در آن منبر می‌روند؟! وقتی یک نگاه می‌کنیم، می‌بینیم همه پیرمرد هستند. در نماز جماعت‌ها هم همین‌گونه است؛ البته کلیت ندارد؛ چراکه بنده با بعضی از روحانیون جوان برخورد کرده‌ام که می‌گفتند: مسجد ما پر از جوان است. بنده در سفری که به تهران داشتم، در یکی از مساجد که برای نماز رفتم، هم خودم دیدم و هم امام جماعت مسجد برای بنده تعریف کرد که ما برنامه‌هایی داریم که جوانان پرشور از آن استقبال می‌کنند. اگر خدای نکرده مقصر باشیم و بی تفاوت بگذریم، خودمان عامل می‌شویم که مملکت را از دست بدهیم. دوباره تکرار می‌کنم که دشمن در صدد جای‌گزین کردن است و یک محبوبیت را با محبوبیت دیگر عوض می‌کند. باید تاریخ برای ما عبرت‌آموز باشد. یک روزی می‌خوانستند، محبوبیت امیرالمؤمنین علیه‌السلام که همه دانشگاه‌های بی‌دین هستند؛ درصورتی‌که این‌طور نیست و کسانی که با دانشجویان مانوس هستند، واقع مطلب را می‌دانند. این ما هستیم که باید کار کنیم. باید کار ما، کلاس ما، درس خواندن ما، موضع‌گیری ما و … طوری باشد که بتوانیم، بر دانشجویان تأثیر بگذاریم. کسانی مثل مطهری و مفتاح علیه‌السلام انقلابی عظیم در دانشگاه‌ها پا کردند. باید کار بشود و بی تفاوت نباشیم.

اگر بین جوان‌ها و دانشجویان و کل مردم محبوبیت نداشته باشیم، توقع این‌که حرف ما در مردم مؤثر باشد، توقع بی‌جایی است. به ذهن عزیزان خطور نکند که مگر ما باید دنبال محبوبیت باشیم! این بحث جداگانه‌ای است. کارهای ما باید خالصانه باشد؛ چراکه کار خالصانه ما محبوبیت می‌آورد. در زیارت امین‌الله می‌خوانیم که خدایا! مرا در زمین محبوب قرار بده؛ زیرا این محبوبیت به‌تغ دین و کل برنامه‌های دینی است. تلاش ما باید این باشد که در بین مردم و جوان‌ها، با کار و رفتار و موضع‌گیری‌های خودمان محبوبیت کسب کنیم.

۳. موضع‌گیری منصفانه نسبت به دولت

روحانیون باید نسبت به هر دولتی موضع‌گیری شفاف داشته باشند و بدی‌ها را باید بگویند و خوبی‌ها را خوب. اگر بخواهند، همیشه تعریف کنند، مردم زیار بر نمی‌روند. اگر در یک دولت اسلامی و کارگزاران اسلامی، جایی از کار اشکال داشت، اولین کسی که باید تذکر بدهد، روحانی است؛ زیرا مردم باید بفهمند که اهل چاپلوسی و تملق نیست تا مردم را فراموش کند.

اگر یک روز موضع‌گیری روحانیت طوری بشود که دودستگی ایجاد شود و یک‌دسته فقط تعریف و تمجید بکند و دسته دیگر مخالفت، در اینجا

مهمترین وظایف روحانیت و مبلغان در عصر حاضر

آیت‌الله رضا استادی

اشاره: نوشته‌ای که پیش رو دارید، متن سخنرانی آیت‌الله استادی است که در سیزدهمین نشست کانون گفتمان دینی مرکز مطالعات و پاسخ‌گویی به شبهات حوزه‌های علمیه ایراد شده است که با اندکی تلخیص تقدیم می‌گردد. مطالب ارائه‌شده بیان‌کننده مهم‌ترین وظایف روحانیت و مخصوصاً مبلغان ارجمند در زمان حاضر است. امید آنکه مورد توجه همه شما عزیزان قرار گیرد.

روحانیت برای حمایت از نظام اسلامی و بقای ارزش‌های اسلامی که در سایه این نظام و نهضت دینی به دست آمده است، تلاش می‌کند. اگر خدای نکرده، روحانیون و علمایی این‌طور فکر کنند که لازم نیست، ما از نظام حمایت کنیم، بسیار جای تأسف دارد.

سؤالی که مطرح می‌شود، این است که اگر روحانیت بخواهد، در این تلاش‌ها موفق باشد و همچنین مؤثر واقع شود و نتیجه بگیرد، به چه چیزهایی نیاز دارد؟ تأثیر گذاشتن متوقف بر چه عناصری است؟

کار اهل علم و روحانیت همان کار ائمه و انبیای خداوند است؛ البته در حد خودشان؛ یعنی یک روحانی لباسش، کارش و برخوردش، حاکی از این است که همان مسیر ائمه و انبیاء علیهم‌السلام را دنبال می‌کند. باید دید که انبیای خدا برای موفق شدن‌شان چه چیزهایی لازم داشتند و یا به‌عبارت دیگر، چه چیزهایی داشتند تا ما هم به‌همان فکر و روش باشیم. اگر چیزهایی که آن‌ها داشتند، ما هم در حد خودمان داشته باشیم، تلاش‌ها مؤثر واقع می‌شود.

• **عوامل توفیق انبیای الهی**

۱. منطق فطرت‌پسند و عقل‌پسند

اگر کسی ادعا داشته باشد؛ ولی منطق نداشته باشد و حرف و مطالبش عقلانی و عقلایی نباشد، همچنین محتوای دعوتش مطلق فطرت مردم نباشد، این شخص هیچ‌گاه در کار خود توفیق نخواهد داشت؛ مگر این‌که مردم را به هوی و هوس دعوت کند که در این جا هوی و هوس حاکم و مؤثر می‌شود نه دعوت آن شخص. اگر کسی مردم را به هوی و هوس دعوت کرد و میلیون‌ها تابع پیدا کرد، نباید بگوییم که او تابع پیدا کرده؛ بلکه هوی و هوس‌شان هم، همین‌ها بود. مطالب آن‌ها طوری است که اگر به مردم برسد، قبول می‌کنند؛ یعنی مطلبی نیست که مردم با آن مخالف باشند و فطرت در آن نادیده گرفته شود.

ما هم اگر بخواهیم توفیق داشته باشیم، باید کمال دقت را در مطالبی که القا می‌کنیم، به خرج دهیم تا همانند مطالب انبیا و اولیا باشد و خدای نکرده، آلوده به برخی از سخنان که عقل آن‌ها را نمی‌پذیرد و فطرت زیر بار آن نمی‌رود، نباشد و این، مبتنی بر این است که روحانیون و طلاب علوم دینی، خوب تحصیل کرده و سلیقه مستقیم هم داشته باشند تا بتوانند، برسد، قبول می‌کنند؛ یعنی مطلبی نیست که مردم با آن مخالف باشند و فطرت در آن نادیده گرفته شود.

ما هم اگر بخواهیم توفیق داشته باشیم، باید کمال دقت را در مطالبی که

القا می‌کنیم، به خرج دهیم تا همانند مطالب انبیا و اولیا باشد و خدای

نکرده، آلوده به برخی از سخنان که عقل آن‌ها را نمی‌پذیرد و فطرت زیر بار آن نمی‌رود، نباشد و این، مبتنی بر این است که روحانیون و طلاب علوم دینی، خوب تحصیل کرده و سلیقه مستقیم هم داشته باشند تا بتوانند، از مطالب دین خوب استفاده، تلقی و دریافت کنند و در آخر خوب بیان کنند.

اگر منطق یک روحانی یا گروهی از روحانیون یا یک حوزه گسترده از

روحانیون این‌گونه نباشد، نباید توقع داشته باشند که تلاش‌های‌شان مؤثر

واقع شود؛ زیرا مردم چیزی را می‌پذیرند که عقل و فطرت‌شان بپذیرد؛ البته

در مورد عنصر اول، ما (حوزه) خیلی مشکل داریم.

۲. خوبی مردم

گاهی پیامبر خدا صلی‌الله‌علیه‌وآله‌وسلم که تمام امتیازات را در یک جمعیت و گروهی واقع می‌شود که آن‌ها حالت پذیرش ندارند، در این صورت هر مقدار تلاش و کوشش کند، به جایی نمی‌رسد. ممکن است جمعی از روحانیون در یک مقطع، در شرایطی قرار بگیرند که همانند پیامبر حرف‌شان منطقی و عقلی باشد؛ ولی مردم زیر بار نروند؛ چون مردم رو به راهی نیستند. فرض ما در این مورد هم این است که مردم ما مردم خوبی هستند و طالب و علاقه‌مند می‌باشند و طبعاً و فطرتاً دنبال دین و دیانت هستند؛ پس در این مورد ما مشکلی نداریم؛ گرچه برخی از انبیاء و ائمه علیهم‌السلام در این مورد هم مشکل داشته‌اند.

۳. محبوبیت

تا پیامبری محبوبیت نداشته باشد، محال است که حرفش مؤثر واقع شود. هر قدر حرفش منطقی باشد و مردم حالت پذیرش داشته باشند، ممکن است که روی افرادی اثر بگذارند؛ ولی یک جامعه و اجتماع را متحول و دگرگون نمی‌سازد. به‌همین دلیل پیامبر خود ما یا سایر پیامبران، به‌خاطر محبوبیت فوق‌العاده‌ای که داشته‌اند، تلاش‌شان خیلی خوب و زود مؤثر واقع می‌شد. در طول تاریخ هم، کسانی که در مسیر انبیاء و اولیاء بوده‌اند، هرچه محبوبیت‌شان بیشتر بود، تأثیرشان هم فراوان‌تر بوده است که نمونه‌های اعلای آن، امام امت است. شک نکنید که محبوبیت فوق‌العاده امام، سهم به‌سزایی در موفقیت ایشان داشت.

از روزی که امام علیه‌السلام دعوت خود را القا کردند، همه مرید ایشان بودند. این محبوبیت قدم به قدم باعث موفقیت ایشان شد.

امروز دشمن، همین مورد سوم (محبوبیت) را نشانه گرفته است؛ زیرا فهمیده است که اگر محبوبیت نباشد، دیگر کاری پیش نمی‌رود؛ بنابراین ما را از محبوبیت می‌اندازد. بعضی‌ها این‌طور داوری می‌کنند که روز به روز محبوبیت روحانیت بین مردم رو به کاهش است. اگر این سخن درست باشد، خطر بزرگی است؛ زیرا در آن‌وقت هر قدر تلاش کنیم، فایده‌ای ندارد و اگر خدای نکرده، هر شخص دیگری جای‌گزین شود، یعنی محبوبیتی که ما باید داشته باشیم، دیگری پیدا کند که مطلب و حرفش نقطه مقابل ماست، ممکن است بیشتر در مردم اثر بگذارد.

در این مورد باید دقت کنیم که اگر روحانیت در طول تاریخ محبوبیت داشت، به چه دلیل بوده است؟ و یا اگر امام امت محبوبیت داشت، به چه دلیل بود و اگر فرض است که ما امروزه محبوبیت داریم، علتش چیست؟ این‌ها را دقت کنیم تا از دست ندهیم که اگر از دست ندهیم و آن‌ها را تضعیف نکنیم، هر قدر محبوبیت ما بالا برود، میزان تأثیرگذاری ما در جامعه نیز بالا می‌رود.

در دنیای امروز، تبلیغ دین به یکی از چالش‌های مهم و نیازهای حیاتی جامعه تبدیل شده است. حجت‌الاسلام والمسلمین حمیدرضا مهدوی‌رافعی، در این گفت‌وگو با نگاه عمیق به سخنان رهبر معظم انقلاب و با تکیه بر آموزه‌های دینی، به بررسی ابعاد مختلف تبلیغ دین و راهکارهای مؤثر برای تقویت جایگاه روحانیت در جامعه پرداخته است. وی به موضوعاتی از جمله اهمیت جهاد تبیین در گام دوم انقلاب اسلامی، چالش‌های پیش‌روی تبلیغ دین و نقش نهج‌البلاغه به‌عنوان آیین‌نامه‌ای برای انقلاب اسلامی اشاره کرده و توضیح می‌دهد که چگونه می‌توان این مسیر را با موفقیت طی کرد. این گفت‌وگو می‌تواند برای طلاب، پژوهشگران و علاقه‌مندان به موضوعات دینی و اجتماعی الهام‌بخش باشد و راهکارهای ارزشمندی را برای تقویت نقش تبلیغ دین در جامعه ارائه کند.

◦ **جناب آقای مهدوی! در مصاحبه‌ای با سایت KHAMENEI.IR که در نشریه افق حوزه نیز منتشر شد، به نگرانی رهبر انقلاب درباره وضعیت تبلیغ دینی در حوزه‌ها اشاره کردید و توضیح دادید که این موضوع به‌دلیل شرایط تاریخی دوران پهلوی و اولویت‌های پس از انقلاب، به حاشیه رفته است. همچنین بر اهمیت «تبلیغ مبتنی بر تحقیق» تأکید داشتید و بیان کردید که بزرگان دین، مانند شیخ مفید و شیخ طوسی ^{رحمتهما علیهما}، با ترکیب تحقیق و تبلیغ موفق بوده‌اند و این رویکرد باید در حوزه‌ها تقویت شود. اکنون اگر ممکن است، توضیحات بیشتری درباره نیاز به تحول در تبلیغ دینی و استفاده از ابزارهای نوین ارائه دهید.**

● به نظر من، ورود رهبر انقلاب به این موضوع مهم در دیدارشان با وعاظ و مبلغین، از دو منظر قابل بررسی است و باید به این بحث همچنان بیشتر پرداخته شود تا بتوانیم، به یک فصل جدید از گفت‌وگوها، تصمیم‌گیری‌ها و ایجاد تغییر و تحول در حوزه و جامعه برسیم.

یکی از این منظرها، خود مضمون و محتوای سخنان ایشان است که به نوعی جایگاه اول را برای حوزه علمیه و انتظارات منطقی از تبلیغ دینی مطرح کردند. به‌عبارت دیگر، ایشان تأکید کردند که حوزه تبلیغ باید به‌نحو شایسته‌ای در رأس اولویت‌ها قرار گیرد؛ اما جنبه دوم، زمان ورود ایشان به این بحث است. با اینکه همواره ایشان دیدارهایی متنوع با علما و مبلغان دارند؛ اما باید توجه کنیم که چرا اکنون و در این زمان خاص به این عرصه وارد شدند.

رهبر انقلاب به‌عنوان یک فقیه زمان شناس و آینده‌نگر، به‌خوبی می‌دانند که اندیشه و حرف خود را نباید بی‌موقع مطرح کنند که به‌جای اثربخیزی، به‌خاطروای محبوس در گوشه‌ای از ذهن‌ها تبدیل شود. سخنان ایشان باید به‌موقع و به‌جا باشد تا تأثیر عملی و ماندگار بر حوزه و جامعه داشته باشد.

برخلاف روشی که بعضی از دوستان، بیانات ایشان را به‌صورت تکه‌تکه و ناقص می‌بینند، بنده معتقدم که باید این سخنان را به‌عنوان مجموعه‌ای منظم و سیستماتیک در نظر گرفت. اندیشه‌ها و اقدامات ایشان مانند قطعاتی از یک پازل هستند که به‌هم پیوسته‌اند و به هدف و چشم‌انداز بزرگی اشاره دارند. به‌عنوان مثال، اگر سخنان اخیر ایشان را در کنار بیانه گام دوم بگذریم، بهتر می‌توانیم به عمق و اهمیت آن بی‌بریم.

بیانیه گام دوم نشان‌دهنده اعتقاد عمیق ایشان به آینده انقلاب است. ایشان با اشاره به این بیانه، تصریح کردند که وارد چهل سال دوم انقلاب اسلامی شده‌ایم؛ دوره‌ای که باید شاهد نمره نهایی انقلاب اسلامی باشیم. بیانه گام دوم با محورهایی مثل علم و پژوهش شروع می‌شود و به سبک زندگی ختم می‌شود.ایشان بااین نگاه، می‌خواهند جامعه‌ای نمونه بسازند که در آن زمینه‌ای برای تحقق ظهور و طلوع خورشید ولایت عظمی فراهم شود.

◦ **به نظر می‌رسد، این بیانه دارای اهمیت ویژه‌ای است. از دیدگاه شما، چه تفاوتی میان گام اول و دوم انقلاب وجود دارد؟**

● دقیقاً؛ گام اول به‌نوعی مقدمه‌ای بود که ما را به جایگاه خاصی برساند و اکنون در گام دوم، دوره میوه‌چینی انقلاب اسلامی آغاز شده است. این گام دوم باید با تلاش برای جامعه‌سازی، دولت‌سازی و حتی جهان‌پردازی همراه باشد. رهبر انقلاب به‌خوبی تشخیص داده‌اند که مهم‌ترین و آخرین مانعی که از نگاه تمدن و نظام سلطه غرب می‌تواند مانع ظهور باشد، جنگ روایت‌ها و تحریف حقایق است. ایشان در راستای این تشخیص، حدود دو سال پس از صدور بیانه گام دوم انقلاب، حکم جهاد تبیین را صادر کردند. این موضوع نه‌تنها به‌دلیل وجود مقتضی برای روشنگری بود؛ بلکه به‌دلیل آن بود که جبهه باطل با قدرت رسانه‌ای و تحریف روایت‌ها، حقایق را وارونه جلوه می‌دهد و این امر، نیازمند مقابله فوری و جدی است.

جهاد تبیین، در واقع، قله‌ای است برای باز کردن مسیر به سمت هدف نهایی گام دوم انقلاب؛ این تکلیف بر عهده همه مردم است؛ اما رهبر انقلاب، در این مسیر تأکید ویژه‌ای بر نقش علما و مبلغان دارند. ایشان معتقدند که روحانیت و مبلغان به‌عنوان قشر اصلی مسئول جهاد تبیین، باید این وظیفه را برعهده بگیرند و در لایه‌های مختلف جامعه ایفای نقش کنند.

◦ **این نگاه رهبری به جایگاه روحانیت در جهاد تبیین، چه ویژگی‌هایی دارد؟**

● رهبر انقلاب، بر خلاف بسیاری از متفکران اسلامی، تنها به ارائه تئوری بسنده نمی‌کنند؛ بلکه ساختارها را نیز درک و حتی ایجاد می‌کنند. ایشان می‌دانند که اگر صرفاً از تبیین سخن بگویند، ممکن است این حرف‌ها در فضای حوزه به‌درستی جای نگیرد. برای همین است که ایشان خودشان سهمی جدی در این زمینه برعهده می‌گیرند و نقش حوزه و علما را برجسته می‌کنند و تأکید دارند که حوزه علمیه باید پیشتاز جهاد تبیین باشد.

رهبر انقلاب، علاوه بر تأکید بر اهمیت تبلیغ، ارزش علمی تبلیغ دینی را نیز به رسمیت شناخته‌اند. به‌عنوان مثال، بسیاری از علمای بزرگ ما همچون شیخ صدوق ^{رحمته علیہ} از طریق آثارشان به بهترین شکل مبلغ دین بوده‌اند. این به ما نشان می‌دهد که تبیین و تبلیغ، نیازمند عمق علمی و نگاه عالمانه است و نباید این دو حوزه را در مقابل هم قرار داد.

◦ **به نظر شما، زمان‌بندی مطرح‌شدن این سخنان چقدر مهم بوده‌است؟**

● بسیار مهم است. اگر این سخنان و تأکیدات چند سال پیش مطرح می‌شد، شاید توجه کافی را جلب نمی‌کرد. ما در آن زمان هنوز آمادگی لازم برای گام دوم انقلاب و مسئولیت‌های سنگین این مرحله را نداشتیم؛ اما اکنون که در جامعه آمادگی لازم برای ورود به عرصه جهاد تبیین ایجاد شده و ما متوجه شده‌ایم که گسترش این تبیین، شرط مقابله با تحریف است، وظیفه روحانیت و علماست که وارد میدان شوند و پرچم‌دار این حرکت باشند.

همان‌طور که حضرت آقا تأکید کردند، این یک وظیفه قطعی و فوری است. علما و روحانیت باید نه‌تنها به‌عنوان یک وظیفه دینی، بلکه برای جلوگیری از تحریف مجدد حقایق، به تبیین صحیح بپردازند. اگر این مسئولیت را به‌درستی انجام ندهیم، امکان دارد که جبهه باطل با تحریف و تغییر دوباره، این جهاد تبیین را نیز به بیراهه بکشاند.

◦ **از دیدگاه شما، چرا رهبر انقلاب در این مقطع زمانی بر جهاد تبیین تأکید کردند؟ چه شرایط یا خطری باعث شده‌است که ایشان این موضوع را اکنون مطرح کنند؟**

● سؤال بسیار مهمی است. رهبر معظم انقلاب با شناخت درست از تاریخ و درکی تطبیقی، به‌خوبی می‌دانند که امروز جامعه ما در شرایطی مشابه دوران حکومت امیرالمؤمنین علی ^{علیه السلام} قرار دارد. این شباهت‌ها ایشان را به نتیجه‌گیری مهمی رسانده که حالا زمان آن است که حکم جهاد تبیین را صادر کنند؛ درست همان‌گونه که امیرالمؤمنین ^{علیه السلام} در خطبه ۲۱۶ نهج‌البلاغه در شرایط مشابه، جامعه را به این امر فراخواندند.

در آن خطبه، حضرت علی ^{علیه السلام} می‌فرماید که برای حل مشکلات جامعه و رسیدن به آرزوها و آمو‌ان‌ها، ارتباط صحیح و مسئولانه میان والی و رعیت ضروری است. ایشان به مردم تأکید می‌کنند که باید به‌طورجدی و خیرخواهانه این واقعیت‌ها را به یکدیگر منتقل و برای یکدیگر تبیین کنند و حتی پا را فراتر می‌گذارید. می‌فرمایند که این تبیین باید با نهایت تلاش و جدیت انجام شود؛ یعنی از همه توان و ظرفیت‌ها برای روشنگری بهره بگیرند.

باوجود دستاوردهای عظیمی که حضرت علی ^{علیه السلام} در مدت کوتاه حکومتشان به دست آوردند، دستک‌ها اموی

و دشمنان با تحریف واقعیت‌ها، این دستاوردها را به ناکارآمدی تعبیر می‌کردند. این تحریف‌ها حتی به حلقه نزدیکان ایشان نیز سرایت کرده بود؛ به‌طوری‌که برخی از یاران ایشان در جلسات خصوصی زمره می‌کردند که علی ^{علیه السلام} سیاست و توان اداره حکومت را ندارد. در خطبه ۲۰۰ نهج‌البلاغه، حضرت با قسم جلاله می‌فرمایند: «وَاللَّهِ مَا مُعَاوِیَةُ بِأَذْهِیْ مِثِّیْ؛ وَلَکِنَّهُ یُعَذِّرُ بِنَفْسِهِ؛ وَلَوْ لَا کِرَاهِیَةُ الْعُدُوِّ لَکُنْتُ مِنْ أَذْهِی النَّاسِ؛ وَلَکِنْ کُلَّ عُرْفَةٍ فَحَرَجٌ وَکُلُّ فَحْرَةٍ کَفْرَةٌ وَکُلُّ غَادِرٍ لَوْهُ لَوْهُ یُعْرِفُ بِهٖ یَوْمَ الْقِیَامَةِ؛ وَاللَّهِ مَا اسْتَفْغَلَ بِالْمَکِیْدَةِ وَلَا اسْتَفْعَلَ بِالْبَدِیْدَةِ.» معاویه از نظر سیاستمداری از ایشان برتر نیست؛ بلکه او با دو ابزار فریب و بی‌بندوباری، مردم شام را راضی نگه داشته است و حضرت علی ^{علیه السلام} با اشاره به اینکه اگر فریب‌دادن مردم زشت نبود، خودشان از همگان سیاست‌مدارتر بودند.

◦ **به نظر شما، آیا این جهاد تبیین فقط یک وظیفه تدافعی است یا وجه‌ایجابی هم دارد؟**

● قطعاً وجه‌ایجابی هم دارد. رهبر انقلاب با تحلیل دقیق، متوجه شده‌اند که تمدن غرب که بر پنج‌پایه استوار است؛ چهارپایه آن ربه‌زوال است و به‌زودی پایه پنجم نیز در معرض فروپاشی خواهد بود. جهاد تبیین، وظیفه‌ای است برای ایجاد آگاهی و مقاومت‌سازی فکری جامعه تا نظام سلطه نتواند، از تحریف به‌عنوان آخرین سلاح خود استفاده کند. پنج‌پایه اصلی که تمدن و نظام سلطه غرب بر آن استوار است، مورد تحلیل و نقد رهبر انقلاب قرار گرفته و هریک از این پایه‌ها به‌طورجدی تضعیف شده است.

پایه اول، فلسفه غربی است که زمانی مورد ارزش و اعتبار زیادی بود؛ اما امروز کارایی خود را از دست داده و حتی متفکرانی مانند ساموئل هانتینگتون (Samuel P. Huntington) اذعان دارند که بسیاری از ایده‌های فلسفی غرب به پایان عمر خود رسیده‌اند.

پایه دوم، اقتصاد است که با چالش‌های اساسی رویه‌رو شده است. یکی از نشانه‌های این چالش‌ها، روی‌گردانی قدرت‌های نوظهور از دلار و کاهش وابستگی به آن است که

امام خامنه‌ای و بازتعریف نقش روحانیت در عصر جدید

گفت‌وگو با حجت‌الاسلام والمسلمین حمیدرضا مهدوی‌رافعی

ضربه‌ای جدی به سلطه اقتصادی غرب وارد می‌کند. پایه سوم، چارچوب سیاسی غرب یعنی لیبرال دموکراسی است. غرب تا همین اواخر با افتخار از لیبرال‌دموکراسی به‌عنوان نظام سیاسی برتر یاد می‌کرد؛ اما امروز بحران‌های داخلی خودشان هم نشان داده که این ساختار دچار فروپاشی است. به‌عنوان نمونه، هانتینگتون پس از تصرف کنگرو در دوران ترامپ اظهار کرد که عصر لیبرال‌دموکراسی پایان‌یافته و قدرت به‌تدریج از غرب به شرق منتقل می‌شود. پایه چهارم، قدرت ساختاری بین‌المللی است که غرب از آن برای تحمیل پیمان‌ها و ساختارهای موردنظر خود به سایر کشورها استفاده می‌کرد؛ اما امروزه این ساختارها دیگر تأثیر پیشین خود را ندارند.

پایه پنجم و آخر، قدرت رسانه‌ای است که به‌عنوان ابزار اصلی سلطه باقی مانده است. رسانه‌های غربی به‌اندازهای پیچیده و نیرومند عمل می‌کنند که دروغ‌های‌شان را با مهارت به‌گونه‌ای القا می‌کنند که حتی خودشان نیز آنها را باور دارند.

در این شرایط، رهبر انقلاب راهبردی روش ارائه کرده‌اند. ایشان تأکید دارند که از پنج لشکر نظام سلطه، چهار لشکر سقوط کرده و تنها لشکر رسانه‌ای باقی مانده است. ایشان می‌فرمایند که اگر هر ایرانی بتواند، به‌مثابه یک رسانه عمل کند، می‌توان این لشکر را نیز خنثی کرد. بر این اساس، جهاد تبیین به‌عنوان وظیفه‌ای عینی برای همه مطرح شده و هر فرد در این مسیر نقش مهمی ایفا می‌کند.

◦ **رهبر انقلاب، جهاد تبیین را وظیفه‌ای عینی و فوری می‌دانند. آیا در این زمینه، حضرت امیر ^{علیه السلام} نیز اشاراتی دارند که به ما کمک کند؟**

● بله حضرت امیر ^{علیه السلام} در خطبه ۲۱۶ نهج‌البلاغه به همین موضوع اشاره کرده‌اند و این تبلیغ و تبیین را یک وظیفه و واجب عینی می‌دانند. نه کفایی. ایشان می‌فرمایند که هیچ‌کس آن قدر بزرگ نیست که به دیگران نیازی نداشته باشد و هیچ‌کس آن قدر کوچک نیست که نتواند در ادای این تکلیف کمک کند. این سخنرانی، در واقع، نشان از میدان‌گشایی دقیق و حرفه‌ای دارد و اهمیت بیان حقایق در زمان و مکان مناسب را به‌خوبی نشان می‌دهد.

◦ **شما به رسوبات فکری قدیمی در حوزه اشاره کردید که باعث می‌شود، حوزه علمیه را مستقل از حکومت اسلامی بدانیم. آیا این دیدگاه از نظر رهبر انقلاب هم موردنقد است؟**

● بله رهبر انقلاب بارها به این مسأله اشاره کرده‌اند که این تصور اشتباهی است. در طول تاریخ، حوزه‌های علمیه اغلب از حکومت‌های جور مستقل بوده‌اند، نه از حکومت اسلامی. این نوع تفکر، به نظر ایشان، مغالطه‌ای است که برخی افراد آن را به‌عنوان عقلانیت یا استقلال حوزه مطرح می‌کنند.

رهبر انقلاب در سفر اخیرشان به قم، در جمع بزرگی از حوزویان، به این مسأله پرداختند و این تصور را نقد کردند.

این سخنان ایشان واکنش‌های مختلفی در بین علما و نخبگان داشت و اتفاقاً باعث ایجاد موجی شد؛ چراکه ایشان تأکید کردند: حوزه باید با حکومت اسلامی ارتباطی نزدیک و مسئولانه داشته باشد.

◦ **به نظر شما، چرا این دیدگاه به این شکل در حوزه رواج یافته‌است و چگونه می‌توان آن را تغییر داد؟**

● یکی از مشکلات این است که در حوزه، گاهی تبلیغ و ارتباط با جامعه را در سطح پایین‌تری از فعالیت علمی می‌دانند و به‌اشتباه تصور می‌کنند که صرفاً علم‌آموزی و تدریس، وظیفه اصلی طلبه‌هاست؛ اما رهبر انقلاب با تأکید بر نقش تبلیغ به‌عنوان وظیفه اصلی و عالی‌ترین شأن حوزوی، به‌نوعی این تابو را شکستند. ایشان نمونه‌هایی از بزرگان تاریخ حوزه، مانند سیدرضی را ذکر می‌کنند که

غیرعلمی به معارف دینی است. این مشکل به‌تدریج رخ داده و موجب شده محتوای تبلیغی با اصل دین فاصله بگیرد. در این وضعیت، تبلیغ دین تبدیل به محتوایی التقاطی و غیراصیل شده که بر پایه برداشت‌های ضعیف علمی و حتی بعضاً شطحیات شکل گرفته است. رهبر انقلاب در دیدار اخیر خود با خبرنگاران تأکید کردند که «اسلام پاسخگوی همه مسائل بشر است و همه پاسخ‌ها را از خود منابع دینی ارائه می‌دهد». این بیانات مهم نشان می‌دهد که باید به منابع دینی اصیل بازگردیم و تبیین دینی را بر پایه این منابع بنا کنیم.

◦ **چگونه می‌توان این رهنمود رهبر انقلاب را در حوزه تبلیغ پیاده کرد؟**

● برای تبلیغ دین، ابتدا باید شناخت عمیق‌تری از دین داشته باشیم و سپس منابع دینی را بادقت و صحت تفسیر کنیم. اگر بتوانیم این توصیه رهبر انقلاب را عملی کنیم، تبلیغ دین به جایگاه اصیل خود بازمی‌گردد و از هرگونه تحریف و التقاط دور خواهد ماند. احیای این نگاه اصیل به تبلیغ، مسیری است برای بازسازی حوزه و روحانیت و می‌تواند حوزه‌های علمیه را به پایگاهی پرچاذبه و اثرگذار برای نسل جوان و نخبگان جامعه تبدیل کند.

در اینجا خاطره‌ای را ذکر می‌کنم که تلنگری برایم بود. حدود ده سال پیش، روزی در خانه دیدم که فرزندام بادقت به برنامه‌ای که شبکه افق نگاه می‌کردند. در این برنامه، بحثی جدی بین استاد خسروپناه و چند استاد دانشگاهی در جریان بود. یکی از اساتید که به روش غربی ریش تراشیده بود، با حالتی متواضعانه خطاب به استاد خسروپناه گفت: «به خدا قسم! در این نظریه‌های غربی هیچ خبری نیست و ما عمرمان را ضایع کردیم. شما باید به نهج‌البلاغه و معارف اسلامی بازگردید.»

این حرف برایم تلنگری شد؛ چراکه متوجه شدم، ما از منابع اصلی اسلام، مثل نهج‌البلاغه، فاصله گرفته‌ایم. حتی خودم بارها از اساتید حوزه و دانشگاه پرسیده‌ام که چند نفر از آنها یک دور کامل نهج‌البلاغه را خوانده‌اند. متأسفانه تعداد کمی از آنها این منابع را به‌طور کامل مطالعه کرده‌اند و این واقعیتی تلخ و دردناک است. این دوری از منابع اصیل باعث شده است که برخی به این باور برسند که اسلام برای پاسخگویی به نیازهای امروز بشر کافی نیست.

◦ **این دوری از منابع اصلی دینی، چه آسیب‌هایی به تبلیغ و جایگاه حوزه علمیه وارد کرده‌است؟**

● یکی از آسیب‌های جدی این است که بسیاری از تبلیغ‌کنندگان، مفاهیم التقاطی و نادرست را به نام دین معرفی می‌کنند. تبلیغ دین نباید تنها اسم دین را یادک بشکند؛ باید مبتنی بر منابع اصیل دینی و عمیق باشد. رهبر انقلاب در آخرین دیدارشان با خبرنگاران نیز بر این نکته تأکید کردند که «اسلام پاسخگوی همه مسائل بشر است و تمامی این پاسخ‌ها را می‌توان از منابع دینی یافت.» بازگشت به این منابع اصیل، بسیار حیاتی است و باید نگاه‌ها را به سمت این اصل هدایت کنیم.

یکی از مشکلاتی که این بی‌توجهی ایجاد کرده، این است که روحانیت دیگر به‌عنوان مرجع جوانان و الگوهای اجتماعی در صدر قرار ندارد. در اوایل دهه هشتاد، به‌عنوان بخشی از پیمایش ملی درباره ارزش‌ها و نگرش‌های جوانان، متوجه شدیم که روحانیت دیگر در میان گروه‌های مرجع اول جوانان نیست. جایگاه روحانیت به‌عنوان الگوهای اصلی جامعه، جای خود را به افراد دیگری مثل هنرمندان و ورزشکاران داده است. این تغییر نشان می‌دهد که روحانیت از عرصه اجتماعی فاصله گرفته و نقش فعالی در حل مسائل جامعه ندارد. در نتیجه، بسیاری از جوانان دیگر روحانیت را به‌عنوان الگوی خود نمی‌دانند و این مسئله می‌تواند برای جامعه خطرناک باشد.

◦ **به نظر شما، چگونه می‌توان این جایگاه اذ دست‌رفته را بازگرداند و حوزه علمیه را به جایگاه اصلی خود بازگرداند؟**

● باید نگاه به تبلیغ را تغییر دهیم و به آن شأنی که شایسته آن است، بازگردانیم. تبلیغ دین، اگر با نگاه تمدنی و بلندمدت همراه باشد، می‌تواند مجدداً جوانان و جامعه را به‌سوی حوزه و دین جذب کند. رهبر انقلاب بارها بر نگاه تمدنی و مبارزه با جبهه باطل تأکید کرده‌اند. ما نیز باید دیدگاه خود را از سطحی‌نگری به افق‌های بلندتر تغییر دهیم

و تبلیغ را به‌عنوان یک وظیفه تمدنی جدی بگیریم. تنها با این تغییر نگرش است که می‌توانیم، مرجعیت اجتماعی حوزه را احیا کنیم و دوباره روحانیت را به جایگاه اصلی خود در جامعه بازگردانیم.

◦ **نقش دشمنان و عوامل بیرونی در این تغییرات چقدر مؤثر بوده‌است؟**

● قطعاً دشمنان نیز در این روند دخالت داشته‌اند و به‌صورت هدفمند روی این مسائل کار کرده‌اند؛ اما نمی‌توانیم همه تقصیرها را به گردن عوامل بیرونی بیندازیم. حوزه و روحانیت نیز باید سهم خود را در این ماجرا بپذیرند و به نقاط ضعف خود نگاه کنند. اگر روحانیت به ایفای نقش تاریخی و اجتماعی خود نپردازد و جایگاه خود را به‌عنوان الگوی جامعه بازنیابد، دشمنان قطعاً از این فرصت سوءاستفاده خواهند کرد و آن را تبدیل به ابزاری برای تضعیف حوزه و جامعه خواهند نمود.

حدود بیست سال پیش، سالی که رهبر معظم انقلاب آن را عزت و افتخار حسینی نام‌گذاری کردند، بنده در یکی از منبرهای دهه اول محرم برای جمعی از جوانان در اصفهان سخنرانی داشتم. آن شب، قرار بود برنامه ما به‌صورت زنده از تلویزیون پخش شود. در فرودگاه تهران با تیم صداوسیما مواجه شدیم که به ما گفتند: برنامه هیأت عاشورائیان را پخش خواهند کرد. ناظر برنامه، روحانی‌ای بود که با انقلاب و اسلام اعتقادی نداشت و حتی از شروع برنامه به من گفت: حاج‌آقا! فقط سیاسی صحبت نکنید.

گفت‌وگو و تنظیم: حمید کریمی، عماد شالیاریان

ساختمان دفتر تبلیغات اسلامی حوزة علمیه قم، ۵ محور مهم و حائز اولویت در پژوهش‌های این مؤسسه حوزوی

رئیس دفتر تبلیغات اسلامی حوزة علمیه قم، ۵ محور مهم و حائز اولویت در پژوهش‌های این مؤسسه حوزوی

حجت‌الاسلام والمسلمین احمد واعظی، عضو هیأت علمی دانشگاه باقرالعلوم (ع) و رئیس دفتر تبلیغات اسلامی حوزة علمیه قم در نشستکی که با حضور محققان، پژوهشگران و اساتید حوزه و دانشگاه در پژوهشگاه علوم و فرهنگ اسلامی برگزار شد، تحلیلی پیرامون اولویته‌ها، ضرورت‌ها و محورهای دارای اولویتهای پژوهش را تبیین کرد که در ذیل می‌خوانیم.

مدنی و… اتفاق افتاد، همه به‌خاطر رؤیاپردازی‌هایی بود که در قرن شانزدهم و هفدهم شکل گرفت. رؤیای اینکه به‌مدد تسخیر طبیعت و کشف قانون‌مندی‌های طبیعت، صلح و آرامش و رفاه ایجاد می‌شود، این رؤیای مدرنیته، اُس و اساس خیلی از کشورها مثل آمریکا شد. رؤیای آمریکایی رؤیای موفقیت است؛ چون اساس رؤیای آمریکایی، مسأله موفقیت، چه موفقیت مادی و چه کسب افتخار است. در اروپا هم همین‌طور است و سبک‌های دیگری دارد. همه این‌ها قابل بحث است؛ اینکه اصلاً سائق شکوفایی تکنولوژیک چیست و آن رؤیاها چه بوده است؟ در واقع این رؤیاپردازی و تصویرگری از آینده است که پوشش‌ها، تلاش‌ها، مجاهدت‌ها، تحمّل رنج‌ها و کوشش‌های عظیمی را بسترسازی می‌کند. تا وقتی انسان رؤیاپردازی و تصویرگری از آینده نداشته باشد، نمی‌تواند با امید و اعتماد به‌نفس تلاش و کوشش کند.

در انقلاب اسلامی هم، پیشقراولان این انقلاب، یعنی امام خمینی‏ (رحمته‌الله علیه) و یاران صدیق امام توانستند، برای جامعه ایران رؤیاپردازی و تصویرگری و آرمان‌پروری کنند.

پیر و جوان به این رؤیای برآمده از انقلاب اسلامی و گفتمان انقلاب اسلامی باورمند بودند که این‌گونه جان دادند و شهادت‌طلب شدند، به میدان آمدند و انقلاب را به پیروزی رساندند. بعد از انقلاب نیز، در مقابل این‌همه فتنه و هجمه که یک مورد آن، جنگ تحمیلی بود، این‌گونه استوار ایستادند و مقاومت کردند. تمام این فتنه‌ها را خوبان‌دند و نظام را تثبیت کردند.

این رؤیا، رؤیای برآمده از انقلاب اسلامی است و آینده‌نگری و تصویرگری آینده با توجه مسأله امیدآفرینی برای نسل‌های جدید، ضمن در نظرگرفتن چالش‌ها و موانع انقلاب اسلامی، یک وظیفه جدی و قابل تأمل است.

نسل‌های جدید که حس تعلق‌شان به کشور و نظام، مقاومت‌شان در برابر مشکلات و مسائل شبیه نسل‌های اول نیست، برای ایجاد انواع و اقسام پوشش‌ها و بردن‌باز برای رشد و شکوفایی جامعه و تحقّق آن تمایزگرایی که گفته شد، همین‌طور عینیت‌بخشیدن به یک جامعه مطلوب اسلامی، نیازمند به رؤیاپردازی و تصویرگری آینده و آینده‌پوهی مستمر است.

شما خیال نکنید که اگر توفیق خیلی بالایی در دهه اول انقلاب درخصوص تصویرگری و رؤیاپردازی نسبت به آینده جامعه ایران اتفاق افتاد، کاملاً تثبیت شده و دیگر برای همیشه وجود دارد. همان‌طور که خود گفتمان انقلاب اسلامی، به مراقبت در مقابل چالش‌ها نیاز دارد، این آینده‌نگری امیدبخش و تصویرگری و رؤیاپردازی نسبت به آینده جامعه ایران هم، احتیاج به مراقبت و صیانت دارد. همان‌گونه که شما متعهدان به انقلاب اسلامی و گفتمان انقلاب اسلامی، دل‌سوز جامعه هستیاید و باید برای جامعه تلاش کنید که تصویرگری مناسبی برای آینده در اذهان نسل‌های جدید به وجود آید، بدانید و آگاه باشید که افراد و کانون‌های دیگری هم هستند که سعی می‌کنند، رؤیای دیگری را به‌جای رؤیای جوانان ایرانی قرار دهند و تصویرگری بسیار ستمی و ناپسندکننده‌ای را برای جامعه ما ترسیم کنند. به‌نظر من، جان کلام بیانیه گام دوم مقام معظم رهبری، همین تصویرگری است و اگر کسی به من بگوید، بیانیه گام دوم با چه غرض و هدفی صادر شد، می‌گویم هدفش رؤیاپردازی و تصویرگری و آرمان‌سازی

اسلامی و گفتمان معنایی آن، فقط نمی‌خواهد یک تمایز، ستیزه‌گری و واگرایی را نسبت به این جریان غالب مستمّد و برآمده از مدرنیته را بروز دهد؛ بلکه می‌خواهد طرحی نو درافکند و یک هویت جمعی و اجتماعی جدیدی را به‌منصه ظهور برساند.

پنج محور مهم و حائز اولویت در پژوهش‌های دفتر تبلیغات

جلسه ما چون راجع به پژوهش است، من سعی می‌کنم با توجه به این دو مقّدمه و این پرسش، به این سؤال پاسخ دهم که اولویت‌ها، زمینه‌های کاری حائز اولویّت پژوهش ما نظر به تحلیلی که ارائه کردم، چه می‌تواند باشد؟ در اینجا خیلی گزاره‌وار برخی از محورهای حائز اولویت را بیان می‌کنم.

۱. تنقیح، تثبیت و صیانت از مؤلّفه‌های گفتمان معنایی انقلاب اسلامی

به نظر من، یکی از مهم‌ترین رسالت‌های پژوهشی نهاد دفتر تبلیغات (وقتی می‌گوییم پژوهش، یعنی آن وجه دانشی دفتر تبلیغات؛ چه معاونت آموزشی باشد، چه مؤسسه امام رضا‏ (ع) باشد، چه دانشگاه باقرالعلوم (ع) باشد، چه پژوهشگاه علوم و فرهنگ اسلامی باشد و چه شعب ما باشد، فرقی نمی‌کند)؛ یعنی هرجا که وجه دانشی و ظرفیت علمی دفتر تبلیغات دیده می‌شود، یکی از ضرورت‌ها، تنقیح، تثبیت و صیانت از مؤلّفه‌های گفتمان معنایی انقلاب اسلامی است.

چالش ما، یعنی جریان انقلاب اسلامی، با جریان مسلطّ مدنیت معاصر غرب و آن جریانی که به‌دنبال تمایززدایی و هضم تمایزها در عالم و تثبیت یک نظم جهانی واحد است، مبینی بر مبنایی اندیشه و فکری خودش، یک چالش گفتمانی است؛ نه چالش در منافع سطحی و رویایی. وقتی این چالش، چالشی گفتمانی بود و شما می‌خواستید به‌عنوان یک گفتمان معنایی قدرتمند در مقابل گفتمان معنایی رقیب قدّعلمّ کنید، اینجا دامنأ به واکاوی مدنیت معاصر غرب و آن جریانی که به‌دنبال تمایززدایی و هضم تمایزها در عالم و تثبیت یک نظم جهانی واحد است، مبینی بر مبنایی اندیشه و فکری خودش، یک چالش گفتمانی است؛ نه چالش در منافع سطحی و رویایی. وقتی این چالش، چالشی گفتمانی بود و شما می‌خواستید به‌عنوان یک گفتمان معنایی قدرتمند در مقابل گفتمان معنایی رقیب قدّعلمّ کرد که این چالش هم، باید پوشی مستمر و دائمی باشد. بخشی از ظرفیت علمی ما باید معطوف به تنقیح گفتمان معنایی واقعی اسلامی و بارورکردنش باشد و اینکه با شهادت و اعتماد به‌نفس، بتواند در مقابل هجمه گفتمانی رقیب قدّعلمّ کرده و ایفای نقش کند.

۲. مراقبت از رؤیاپردازی و تصویرگری آینده مردم
بحث دومی که می‌خواهم مطرح کنم، بحث خیلی مهمی است و جلسه مفصلی می‌خواهد. این جلسه هم چون همه اهل فضل و تحقیق هستند، من به اشاره اکتفا می‌کنم. اگر تاریخ چند سده گذشته را مرور کنیم، منشأ بسیاری از اتفاق‌های بزرگی که در دنیا افتاد، رؤیاپردازی، آرمان‌خواهی و تصویرگری مثبتی از آینده بود. درواقع اگر مدرنیته اتفاق افتاد و اگر تحوّلاتی در غرب، چه در حوزه فناوری و تکنولوژی و علم، چه در حوزه تغییرات بنیادی در نظامات

حجت‌الاسلام والمسلمین واعظی تبیین کرد

۵ محور مهم و اولویت‌دار در پژوهش‌های دفتر تبلیغات اسلامی

رئیس دفتر تبلیغات اسلامی حوزة علمیه قم، ۵ محور مهم و حائز اولویت در پژوهش‌های این مؤسسه حوزوی را تبیین کرد.
حجت‌الاسلام والمسلمین احمد واعظی، عضو هیأت علمی دانشگاه باقرالعلوم (ع) و رئیس دفتر تبلیغات اسلامی حوزة علمیه قم در نشستکی که با حضور محققان، پژوهشگران و اساتید حوزه و دانشگاه در پژوهشگاه علوم و فرهنگ اسلامی برگزار شد، تحلیلی پیرامون اولویته‌ها، ضرورت‌ها و محورهای دارای اولویتهای پژوهش را تبیین کرد که در ذیل می‌خوانیم.

رئیس دفتر تبلیغات اسلامی حوزة علمیه قم، ۵ محور مهم و حائز اولویت در پژوهش‌های این مؤسسه حوزوی را تبیین کرد.

به‌سمت نظمی جهانی و به کرسی‌نشاندن یک‌سری هنجارهای مشترک و عامّ در سطح جهانی است، البته مقاومت‌هایی همیشه چه از ناحیه برخی دولت‌ها و چه از ناحیه جریان‌ها صورت می‌گیرد. این حجم مقاومت در مقابل آن حجم توفنده برقدردنی که می‌خواهد جهانی‌سازی و بست گفتمانی و معنایی غرب را تثبیت کند، تقریباً تفران و توازن وجود ندارد.

• (ب) ناهمگونی انقلاب اسلامی در گفتمان معنایی با جریان جهانی در تمایزگرایی

مقّدمه دوم اینکه، انقلاب اسلامی در ماهیت و گفتمان معنایی خودش، یک حرکت و جریان تمایزگراست و می‌خواهد هویت متمایزی را به‌منصه ظهور برساند؛ یعنی انقلاب اسلامی در جوهر و ذات خودش و گفتمان معنایی انقلاب اسلامی، نسبت به جریان تمایززدایی و تثبیت نظم جهانی واحد، ناساز، ناکوک و واگراست. گفتمان انقلاب اسلامی، به‌سبب تأکید بر امری مثل استقلال، نفی سلطه کفّار بر مسلمانان، مسأله عدالت‌خواهی، تعهد به مرجعیت دین در شئون فردی و اجتماعی و التزام به درون‌مایه دینی در حیات فردی و اجتماعی که اساس گفتمان انقلاب اسلامی است، هویت و پدیده‌ای را مطرح‌کرد که این پدیده به‌شدّت تمایزگراست. در واقع می‌خواهد یک هویت جمعی و اجتماعی متمایزی نسبت به آنچه در مدنیت معاصر غربی می‌گذرد، به‌منصه ظهور برساند. منظور از مدنیت معاصر غربی، غرب جغرافیایی نیست؛ بلکه منظور ما غرب تمدنی و معنایی است؛ یعنی هر جایی در سراسر جهان که گفتمان معنایی غرب پذیرفته شود و بنیان حیات فردی و اجتماعی قرار بگیرد، نسبت به جریان انقلاب اسلامی و هویت این انقلاب در تمایز قرار می‌گیرد.

دووچهی بودن تمایزگرایی هویتی و گفتمان معنایی انقلاب اسلامی

تمام هویت انقلاب اسلامی و گفتمان معنایی انقلاب اسلامی، تمایزگراست و می‌خواهد امری متمایز و خاص و به‌اصطلاح، هویت جمعی متفاوتی را به منصه ظهور برساند. این تمایزگرایی، هم وجه سلبی دارد و هم وجه ایجابی.

هویت انقلاب اسلامی و گفتمان معنایی انقلاب اسلامی را نباید فقط به وجه سلبی آن فروکاست و چنین تعریف کرد که یک جریان، هویت و گفتمان معنایی آمده است که فقط ستیزه‌گر باشد با آن جریان مسلطّ و غالب؛ نیامده است که صرفاً تقابل و جانب سلبی خودش را برجسته کند. در حقیقت این پدیده انقلاب اسلامی و گفتمان معنایی آن، وجه ایجابی پرزگی دارد و می‌خواهد، نظم و هویت اجتماعی خاصی را بنا کند. پدیده انقلاب

بحثی که عرض می‌کنم، تحلیلی مبنایی است و اگر این تحلیل مبنایی مورد پذیرش قرار گیرد، طبیعتاً جهت می‌دهد به کارهای پژوهشی‌ای که باید در مجموعه دفتر تبلیغات انجام دهم.

این تحلیل مبنایی مبتنی بر دو مقّدمه است:

• (الف) وضعیت تاریخی، اجتماعی معاصر

مقّدمه اول اینکه، وضعیت تاریخی، اجتماعی معاصری که در سطح جهانی در آن به‌سر می‌یریم، اگر بخواهیم نگاه عمیقی به آن داشته باشیم، وضعیت چنین است که حرکت در سطح خُرد و در سطح فردی، حرکت به‌سمت تقویت تمایزگرایی است؛ یعنی آنچه در سطح خُرد و حوزه فردی در جهان می‌گذرد، شدّت بخشیدن به فردگرایی، هویت‌گرایی فردی و تقویت تمایزگرایی فردی، میدان دادن و گشوده بودن به اینکه افراد آزادانه انتخاب‌گری فردی داشته باشند، هم هویت فردی خودشان را تعریف کنند و هم هویت فردی خودشان را آن‌گونه که می‌خواهند، متمایز از دیگران به‌منصه ظهور برسانند. به‌سبب این رویکرد است که سیاست‌گذاری کلان فرهنگی در جوامع غربی به سمت لیبرالیسم فرهنگی و کاهش دخالت‌ها در حریم فردی و رهاسازی زیست‌بوم فضای مجازی جهت کنشگری لذّت‌گرایانه فردی است.

اقا در سطح کلان، عکس آن است. در واقع آنچه شاهدش هستیم، حرکت به‌سمت تمایززدایی و هم‌گرایی، حرکت به‌سمت هضم و نفی و از بین‌بردن هویت‌های جمعی و تمایزهای ملی و قومی و ایدئولوژیک است؛ از همین‌رو حرکت دادن کلان جامعه بشری به‌سمت نظمی جهانی و اعتنا و التزام به هنجارهای مشترک و عام اقتصادی، حقوقی و… است. در واقع مدنیت غربی به‌پشتوانه‌های نظری مدنیت غربی، به سمت جهانی‌سازی و تثبیت نظم مشترک جهانی در حوزه اقتصاد، سیاست، حقوق و روابط بین‌الملل حرکت می‌کند.

در این حرکت تثبیتی، به سمت یک‌ناوخت‌سازی فرهنگ‌ها و هویت‌های جمعی یا فنی تمایزگرایی در جوامع غیر همسو با غرب و اقبال به تمایززدایی در آن، هرچه به‌طرف جلو می‌رویم، نقش‌آفرینی دولت‌ها کمتر می‌شود و نقش‌آفرینی بنگاه‌های عظیم اقتصادی بیشتر می‌شود. ما وقتی کلان نگاه می‌کنیم، حرکت به تمایززدایی و تثبیت یک نظم جهانی، این حرکت فقط به‌سمت رنگ‌باختن امری مثل هویت‌های ملی و قومی و ایدئولوژیک نیست؛ حتی نقش دولت در حال ضعیف‌شدن است. این فرایند جهانی‌سازی و نقش‌آفرینی دولت‌ها در چارچوب مرزهای شناخته‌شده هم، آرام‌آرام کم‌رنگ می‌شود و کانون‌های عظیم اقتصادی با کمک فناوری‌های جدید، تأثیرگذاری‌شان را در مناسبات اجتماعی و اقتصادی و جهانی مدام پررنگ‌تر می‌کنند. البته لازم به ذکر است که در جهت‌گیری کلان نسبت به تحکیم و تثبت هژمونی معنایی غرب و شالوده‌گفتمانی این حرکت یکسان‌سازی و تمایززدایی میان دولت‌های غربی و این نقش‌آفرین‌های نوپدید کمال همسویی وجود دارد و اختلاف جدی وجود ندارد.

هرکدام از این گزاره‌هایی که عرض می‌کنم، بحث‌ها و مصداق‌های زیادی ذیل آن هست؛ اینکه حرکت به چه سمتی است و چه اتفاق‌هایی در سطح کلان دارد می‌افتد. در این حرکت در سطح کلان که تمایززدایی، حرکت

استاد حوزه به ذکر مباحثی پیرامون تلاش‌های گسترده و ذکاوت و هوشمندی فوق‌العاده مرحوم آیت‌الله حاج شیخ عبدالکریم حائری برای حفظ حوزه علمیه قم پرداخت. به گزارش خبرگزاری حوزه، حجت‌الاسلام والمسلمین اسلامیان، در نشست علمی «تطور فقه در یکصدسالگی حوزه علمیه قم» گفت: حضرت امام‏ (ع) نقل بسیار جالبی در این حوزه دارند که [باز] تأسیس حوزه علمیه در قم، دست کمی از شکل‌گیری انقلاب اسلامی نداشت. وی افزود: شکل‌گیری حوزه علمیه قم، یک اتفاق سیاسی بوده است که علیه سیاست رضاخانی بود. ورود به مسائل سیاسی آیت‌الله حاج شیخ عبدالکریم حائری‏ (ع) به‌دلایل خاص چندان زیاد نبوده است. ایشان در حوزه فقهی مباحثی دارند؛ ولی در عرصه سیاسی ورود شاخصی ندارند.

این استاد حوزه علمیه قم بیان کرد: [باز] تأسیس حوزه علمیه در قم، کار بسیار سختی بود؛ ولی مرحوم حاج شیخ عبدالکریم حائری، این کار سخت را انجام داد. از رضاشاه نیز نقل شده است که منتظر کوچک‌ترین موضع یا سخنی از مرحوم حائری بود تا حوزه علمیه قم را تعطیل کند.

برای جامعه امروز ایران است.

مسأله آرمان‌سازی، تصویرگری و رؤیاپردازی مثبت برای بویایی یک جامعه، کاری نیست که فقط لبه پژوهشی داشته باشد؛ بلکه لبه رسانه‌ای، تبلیغی و اقناعی هم دارد. البته بار پژوهشی این تصویرگری برعهده پژوهشگرهای عمیقی است؛ مخصوصاً در حوزه مطالعات اجتماعی که بتوانند، ضعف‌های جامعه و آن نقاط تضعیف‌کننده امید به آینده را در نسل‌های مادرک و واکاوی کنند و الگوهای رفتاری و تربیتی مناسبی جهت حفظ و صیانت از مسأله تصویرگری آینده براساس انقلاب ارائه دهند. الگوهایی که قدرت اغنایی به ما بدهد و بتواند، برای نسل‌های جوان‌مان درخصوص تعهد براساس گفتمان انقلاب اسلامی و تصویر صحیح و حرکت‌آفرینی از آینده در ذهن و جان‌شان ترسیم کند، به پژوهش نیاز دارد. درحقیقت دست‌یابی به این الگوها، درک عمیق از وضعیت کنونی جامعه، شناخت عوامل و عناصری که می‌تواند این رؤیا و تصویرگری مثبت را مخدوش و به ناپمیدی نسبت به آینده و وادادگی نسبت به آن جریانی تبدیل کند که می‌خواهد تمایززدایی کرده و نظم جهانی خودش را تثبیت کند، همین‌طور شناخت تمام راه‌های مقابله با روایت‌گری‌های مخرب از آینده کشور، به مطالعات پژوهشی نیازمند است.

• ۳. ایفای نقش

در فرایند حکمرانی کشور در عرصه‌های مختلف

رسالت پژوهشی دیگر براساس همین مبنای تحلیلی که بیان شد، ایفای نقش در فرایند حکمرانی کشور در عرصه‌های مختلف، بر محور اصول و ارزش‌های اسلامی است. مگر ما می‌توانیم بگوییم یک نهاد متعهد نسبت به آرمان انقلاب اسلامی و گفتمان انقلاب اسلامی هستیم؛ اما خودمان را برکنار باداریم؛ به‌لحاظ پژوهشی و محتوای دانشی نسبت به نیازهای نظام و جامعه در امر حکمرانی، چه در ساحت سیاست‌گذاری باشد، چه در ساحت تنظیم‌گری و چه در ساحت سهیل‌گری‌اش. در هر ساحتی که به‌نوعی بتوانیم، باید براساس ظرفیت علمی خودمان نقش‌آفرین باشیم. مگر می‌توانیم خودمان را برکنار باداریم و در عین حال، ذغدغه انقلاب اسلامی و توفیق گفتمان انقلاب اسلامی را هم داشته باشیم؟

این‌ها برای ما رسالت و وظیفه درست می‌کند و برای همین نیز ما در کلان دفتر تبلیغات، راهبرد اصلی خودمان را امتداد مسئله‌محوری در چرخه حکمرانی قرار دادیم؛ هم اینکه سعی بلیغی داریم و از مدیران ارشد خودمان در بخش‌های دانشی، چه در حوزه آموزش و چه در حوزه پژوهش می‌خواهیم، سمت‌وسوی پژوهش‌ها و پایان‌نامه‌ها را به‌سمتی ببرند که گرهی از مقوله حکمرانی در کشور باز کند و تحقیقات حتی‌المقدور لبه راهبردی و خروجی مؤثری داشته باشد. این بحث، بحث خیلی مفصلی است و خودش می‌تواند محور یک سخنرانی باشد و ابعاد این مسأله را باز کنیم.

• ۴. علوم انسانی متناسب با گفتمان انقلاب اسلامی

مسأله و اولویّت بعدی، مسأله علوم انسانی متناسب با گفتمان انقلاب اسلامی است. یکی از ارکان رزین مدنیت معاصر غربی و سامانه‌ای که می‌خواهد نظم جهانی خودش را حاکم و مستقر کند، علوم انسانی است و در آنجا متناسب با این جهت‌گیری‌ها و هدف‌گذاری‌ها دارد تولید می‌شود. اگر ما بخواهیم این تمایزگرایی خودمان را بروز و ظهور دهیم و به وجه ایجابی مستقر کنیم و نظام و جامعه‌ای اسلامی داشته باشیم، ناچار هستیم، علوم انسانی بومی، متناسب با رفق نیازها و حلّ مشکلات خودمان در چهارچوب پارادایم انقلاب اسلامی داشته باشیم.

یکی از نقاط ضعف جدی ما، کم‌کاری در این جهت است. من نمی‌گویم طرّ این چهاردهم، در حوزه علوم انسانی، اسلامی تلاش‌هایی نداشته؛ اما تلاش‌ها معطوف به زمینه‌هایی بوده که کمتر به‌سمت نظری‌پردازی و تولید دانشی رفته است که بتواند، مسأله‌ها را حل کند و الگویی عملی در عرصه‌های مختلف اقتصاد، سیاست، فرهنگ و دیگر جنبه‌ها ارائه دهد. ما کار زیادی در حوزه علوم انسانی متناسب با اقتضانات گفتمان انقلاب اسلامی در پیش داریم!

• ۵. مطالعات اجتماعی

معطوف به کاهش شکاف‌های اجتماعی

محور دیگری که میدان بحث و صحبت گسترده‌ای دارد و جلسه‌ای مفصل می‌خواهد، این است که ما احتیاج داریم مطالعات اجتماعی مان، معطوف به کاهش شکاف‌های اجتماعی شوند. ما الآن از شکاف‌های اجتماعی متعددی در رنج هستیم. من در مصاحبه‌ام با شفقنا، توضیحاتی راجع به این شکاف‌های اجتماعی که الآن با آن روبرو هستیم، دادم و مباحثی را مطرح کردم.

آنچه اکنون در دنیا، مخصوصاً در حوزه فناوری‌های نو می‌گذرد، چه در مسأله هوش مصنوعی و چه در مسأله واقعیت‌افزوده virtual reality، چه در حوزه مباحثی که در متاورس به‌دنبال آن هستند و چه اینکه افراد به‌مدد تکنولوژی بتوانند، حتی تماس‌های حسی برقرار کرده و زیست کاملاً مجازی متفاوتی را از زیست فیزیکیال تجربه کنند. می‌دانید این‌گونه تحولات فناورانه چه پیامدهای فرهنگی و اجتماعی عمیقی را در پی دارد! شناخت این فضای آینده به‌لحاظ اجتماعی و پیامدهای اخلاقی، سیاسی و دیگر پیامدهای آن، نیازمند مطالعات اجتماعی است. در واقع مطالعات اجتماعی ما باید غیر از اینکه وضع موجود را خوب و عمیق مطالعه می‌کند، نگاهی هم به آینده، مخصوصاً پیامدهای این فناوری‌های نوظهور داشته باشد.

در مقام اجرا در دوره‌های قبل شاهد بودیم، به‌عنوان حاکم مطرح نبود؛ زیرا فقها حاکم جامعه نبودند. وی اظهار کرد: در حال حاضر در حال تولید مسائل فقه نظام هستیم و بحث بعدی که پیش روی ماست و مؤسسات مختلفی روی این مسأله کار می‌کنند، مسأله فقه حکمرانی است. پس از تکمیل این مراحل، جامعه اسلامی شکل می‌گیرد و الگویی برای جوامع دیگر می‌شود.

استاد حوزه علمیه قم مطرح کرد

هوشمندی خارق العاده حاج شیخ برای حفظ حوزه علمیه قم

به مسائل نظام پرداخته شد که شامل احزاب و مشارکت و شکل سیاسی حکومت بود. نظام پرداخت هماهنگ و حقوق شهروندی و مردم‌سالاری دینی و…، از جمله مباحثی بود که نظام برای اداره بهتر جامعه، به حل آن از سوی علمای حوزه نیاز داشت. مباحث سیاست خارجی پیش از انقلاب اسلامی در عرصه فقهی مطرح نبود؛ حتی نظم نظام بین‌الملل نیز از مباحث جدی بود که حوزه علمیه به آن پاسخ داده است. مسائل مرتبط به فقه امنیت، از جمله مسائل مهمی بود که مورد نیاز نظام بود و حوزه به آن ورود جدی کرده است.

وی گفت: پس از آنکه نظام اسلامی شکل گرفت واحکام آن نیز به‌شکل تدریجی استخراج می‌شود، برای اجرای این احکام، نیازمند فقه حکمرانی هستیم. پس از استخراج این احکام، باید شکل اجرایی آن را نیز مشخص می‌کردیم. آنچه

شاهد ورود جدی حوزه در عرصه مداخلات اجتماعی و سیاسی هستیم.

این استاد حوزه علمیه قم گفت: پس از پیروزی انقلاب اسلامی به مرحله نظام اسلامی می‌رسیم که باید ساختار نظام اسلامی شکل بگیرد که این مسأله نیز در پی رفت و برگشت‌های جدی فقهی بزرگان حوزه، شکل گرفته است. وی افزود: مرحله سوم، مرحله دولت اسلامی است. همین دوره سوم را می‌توان به سه بخش تقسیم کرد. اوایل انقلاب نیز به این بحث پرداخته شد و علمای بزرگی روی این مسأله فعالیت علمی داشتند؛ اصل نظام اسلامی و ولایت فقیه و کلیات و صفات حکام، در این مباحث مورد توجه قرار گرفت.

حجت‌الاسلام والمسلمین اسلامیان یادآور شد: دوره دوم، حل مسائل سیاسی با فقه نظام بود که از دهه هفتاد

دین اسلام نجات دهنده زنان

از ظلم و ستم جاهلی

آیت‌الله‌العظمی مکارم شیرازی

• نقض حقوق زنان

عصر جاهلیت، عصر تبعیض‌های نابجا و ظالمانه بود و نمونه بارز آن، تبعیض بین زن و مرد بود؛^۶ از جمله در عصر جاهلیت عرب، رسم چنین بود که تنها مردان را وارث می‌شناختند و زنان را از ارث محروم می‌ساختند و ثروت میت را – در صورتی که مرد نزدیکی نبود – در میان مردان دوترت قسمت می‌کردند.^۷

در عصر جاهلیت نظر به اینکه برای زنان ارزشی قائل نبودند، غالباً مهر را که حق مسلم زن بود، در اختیار اولیای او قرار می‌دادند و آن را ملک مسلم آنها می‌دانستند. گاهی نیز مهر یک زن را ازدواج زن دیگری قرار می‌دادند.^۸

• تحقیر زنان

نه‌تنها زنان از بسیاری از حقوق فردی و اجتماعی نظیر ارث محروم بودند؛ بلکه حق حیات نداشته و در بعضی از قبایل ملک مرد محسوب می‌شدند!^۹

زن در میان آنان متاع بی‌ارزشی محسوب می‌شد که از ساده‌ترین حقوق انسانی محروم بود و حتی گاه بر روی آن قمار می‌زدند.^{۱۰}

آنها برای تعدد زوجات حد و مرزی قائل نمی‌شدند. به‌سادگی خوردن آب، ازدواج می‌کردند و به‌آسانی آنها را طلاق می‌دادند.^{۱۱}

• زنان؛ هم‌ردیف حیوانات!

در عصر جاهلیت «زنان را در ردیف حیوانات اهلی می‌شمردند و به‌هنگام قحطی آنان را می‌کشند و گوشه‌شان را می‌خورند!» و یا «آنها را به‌هنگام رسیدن به سن ازدواج به‌عنوان کالا، با بهای متفاوت در معرض فروش می‌گذاشتند!» و یا «به‌هنگام فوت شوهر، برای رهایی روح او از تنهایی، زنش را با جسد شوهر می‌سوزانند!» و یا «او را زنده‌زنده در گور با او دفن می‌کردند!»^{۱۲} برخی زن را برای همیشه از ازدواج مجدد محروم ساخته و گوشه‌نشین می‌کردند و در پاره‌ای از قبایل، زن‌ها موظف بودند، مدتی کنار قبر شوهر زیر خیمه سیاه و چرکین با لباس‌های مندرس و کثیف، دور از هرگونه آرایش و زیور و حتی شستشو به سر برده و بدین وضع شب و روز خود را بگذرانند^{۱۳} و در یک کلام، زن را انسان نمی‌شمردند! و به زن ظلم بی‌حساب کردند.^{۱۴}

• زنده به‌گورکردن دختران

یکی از دردناک‌ترین و وحشیانه‌ترین پدیده‌های عصر جاهلیت عرب، پدیده «وئاد» (زنده به‌گور کردن دختران) است.^{۱۵} از جمله تفرکات خرافی مشرکان ابله در عصر جاهلیت، در مورد تولد فرزند دختر است که چگونه از شنیدن خبر ولادت دختر ناراحت می‌شدند.^{۱۶} جالب اینکه آنها به‌حدی از فرزند دختر متنفر بودند که گاهی با دست خود، زنده به گورش می‌کردند.^{۱۷} تا آنجا که طبق گفته بعضی از مفسران، در عصر جاهلیت هنگامی که وضع حمل زن فر می‌رسید، حفره‌ای در زمین حفر می‌کرد و بالای آن می‌نشست. اگر نوزاد دختر بود، آن را در میان حفره پرتاب می‌کرد و اگر پسر بود، از آن نگهداری می‌نمود!

یکی از شعرای آنها در همین زمینه با لحن افتخارآمیزی می‌گوید:

«سَمَّيْنَاهَا اِذَا وُلِدَتْ تَمَوَّتْ وَالْقَتْرُ صِهْرُ صَابِرٍ ذَمِيَّتْ؛ نام آن نوزاد دختر را به‌هنگامی که تولد یافت، تموت گذاشتم (تفال بر اینکه به‌زودی می‌میرد. در مقابل نام‌گذاری برای پسران که به‌معنای زندگی و ادامه حیات است) و قبر داماد من است که دخترک را در بر گرفته و خاموش ساخته است»^{۱۸}

آنها وجود دختر را برای خود عملاً یک ننگ می‌پنداشتند تا آن حد که از زشتی این پدیده، از میان قوم و قبیله فرار می‌کردند. غافل از اینکه اگر دختران نبودند، مادران نبودند و اگر مادران نبودند، آنها وجود پیدا نمی‌کردند. شاعر آنها در این زمینه می‌گوید:

«لَکُلِّ اِیْبِیْیَنْتِ بِرَاعِیْ سُوْؤُنْهَا ثَلَاثَةُ اَسْهَارٍ اِذَا حَمَدَ الصَّهْرُ فَعَلَّ بِرَاعِیْهَا وَخَدَّرَ یَکْنُهَا وَجَبَّرَ یُورِیْهَا وَخَبَّرَهُمْ الْقَتْرُ؛ برای هر پدری که صاحب دختر می‌شود و می‌خواهد شتون آن دختر را حفظ کند، سه داماد وجود دارد: نخست شوهری که در خوراو باشد و از او مراقبت کند و دیگر برده‌ای که او را در پشت خود محفوظ دارد و سومی قبری است که او را در خود پهبوشاند و از همه این‌ها بهتر، همین قبر است»^{۱۹}.

آنها نه‌تنها از این جنابت عظیم و بی‌مانند، نگران نبودند؛ بلکه به آن افتخار می‌کردند و از نقاط مثبت خانواده‌خود می‌شمردند!^{۲۰}

• ماجرای زنده‌به‌گوری

این واقعاً وحشت‌آور است که انسان، آن‌قدر عاطفه خود را زیر پا بگذارد که به کشتن انسان، آن‌هم در زشت‌ترین صورتش افتخار و مباهات نماید؛ انسانی که پاره تن خود اوست؛ انسانی که بی‌دفاع و ضعیف است، او را با دست خویش زنده‌زنده به خاک بسپارد.

این یک امر ساده نیست که انسان هرچند نیمه‌وحشی، دست به چنین جنایت وحشتناکی زند؛ قطعاً دارای ریشه‌های اجتماعی، روانی و اقتصادی بوده است.

مورخان می‌گویند: شروع این عمل زشت در جاهلیت از آنجا بود که جنگی میان دو گروه در آن زمان اتفاق افتاد. گروه فاتح، دختران و زنان گروه مغلوب را اسیر کردند. پس از مدتی به صلح برقرار شد، خواستند اسیران جنگی را به قبیله خود بازگردانند؛ ولی بعضی از آن دختران اسیر با مردانی از گروه غالب ازدواج کرده بودند. آنها ترجیح دادند که در میان دشمن بمانند و هرگز به قبیله خود باز نگردند.^{۲۱} این امر، بر پدران آن دخترها سخت گران آمد و مایه شمات و سرزنش آنها گردید تا آنجا که بعضی سوگند یاد کردند که هرگاه در آینده دختری نصیب‌شان شود، او را با دست خود نابود کنند تا به دست دشمن نیفتند!

خوب ملاحظه می‌کنید که وحشتناک‌ترین جنایات زیر پوشش دروغین دفاع از ناموس و حفظ شرافت و حیثیت خانواده انجام می‌گرفت. عاقبت

• دوره تمهیدی تربیت مدرس آثار شهید مطهری ترتیب مدرس برگزار می‌شود

مدیر دبیرخانه امور معرفتی معاونت تہذیب و تربیت حوزه‌های علمیه، از برگزاری دوره تربیت مدرس آثار شهید مطهری رحمۃ اللہ علیہ خبر داد و گفت: این دوره با هدف ارتقای آگاهی طلاب و اساتید نسبت به اندیشه‌های شهید مطهری و تربیت مدرسان متخصص طراحی شده است.

حجت‌الاسلام وحید نجفی، مدیر دبیرخانه امور معرفتی معاونت تہذیب و تربیت حوزه‌های علمیه در گفت‌وگو با خبرگزاری حوزه، از برگزاری دوره تمهیدی تربیت مدرس آثار استاد شهید مرتضی مطهری، با همکاری بنیاد علمی فرهنگ شهید مطهری خبر داد و اظهار کرد: در راستای گسترش فرهنگ مطالعه و تدریس آثار شهید مطهری، این دوره با هدف تربیت مدرسان متخصص و آشنا کردن طلاب و اساتید با شخصیت و نظام فکری شهید مطهری طراحی شده است.

وی با اشاره به محتوای این دوره، گفت: شرکت‌کنندگان در این دوره، با مهم‌ترین آثار شهید مطهری، شیوه‌های مطالعه و سیر مطالعاتی آثار ایشان آشنا خواهند شد. این دوره شامل ۱۵ ساعت آموزش حضوری است که ۱۰ ساعت آن به مباحث آموزشی در قم و ۵ ساعت به نشست علمی و بازدید از خانه موزه شهید مطهری در تهران اختصاص دارد.

حجت‌الاسلام نجفی، در ادامه به مزایای شرکت در این دوره اشاره کرد و گفت: شرکت‌کنندگان پس از اتمام دوره، گواهی رسمی دریافت خواهند کرد و واجدان شرایط، به‌عنوان مدرس طرح مطالعاتی دعوت و شبکه‌ای از مدرسان برای همکاری در پروژه‌های پژوهشی ایجاد خواهد شد.

این استاد حوزه علمیه در پایان، با دعوت از علاقه‌مندان به شرکت در این دوره، گفت: امیدواریم این دوره مورد استقبال قرار گیرد و به ترویج اندیشه‌های شهید مطهری در سطح کشور کمک نماید. علاقه‌مندان جهت ثبت‌نام به سایت معاونت تہذیب حوزه به نشانی www.tahzib.ismc.ir مراجعه کنند.

• برگزاری همایش ملی فقه و اخلاق با محوریت نسبت‌های علم‌شناختی

به‌همت پژوهشگاه قرآن و حدیث و با همکاری نهادهای علمی دیگر، نخستین همایش ملی فقه و اخلاق، با موضوع «نسبت‌های علم‌شناختی» برگزار می‌شود. این رویداد علمی فرصتی برای تبادل نظر میان پژوهشگران و اندیشمندان حوزه‌های فقه و اخلاق خواهد بود.

محورهای همایش

ارزیابی دیدگاه اندیشمندان مسلمان درباره نسبت فقه و اخلاق؛ تبیین و ارزیابی نسبت‌های اخلاق کلان فقه و اخلاق؛ بررسی ارتباطات میان گزاره‌ها و آموزه‌های فقهی و اخلاقی؛ تحلیل حدود و مرزهای دانش فقه و اخلاق؛ از جمله مبانی، روش‌ها، منابع، موضوعات و اهداف.

مہلت ارسال مقالات

– ارسال چکیده مقالات: تا پایان دی ماه ۱۴۰۳

– ارسال اصل مقالات: تا پایان فروردین ۱۴۰۴

مزایای شرکت در همایش

نمایه مقالات برگزیده در پایگاه استنادی علوم جهان اسلام (ISC)؛ انتشار چکیده‌ها، سخنرانی‌ها و مصاحبه‌ها در ویژه‌نامه و کتاب؛ چاپ مقالات منتخب در نشریه علمی پژوهشی «اخلاق پژوهی».

اطلاعات تماس و ثبت‌نام

– تلفن دبیرخانه: ۰۲۵۳۷۱۷۶۵۴۲

– وبگاه: www.cje.riqh.ac.ir

– ایمیل: cje@riqh.ac.ir

کانال اطلاع‌رسانی در اینستا: @cje-riqh

• فراخوان آثار پژوهشی در رابطه با منشور روحانیت و تشکیل بسیج طلبه

سازمان بسیج اساتید، طلاب و روحانیون کشور، فراخوان آثار پژوهشی در رابطه با تشکیل بسیج طلبه را اعلام کرد.

به گزارش پایگاه اطلاع‌رسانی سازمان بسیج اساتید، طلاب و روحانیون کشور، فراخوان دریافت آثار پژوهشی (کتاب، مقاله، طرح، پایان‌نامه، رساله و…) براساس منشور روحانیت و فرمان تاریخی امام خمینی رحمۃ اللہ علیہ در رابطه با تشکیل بسیج طلبه اعلام شد.

محورهای فراخوان

ضرورت تشکیل بسیج طلبه؛ نقش دفاعی طلاب و دانشجویان از انقلاب و اسلام؛ تبیین و بررسی اصول تغییرناپذیر «نه شرقی و نه غربی» در اندیشه امام خمینی رحمۃ اللہ علیہ؛ رسالت اساتید، طلاب و روحانیون در مقابله با نفوذ؛ بررسی نقش اساتید، طلاب و روحانیون در «حل مسائل اعتقادی آحاد جامعه، ارائه چارچوب‌های اصیل اسلام ناب محمدی، ایجاد هسته‌های مقاومت جهانی، ایجاد حکومت بزرگ اسلامی، دفاع مقدس، فتنه‌ها و حوادث سیاسی و اجتماعی» دفاع از حرم و…؛ بررسی آسیب‌های تخرج و پیامدهای آن و ارائه راهکارهای مقابله؛ وظایف روحانیت نسبت به نقد و مقابله با جریان‌های فکری منتقد، مخالف و ضد نظام. مهلت ارائه آثار تا ۱۰ اسفند ۱۴۰۳ است و هیچ محدودیتی برای ارسال آثار پژوهشی وجود ندارد و ارسال آثاری که تحت هر عنوان چاپ و منتشر شده‌اند، باامان است. از برگزیدگان هر قالب، تجلیل و تقدیر شایسته به‌عمل خواهد آمد.

علاقه‌مندان می‌توانند آثار خود را در دبیرخانه معاونت علمی سازمان بسیج اساتید، طلاب و روحانیون از طریق آیدی basij@1367 در شبکه اجتماعی اینستا، ارسال کنند.

اشتراک افق حوزه

۰۵۳۶-۳۲۹۰۰۵۳۶

۰۹۱۹۶۹۱۴۴۵۰

این بدعت زشت و ننگین مورد استقبال گروهی واقع شد و مسأله «وئاد» (زنده به‌گورکردن دختران) یکی از رسوم جاهلیت شد.

این احتمال نیز وجود دارد که تولیدکننده بودن پسران و مصرف‌کننده بودن دختران در آن جوامع، نیز به این جنابت کمک کرده باشد؛ زیرا پسر برای آنها، سرمایه بزرگی محسوب می‌شد که در غارت‌گری‌ها و نگهداری شتران و مانند آن از وجودش استفاده می‌کردند؛ درحالی‌که دختران چنین نبودند.

از سوی دیگر وجود جنگ‌ها و نزاع‌های دائمی قبیله‌گی میان آنها سبب فقدان سریع مردان و پسران جنگ‌جو می‌شد و طبعاً تناسب و تعادل میان تعداد دختران و پسران به هم می‌خورد و تا آنجا وجود پسران عزیز شده بود که تولد یک پسر، مایه مباهات بود و تولد یک دختر، مایه ناراحتی و رنج یک خانواده!

این امر تا آنجا رسید که به‌گفته بعضی از مفسران، به‌محض اینکه حالت وضع حمل به زن دست می‌داد، شوهر، از خانه متواری می‌گشت. میادا دختری برای او بیاورد و او در خانه باشد! سپس اگر به او خبر می‌دادند، مولود پسر است، با خوشحالی و هیجان وصفناپذیری به خانه بازمی‌گشت؛ اما وای اگر به او خبر می‌دادند که نوزاد دختر است، آتش خشم و اندوه جان او را در بر می‌گرفت.^{۱۱} داستان «وئاد» پر از حوادث بسیار دردناک و چندان‌آور است.^{۱۲}

این عمل خواه به‌دلیل فقر بی‌حساب و اعتقاد به عدم کارایی اقتصادی دختران باشد و خواه به‌دلیل تعصب افراطی در مورد دختران که میادا در جنگ‌ها اسیر شوند و به دست دشمن بیفتند، یکی از دردناک‌ترین و وحشیانه‌ترین پدیده‌های عصر جاهلیت عرب^{۱۳} و دلیل روشنی بر جهل فوق‌العاده و سقوط اخلاق و عواطف انسانی و بی‌حرمتی کامل نسبت به مقام زن در آن جامعه جاهلی است.^{۱۴}

• خشونت علیه زنان

در دوکتاب معروف به‌نام «انساب‌الأشراف» و «الأغانی» داستانی نقل شده که در جاهلیت، بین دو طایفه از عرب جاهلی خصوصت و جنگی درگرفت. یکی از این دو طایفه شکم‌های دو هزار نفر از زنان باردار طایفه دیگر را پاره کردند.^{۱۵}

• ایلاء، رسم زشت جاهلیت

در دوران جاهلیت زن هیچ‌گونه ارزش و مقامی در جامعه عرب نداشت و به‌همین جهت، برای جدایی از او یا تحت فشار قرار دادن زن، طرق زشتی وجود داشت که یکی از آنها «ایلاء»^{۱۶} به‌معنی سوگند خوردن بر ترک عمل زناشویی بود. به این ترتیب که هر زمان مردی از همسر خود متنفر می‌شد، سوگند یاد می‌کرد که با او هم‌بستر نگردد و با این راه غیرانسانی، همسر خود را در تنگنای شدیدی قرار می‌داد. نه او را رسماً طلاق می‌داد تا آزادانه شوهر انتخاب کند و نه بعد از این سوگند، حاضر می‌شد آشتی کرده و با همسر خود زندگی مطلوبی داشته باشد؛ البته خود مردان غالباً تحت فشار قرار نمی‌گرفتند؛ چون همسران متعددی داشتند.^{۱۷}

• زنان در زنجیر

در زمان جاهلیت زنان در زنجیر اسارت مردان بودند و مجبور بودند، زندگی خود را طبق تمایلات مردان خودکامه تنظیم کنند.

از جمله در انتخاب همسر به خواسته و میل زن هیچ‌گونه اهمیتی داده نمی‌شد. حتی اگر زن با اجازه ولی ازدواج می‌کرد و سپس از همسرش جدا می‌شد، باز پیوستن او به همسر اول، بستگی به اراده مردان فامیل داشت و بسیار می‌شد، با اینکه زن و شوهر بعد از جدایی علاقه به بازگشت داشتند، مردان خویشاوند روی پندارها و موهوماتی مانع می‌شدند.^{۱۸} آنها هنگامی که از همسر خود ناراحت می‌شدند و می‌خواستند او را مورد غضب شدید قرار دهند، «ظهار» می‌کردند؛ یعنی کافی بود به او بگویند: «أَنْتِ عَلَیْ کَفَّهِرٍ أَمْرٍ؛ تو نسبت به من همچون مادرم هستی». این سخن به عقیده آنها سبب می‌شد که آن زن به‌منزله مادر باشد و تحریم گردد.^{۱۹} بی‌آنکه حکم طلاق را داشته باشد و به این ترتیب، زن را در یک حال بالاتکلیفی مطلق قرار می‌داد.^{۲۰}

یکی دیگر از عادات نکوهیده آنها این بود که زنان را با وسایل گوناگون، تحت فشار می‌گذاشتند تا مهر خود را ببخشند و طلاق بگیرند.^{۲۱}

عده وفات نیز در زمان جاهلیت، یک سال بوده و رسوم خرافی و شاقی برای زن در این مدت قائل بودند.^{۲۲}

• سخن آخر: (مرحله نوین در زندگی زن)

با ظهور اسلام و تعلیمات ویژه آن، زندگی زن وارد مرحله نوینی گردید که با گذشته فاصله زیادی داشت. او در این دوره، مستقل شد و از کلیه حقوق فردی و اجتماعی و انسانی برخوردار گردید.

پایه تعلیمات اسلام در مورد زن همان است که در آیه شریفه قرآن می‌خوانیم: «وَلَهُنَّ مِثْلُ الَّذِی عَلَیْهِنَّ بِالْمَعْرُوفِ»؛^{۲۳} یعنی زن همان اندازه که در اجتماع وظایف سنگینی دارد، حقوق قابل توجهی را نیز داراست. اسلام زن را مانند مرد برخوردار از روح کامل انسانی و اراده و اختیار دانسته و او را در مسیر تکامل که هدف خلقت است، می‌بیند؛ لذا هر دو را در یک صف قرار داده و با خطاب‌های «یا ایها الناس» و «یا ایها الذین آمنوا»، مخاطب ساخته، برنامه‌های تربیتی و اخلاقی و علمی را برای آنها لازم کرده است.

چنانکه با آیاتی مثل: «وَمَنْ عَمِلْ صَالِحًا مِّنْ ذَكَرٍ أَوْ اُنْثَى وَهُوَ مُؤْمِنٌ فَأُولَئِکَ يَدْخُلُونَ الْجَنَّةَ»^{۲۴} وعده برخوردار شدن از سعادت کامل به هر دو جنس داده و با آیاتی مانند: «مَنْ عَمِلْ صَالِحًا مِّنْ ذَكَرٍ أَوْ اُنْثَى وَهُوَ مُؤْمِنٌ فَلَنُحْيِيَنَّهٗ حَیٰةً طَیِّبَةً وَلَنَجْزِیَنَّهُمْ أَجْرَهُمْ بِأَحْسَنِ مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ»^{۲۵} می‌گوید: هرکدام از زن و مرد می‌توانند، با انجام برنامه‌های اسلام و وظایف الهی، به تکامل معنوی و مادی برسند و به حیاتی «طیب» و پاکیزه که سراسر سعادت و نور است، گام نهند.

زنان در طول تاریخ سرگذشت دردناکی داشتند و از آنجا که از نظر جسمانی نسبت به جنس خشن مردان کمی ضعیف‌تر بودند، به‌همین دلیل زورگویان و ظالمان در طول تاریخ، سعی داشتند شخصیت انسانی آنها را لگدمال کنند و چه جنایاتی که در این راه نکردند، به‌خصوص در محیط عربستان و در عصر جاهلیت که بیش از همه‌جا شخصیت زن پایمال شده بود.^۱

جاهلیت عرب و جاهلیت‌های مشابه آن در اقوام دیگر، نشان‌دهنده مجموعه‌ای از عقاید باطل و خرافات و آداب و رسوم غلط و گاه زشت و شرم‌آور و کارهای بیبوده و برخورد‌های قساوت‌مندانه بود.^۲ مسائل اخلاقی در میان آنها در منحن‌ترین سطح خود بود و عداوت شدید و کینه‌هایی که از اسلاف برای اخلاف به یادگار می‌ماند، بر آنها حکومت می‌کرد که نه‌تنها اخلاق، بلکه همه چیز اجتماع آنها قربانی آن می‌شد.^۳

یکی از بزرگ‌ترین مفاسد اخلاقی و اجتماعی، مسأله پایمال شدن حقوق زن در جامعه عرب جاهلی بود؛^۴ تا آنجا که زن را همچون کالایی مبادله می‌کردند؛ سهمی از ارث مردان برای آنها قائل نبودند؛ تولد دختر را ننگ می‌پنداشتند و دختران را زنده به گور می‌کردند.^۵

اسلام زن را مانند مرد به تمام معنی مستقل و آزاد می‌داند و قرآن با آیاتی نظیر: «كُلُّ نَفْسٍ بِمَا كَسَبَتْ رَهِیْنَةٌ»^۶ و یا «مَنْ عَمِلْ صَالِحًا فَلِنَفْسِهِ وَمَنْ أَسَاءَ فَعَلِیْهَا»^۷ این آزادی را برای عموم افراد اعم از زن و مرد بیان می‌داند؛ و لذا در برنامه‌های مجازاتی هم می‌بینیم، در آیاتی مثل: «الذَّانِبَةُ وَالذَّانِبِ فَاجِدُوا كُلَّ وَاحِدٍ مِّمَّهٖمَا مِائَةَ جَلْدَةٍ»^۸ و مانند آن، هر دو را به مجازات واحدی محکوم می‌کند.

از طرفی چون استقلال لازمه اراده و اختیار است؛ لذا اسلام این استقلال را در کلیه حقوق اقتصادی می‌آورد و انواع و اقسام ارتباطات مالی را برای زن بلامانع دانسته و او را مالک درآمد و سرمایه‌های خویش می‌شمارد. در سوره نساء آیه ۳۲ می‌خوانیم: «لِلرِّجَالِ نَصِیْبٌ مِّمَّا كَسَبُوا وَلِلنِّسَاءِ نَصِیْبٌ مِّمَّا كَسَبْنَ»^۹ با توجه به لغت «انکساب» که برخلاف «کسب» برای به دست آوردن مالی است که نتیجه‌اش متعلق به شخص به دست آورنده است^{۱۰} و همچنین با در نظر گرفتن قانون کلی «الناس مسلطون علی اموالهم؛ همه مردم بر اموال خویش مسلط‌اند»، به دست می‌آید که چگونه اسلام به استقلال اقتصادی زن احترام‌گذارده و تفاوتی بین زن و مرد نگذاشته است. خلاصه آنکه زن در اسلام یک رکن اساسی اجتماع به‌شمار می‌رود و هرگز نباید با او معامله یک موجود فاقد اراده و وابسته و نیازمند به قیم نمود.^{۱۱}

پایگاه اطلاع‌رسانی دفتر حضرت آیت‌الله‌العظمی مکارم شیرازی makarem.ir

• پی‌نوشت‌ها

۱. زهرا رحمۃ اللہ علیہا برترین بانوی جهان، ص:۱۱

۲. پیام امام امیرالمؤمنین رحمۃ اللہ علیہ، ج ۱، ص: ۲۹۲؛

۳. پیام قرآن، ج ۸، ص: ۵؛

۴. همان، ص: ۵۵؛

۵. زهرا رحمۃ اللہ علیہا برترین بانوی جهان، ص:۱۱

۶. اهداف قیام حسینی، ص: ۵۲؛

۷. تفسیر نمونه، ج ۳، ص: ۲۷۴؛

۸. همان، ص: ۲۶۳؛

۹. اهداف قیام حسینی، ص: ۵۲؛

۱۰. پیام امام امیرالمؤمنین رحمۃ اللہ علیہ، ج ۱، ص: ۲۹۳؛

۱۱. تفسیر نمونه، ج ۱۱، ص: ۲۷۵؛

۱۲. مطالب چهارگانه فوق از کتاب رساله نوین، نوشته جناب حجت‌الاسلام بی‌آزار شیرازی گرفته شده است. موارد دیگری نیز در کتاب فوق آمده که علاقه‌مندان می‌توانند به آن مراجعه کنند.

۱۳. برگزیده تفسیر نمونه، ج ۱، ص: ۱۱۳؛

۱۴. احکام بانوان، ص: ۱۴؛

۱۵. تفسیر نمونه، ج ۲۶، ص: ۱۷۷؛

۱۶. همان، ج ۲۱، ص: ۲۸؛

۱۷. پیام قرآن، ج ۸، ص: ۴۷؛

۱۸. مجمع البیان، ج ۱۰، ص: ۴۴۴؛

۱۹. تفسیر قرطبی، ج ۶، ص: ۳۷۴؛ (پیام قرآن، ج ۸، ص: ۵۷)؛

۲۰. پیام امام امیرالمؤمنین رحمۃ اللہ علیہ، ج ۱، ص: ۲۹۲؛

۲۱. تفسیر نمونه، ج ۱۱، ص: ۲۷۰؛

۲۲. تفسیر فخر رازی، ج ۲، ص: ۵۵؛

۲۳. تفسیر نمونه، ج ۱۱، ص: ۲۷۲؛

۲۴. پیام قرآن، ج ۸، ص: ۵۶؛

۲۵. همان، ص: ۵۶؛

۲۶. بیانات آیت‌الله‌العظمی مکارم شیرازی، درس خارج فقه، مسجد اعظم قم، ۱۳۸۶/۸/۹؛

۲۷. «ایلاء» از ماده «الو» آمده که به‌معنی قدرت‌نمایی و تصمیم است و از آنجا که سوگند، نمونه‌ای از آن می‌باشد، این واژه بر آن اطلاق شده است؛

۲۸. تفسیر نمونه، ج ۳، ص: ۱۴۹؛

۲۹. همان، ص: ۱۸۲؛

۳۰. «أُولَئِکَ مِنَ الَّذِیْنَ نَظَّاهِرُونَ مِثْلَهُنَّ أَهْلَهُنَّکُمْ (سوره احزاب، آیه ۴)؛ «إِنَّ أَهْلَهُنَّ مِنْ لِأَلذَّاتِ وَلَذَئِهِنَّ وَأَهْلَهُنَّ لَیُتَوَلَّوْنَ مِنْکُمْ مِنَ الْفَقْلِ زُورًا (سوره مجادله، آیه ۴)؛

۳۱. پیام امام امیرالمؤمنین رحمۃ اللہ علیہ، ج ۱، ص: ۲۹۳؛

۳۲. تفسیر نمونه، ج ۳، ص: ۳۱۹؛

۳۳. همان، ج ۲، ص: ۲۱۴؛

۳۴. سوره بقره، آیه ۲۸۸؛

۳۵. سوره غافر، آیه ۴؛

۳۶. سوره نحل، آیه ۹۷؛

۳۷. سوره مدثر، آیه ۳۸؛

۳۸. سوره فصلت، آیه ۴۶؛

۳۹. سوره نور، آیه ۲؛

۴۰. به کتاب «مفردات راغب» رجوع شود؛ البته این نکته در مواردی است که لغت کسب و

اکتساب در برابر هم آمده باشد.

۴۱. تفسیر نمونه، ج ۱، ص: ۱۶۲.

ماموستا خدایی مطرح کرد

جهان اسلام تا به بصیرت سیاسی و اعتقادی نرسد، توطئه‌ها ادامه دارد

امام جمعه شهرستان بانه گفت: با توجه به بیش از هزارو چهارصد سال توطئه و دسیسه چینی دشمنان اسلام علیه مسلمین، امروز باید جهان اسلام به یک بلوغ سیاسی و دینی کامل رسیده باشد.

ماموستا عبدالرحمن خدایی در گفت‌وگو با خبرنگاری حوزه از کردستان، اظهار کرد: توطئه و دسیسه علیه اسلام و دین محمدی، از همان روزهای نخستین شکل‌گیری اسلام در شبه جزیره عربستان آغاز و همچنان این دسیسه چینی‌ها ادامه دارد.

امام جمعه شهرستان بانه گفت: با توجه به بیش از هزارو چهارصد سال توطئه و دسیسه چینی دشمنان اسلام علیه مسلمین، امروز باید جهان اسلام به یک بلوغ سیاسی و دینی کامل رسیده باشد.

وی تصریح کرد: متأسفانه با وجود اینکه مسلمانان به‌ویژه سران کشورهای عربی و اسلامی این توطئه و دشمنی را با چشمان خود می‌بینند، باز هم برخی از آنها از روی ساده‌لوحی و عدم بصیرت دینی و سیاسی در دام دشمنان اسلام گرفتار می‌شوند.

ماموستا خدایی عنوان کرد: نتیجه این ساده‌لوحی و ساده‌انگاری سران جهان اسلام، سقوط حکومت‌های اسلامی توسط گروه‌های شورشی است.

امام جمعه بانه خاطر‌نشان کرد: تا زمانی‌که بصیرت و بینش سیاسی و اعتقادی جهان اسلام، به جایگاه واقعی خود نرسد، همچنان این توطئه‌ها ادامه خواهد داشت.

وی گفت: امیدواریم روزی فرا رسد که مسلمین معنای واقعی وحدت و ارزش حیاتی آن را به‌درستی درک کنند.

رئیس مجلس وحدت مسلمین پاکستان

دولت پاکستان امنیت را به منطقه بازگرداند

حجت‌الاسلام والمسلمین سناتور راجه ناصرعباس جعفری، پیرامون وضعیت کنونی پاراچنار در بیانیه‌ای گفت: برای پایان دادن به ظلم و ستم در پاراچنار، باید سیاستی قاطع و محکم تدوین شود که مطابق با آرمان‌های مردم آنجا باشد و نوید بازگشت امنیت و آرامش را به ارمانان بیاورد.

به گزارش خبرنگاری حوزه، حجت‌الاسلام والمسلمین راجه ناصرعباس جعفری، رئیس مجلس وحدت مسلمین پاکستان، با محکوم کردن قتل وحشیانه دو جوان در روزهای اخیر در پاراچنار، گفت: تروریست‌های بی‌رحم، دشمن انسانیت و سفاک، گلولی دو نفر را برپندند که باعث ایجاد وحشت و ترس در منطقه شده است.

وی افزود: فضای ماتم در سراسر منطقه حاکم است. این دو نفر در مسیر پاراچنار ذبح شدند. سخنگوی دولت ایالتی دو روز پیش درباره بسته شدن راه‌ها بیانیه‌ای صادر و ادعا کرد: می‌تواند مسیره‌ها را در عرض چندساعت باز کند.

حجت‌الاسلام والمسلمین جعفری ادامه داد: در حالی که سخنگوی دولت بر زخم‌های مردم نمک می‌پاشد، تروریست‌های خارجی، زندگی را برای مردم دشوار کرده‌اند. مسیره‌ها همچنان بسته‌اند. بی‌توجهی و غفلت دولت‌های ایالتی و فدرال نیز کاملاً مشهود است. نهادهای امنیتی و سازمان‌های مربوطه نیز کاملاً ناکام شده‌اند.

وی گفت: من بار دیگر درخواست می‌کنم که شهروندان پاراچنار را به‌عنوان شهروندان پاکستان به رسمیت بشناسید. برای پایان‌دادن به سلسله ظلم و سرکوب، سیاستی محکم و قاطع تدوین شود که مطابق با آرمان‌های مردم باشد و نوید بازگشت امنیت و آرامش را به‌همراه داشته باشد. من با مردم پاراچنار ابراز همدردی می‌کنم و در این لحظات سخت، در کنار آنان هستم.

آیت‌الله‌العظمی سیستانی با منحل‌کردن ((الحشدالشعبی)) مخالفت کردند

روزنامه الاخبار به‌نقل از یک منبع عراقی بدون ذکر نام، نوشت: دولت عراق چندین بار از سوی طرف‌های بین‌المللی و منطقه‌ای درخواست‌هایی مبنی بر انحلال الحشدالشعبی و تحویل سلاح گروه‌های عراقی (گروه‌های مقاومت) به دولت دریافت کرده است.

به گزارش خبرنگاری حوزه، یک منبع عراقی دوم نیز در گفت‌وگو با الاخبار، با اشاره به دو سفر محمد الحسان، نماینده ویژه دبیرکل سازمان ملل در امور عراق، به نجف اشرف برای دیدار با آیت‌الله سیستانی، گفت: هدف محمد الحسان از دیدار دوم با آیت‌الله سیستانی، مرجع عالی‌قدر شیعیان در نجف اشرف،

آیت‌الله‌العظمی جوادی آملی

جهان را عدل و عقل و صلاح اداره می‌کند؛ نه ظلم و وهم و سلاح

حضرت آیت‌الله جوادی آملی در دیدار جمعی از طلاب پاکستانی که در کشورهای اروپایی مشغول به فعالیت تبلیغی هستند، به بیان نکاتی مهم درباره رسالت تبلیغ دین در بلاد غیر اسلامی پرداختند.

به گزارش خبرنگاری حوزه، معظّم‌له با تأکید بر اهمیت تبلیغ معارف اسلامی در کشورهای غربی، اظهار کردند:

وظیفه طلاب و عالمان دین در این کشورها، همانند رسالت پیامبر گرامی اسلام ﷺ در آغاز دعوت اسلامی است؛ همان‌طور که اسلام در مکه به‌تدریج خودش را نشان داد، در کشورهای دیگر باید با بهره‌گیری از معارف قرآنی و حکمت اسلامی، این رسالت را به‌تدریج انجام داد. ایشان بیان کردند: اصول دین و محکمات علمی قرآن کریم، باید محور اصلی فعالیت‌های تبلیغی باشد. این جهان منظم است و آفریدگاری دارد و انسان هم، حقیقتی دارد که با مرگ از بین نمی‌رود؛ اگر انسان به این حقیقت پی ببرد که یک موجود ابدی است و هیچ عملی از بین

حجت‌الاسلام والمسلمین شهپاری، دبیرکل مجمع تقرب مذاهب اسلامی و عضو شورای عالی فضای مجازی در یادداشتی تأکید کرد: مدتی است که بحث پیرامون مسأله فیلترینگ در مجامع رسانه‌ای نشر گسترده یافته، با توجه به تماس‌های مکرر اصحاب رسانه با اینجانب و درخواست بیان مواضع، لازم دیدم نکاتی را خدمت اصحاب رسانه بیان کنم.

به گزارش خبرنگاری حوزه، آنچه در ذیل می‌آید، باید منجر به نتیجه‌ای کارآمد شود که در آن محتواها، ارتباطات و تراکنش‌هایی که مورد نیاز مردم است، به‌سهولت و ارزان در دسترس قرار گیرد؛ البته وقتی این محتواها، ارتباطات و تراکنش‌ها با ابزارهای خارجی صورت گیرد، باید به‌نحوی باشد که امکان حفظ حریم خصوصی شهروندان، حفظ حقوق بزه‌دیدگان، شاکیان و زیان‌دیدگان و به‌طور کلی اعمال حکمرانی در فضای مجازی، همانند ابزارهای داخلی، فراهم باشد. این امر درست مشابه عبور کالا از گمرک است؛ یعنی در گمرکات لازم است، دوام به‌درستی اعمال شود؛ اول تمامی کالا‌های مجاز، این امکان را داشته باشند که با تدابیر اتخاذشده از گمرک عبور کنند تا سلامت مصرف‌کنندگان کالا‌ها تضمین گردد. دوم: هیچ کالای غیرمجازی که قوانین و مقررات کشور ورود آنها را ممنوع کرده (مثل کالا‌های تاریخ مصرف گذشته، مواد مخدر، سلاح، ابزار و آلات فساد و فحشاء و …) نباید از گمرکات عبور کند. متأسفانه درحال حاضر هیچ‌یک از این دو الزام به‌درستی در مورد فضای مجازی اعمال نمی‌شود و لذا هیچ‌کس از وضع موجود دفاع نمی‌کند. باید چاره‌ای جدید اندیشید. برای این چاره جدید، نکات ذیل به عرض می‌رسد:

۱. حفظ سرمایه اجتماعی در شرایطی که دشمن از همه‌سو تلاش در توقف رشد جمهوری اسلامی ایران دارد، از وظائف اصلی حاکمیت است و بدون آن، هر نوع تدابیر حفاظتی از کشور، نمی‌تواند به هدف خویش نائل آید. حمایت مردم از کشور، اصلی‌ترین حفاظت برای ایران اسلامی است.

۲. در نظام جمهوری آگاهی مناسبی در سطح عمومی و حاکمیتی شکل گرفته است که حفظ امنیت کشور و امنیت مردم در شرایط عادی و حساس از جمله وظایف قانونی است که همه ما در قبال آن مسئولیم و غفلت یا کوتاهی از این وظیفه، می‌تواند صدمات جبران‌ناپذیری برای امنیت کشور و آحاد جامعه فراهم آورد. از ابتدای تأسیس نظام جمهوری اسلامی، گاهی کم‌توجهی به این امر به‌ویژه از زمان پیشرفت فناوری اطلاعات و ارتباطات، مشکلاتی را برای کشور فراهم آورده است. به‌طور میانگین هر ۵ سال، شاهد یک نوع ناآرامی در کشور بودیم که گاهی برای توقف و مدیریت آن، مجبور شدیم ابزارها یا نرم‌افزارهای ارتباطی را قطع کنیم. قطع موقت پیامک در سال ۸۸، قطع ۸ روزه اینترنت در سال

عراقی (گروه‌های مقاومت) اعلام نارضایتی می‌کند.

منبع عراقی دوم نیز در این‌باره گفت: آیت‌الله سیستانی در اولین دیدار محمد الحسان را به حضور پذیرفت. در این دیدار در خصوص اوضاع منطقه و منافع عراق تبادل نظر شد و در دیدار دوم که چند روز پیش و تقریباً بعد از یک ماه از سوی نماینده ویژه سازمان ملل در امور عراق انجام شد، آیت‌الله

نمی‌رود، خود به دنبال راه سعادت خواهد رفت. این آگاهی مقدمه‌ای است برای عمل به دستورات الهی؛ اگر جامعه غرب بهفهمد که انسان یک موجود ابدی است و انسان با مرگ از بین نمی‌رود و تمام نمی‌شود، نه بیراهه می‌رود و نه راه کسی را می‌بیند.

این مرجع تقلید تأکید کردند: اگر انسان بداند که موجودی ابدی است، حتماً به فکر خواهد بود که کار ابدی

عضو شورای عالی فضای مجازی

حفظ سرمایه اجتماعی

از وظایف اصلی حاکمیت اسلامی است

۹۸ و محدودیت دسترسی به شبکه‌های اجتماعی در سال ۱۴۰۱ از جمله این موارد است. دستگاه‌های امنیتی برای مدیریت میدانی و جلوگیری از شیوه‌های براندازی مجبور شدند، خدمات را در مدت محدودی به‌کل قطع کنند.

۳. انقلاب اسلامی با شعار حفظ ارزش‌های اخلاقی و دینی به میدان آمد و اصولی را در قانون اساسی تثبیت کرد تا بتواند، این ارزش‌ها را حفظ و ارتقا دهد. «ایجاد محیط مساعد برای رشد فضائل اخلاقی بر اساس ایمان و تقوا و مبارزه با کلیه مظاهر فساد و تباهی»، از جمله الزامات اصل سوم قانون اساسی است که دولت باید طبق این اصل، همه امکانات خود را برای آن به‌کار گیرد.

۴. دولت محترم جناب آقای دکتر مسعود پزشکیان با رأی اکثریت مردم و شعارهایی خاص، توانست در حفظ سرمایه اجتماعی، نقش خوبی ایفا کند و اینک مطالبه مردم و نیز دولت این است که به تعهداتی که هنگام کارزار انتخاباتی داده است، عمل کند. حفظ اعتماد عمومی به دولت برای رفع مشکلات اقتصادی و فرهنگی، از جمله وظایف کلیدی است و همه باید برای موفقیت دولت از هیچ تلاشی فروگذار نکنند.

۶. عقلانیت مدنی اقتضا دارد که ما بین ارزش‌های فوق‌الذکر یعنی حفظ سرمایه اجتماعی و اعتماد عمومی از یک سو و حفظ و ارتقای سلامت شهروندان و امنیت ملی و اعمال حکمرانی و ایجاد محیط مساعد برای حفظ و رشد انضباط و فضائل اخلاقی و حریم خانواده از سوی

• اخبار کوتاه جهان

• قطر

• تأمین منابع مورد نیاز برای واریز حقوق سه‌ماهه کارکنان دولت جدید سوریه از سوی دولت قطر: قطر از واریز یک میلیارد دلار به‌عنوان سپرده در بانک مرکزی سوریه، برای تأمین منابع مورد نیاز برای واریز حقوق سه‌ماهه کارکنان دولت جدید، خبر داد!

• قطر اروپا را به توقف فروش گاز تهدید کرد: قطر اعلام کرد: اگر اتحادیه اروپا قوانین مربوط به فعالیت شرکت‌های بزرگ در این اتحادیه از جمله در خصوص حقوق نیروی کار و انتشار کربن را لغو نکند، فروش گاز به اروپا را متوقف می‌کند.

• رژیم صهیونیستی

• تقلای نتانیاهو برای فرار از مسئولیت نپذیرفتن توافق با حماس: دفتر نخست‌وزیری رژیم صهیونیستی، بامداد پنجشنبه(۶ دی) از افشای اطلاعاتی توسط اعضای تیم مذاکره‌کننده مبنی بر مخالفت نتانیاهو و کاتز با توافق آتش‌بس، انتقاد کرد.

• آمریکا و آلمان ۹۹ درصد سلاح‌های اسرائیل را تأمین می‌کنند: «بن شائول» گزارشگر ویژه سازمان ملل درباره حقوق بشر و مبارزه با تروریسم گفت: آمریکا و آلمان ۹۹ درصد از تسلیحات رژیم صهیونیستی را تأمین می‌کنند و اقدام قانونی علیه این کشورها امکان‌پذیر است.

• تشکیل پرونده همسرش: دادستان کل رژیم صهیونیستی شهود تحقیقات قضایی از سارا نتانیاهو، همسر نخست‌وزیر این رژیم بابت ارباب شهود در پرونده فساد همسرش شده است. گزارش رسانه‌های اسرائیل حاکی است: سارا نتانیاهو افسران پلیسی را که علیه معترضان ضدکابینه به خشونت متوسل شده‌اند، تشویق کرده است. او همچنین تلاش کرد، یکی از شهود اصلی و همچنین داستان‌های پرونده‌های فساد علیه همسرش را تمهید کند.

• فلسطین

• شناسایی شبکه جاسوسی رژیم صهیونیستی در یکی از بیمارستان‌های غزه: کاربران فضای مجازی فلسطینی در شبکه‌های اجتماعی اعلام کردند: یک شبکه جاسوسی وابسته به رژیم صهیونیستی که اقدام به جمع‌آوری اطلاعات در یکی از بیمارستان‌های غزه می‌کرد، شناسایی شده است. این گروه مأموریت داشت که تا با نصب ابزارهای جاسوسی به‌منظور کنترل شهروندان فلسطینی، روند پیشروی و ورود نظامیان اسرائیلی به هر منطقه را تسهیل کنند.

• همدستی تشکیلات خودگردان و رژیم اشغالگر علیه فلسطینیان: کمیته خانواده‌های بازداشت‌شدگان سیاسی اعلام کرد: از ابتدای ماه جاری تاکنون، ۴۹۵ فلسطینی در کرانه باختری بازداشت شده‌اند. کمیته مذکور اشاره کرد: از این تعداد، ۱۵۰ نفر توسط نیروهای امنیتی تشکیلات خودگردان فلسطین و ۳۴۵ نفر دیگر نیز، توسط نظامیان اشغالگر اسرائیلی بازداشت شدند.

• روسیه

• روسیه ارسال تسلیحات آمریکایی به تایوان را محکوم کرد: «ماریا زاخارووا» سخنگوی وزارت خارجه روسیه، با محکوم کردن ارسال تسلیحات آمریکایی به تایوان، گفت: صادرات سلاح‌های آمریکایی به تایوان، ناقض اصل چین واحد است.

• بیت‌کوین ارز روسیه شد: وزیر دارایی روسیه: شرکت‌های روسی استفاده از بیت‌کوین و سایر دارایی‌های دیجیتال را در پرداخت‌های بین‌المللی آغاز کردند.

• یمن

• اف-۱۸ آمریکایی در حمله ما به ناو ترومن سرنگون شد: سخنگوی نیروهای مسلح یمن: در عملیات خشنی سازی حملات آمریکایی- انگلیسی به کشورمان، با ۸ موشک کروز و ۱۷ پهپاد به ناو هواپیمابر ترومن آمریکا حمله کردیم که در جریان تلاش ناوهای دشمن برای سرنگونی موشک‌های ما، جنگنده‌اف-۱۸ آمریکایی سرنگون شد. در جریان این حمله، اکثر هواپیماهای دشمن حریم هوایی یمن را ترک کردند تا از ناو هواپیمابر دفاع کنند.

• لبنان

• اجازه اهانت به مقدسات را نخواهیم داد: مجلس اسلامی علوی لبنان، طی بیانیه‌ای ضمن محکوم کردن فتنه‌انگیزی و تمایل علویان به مشارکت در ساختن سوریه جدید، به دولت موقت سوریه تذکر داد: اجازه اهانت به مقدسات را نخواهد داد و دولت موظف است، از ریختن خون جوانان جلوگیری کند و در غیر این‌صورت عواقب آن برعهده دولت است. این مجلس همچنین از کشورهای ایران، ترکیه، روسیه و نهادهای بین‌المللی خواست تا در جلوگیری از این‌گونه تخلفات دخالت کنند.

• پاکستان

• هیچ‌گونه امتیازی در رابطه با برنامه هسته‌ای خود نخواهیم داد: نخست‌وزیر پاکستان، با بیان اینکه تحریم‌های آمریکا علیه برنامه موشکی پاکستان غیرقابل توجیه است، تأکید کرد: پاکستان هیچ امتیازی در رابطه با برنامه هسته‌ای خود نخواهد داد.

• شهر مستونگ پاکستان رسماً پایگاه داعش شده است: دکتر صبیحه بلوچ، در نشست فعالان سیاسی بلوچستان پاکستان: پاکستان به‌صورت برنامه‌ریزی شده، شهر مهم مستونگ در بلوچستان را به مرکز گروه داعش تبدیل کرده است. پاکستان برای داعش در مستونگ مراکز آموزشی ایجاد کرده، آن‌ها را آموزش می‌دهد و امکانات در اختیارشان قرار می‌دهد. اظهارات این فعال بلوچ پاکستانی در حالی است که پیش‌تر نیز طلبان گفته بودند: اطلاعات دقیقی مبنی بر وجود مراکز آموزشی داعش در پاکستان در اختیار دارند.

• عربستان

• رژیم صهیونیستی به دنبال عادی‌سازی روابط با عربستان است: درحالی‌که برخی گزارش‌ها حاکی است، بن‌بست غزه، عربستان سعودی در دست‌کم فعلاً از سازش با صهیونیست‌ها منصرف کرده، بنیامین نتانیاهو گفت: او هنوز در حال تلاش برای عادی‌سازی روابط با عربستان است. وی گفت: اگر بعد از انتخابات ۲۰۲۱ از قدرت کنار نمی‌رفتم، آلان با عربستان توافق کرده بودیم. این موضوع کنار گذاشته نشده است.

در بزرگداشت آیت‌الله سیدمهدی ابن‌الرضا علیه‌السلام برگزار شد

همایش حوزوی «ایستاده بر قله خدمت»

همایش حوزوی «ایستاده بر قله خدمت» در بزرگداشت آیت‌الله سیدمهدی ابن‌الرضا علیه‌السلام، مؤسس حوزه علمیه حضرت ولی عصر علیه‌السلام در ۷ دی ۱۴۰۳ در خوانسار برگزار شد. در این مراسم که با حضور برخی از شخصیت‌های علمی و استادی؛ شیخ هاشم نیازی، سیدمحمد ابن‌الرضا،

سیدحمید میرباقری، شخصیت‌های حوزوی خوانسار، استادی و دانش‌آموختگان این مدرسه و شخصیت‌های استانی برگزار گردید، تعدادی از استادی حوزوی و فرزندان آن‌مرحوم، جنبه‌های مختلف زندگی آیت‌الله سیدمهدی ابن‌الرضا را مورد بررسی قرار دادند. البته محور اصلی موضوعات مطرحه این نشست، که در آن مهمانانی از مشهد مقدس، شهر مقدس قم، مازندران، تهران، اصفهان و دیگر نقاط کشور نیز حضور داشتند، مدیریت حوزوی مرحوم ابن‌الرضا و سیره تربیتی و کیفیت پرورش طلاب و فضلا توسط ایشان بود.

در حاشیه این مراسم، از دو کتاب درباره آیت‌الله ابن‌الرضا علیه‌السلام نیز رونمایی شد. کتاب نخست با عنوان دفتر چهارم از مجموعه «ایستاده بر قله خدمت» پیرامون خدمات ماندگار آن عالم خدمت‌خودم به‌خصوص در زمینه معرفی مدرسه علمیه حضرت ولی عصر علیه‌السلام به‌مناسبت پنجاهمین سال تأسیس این حوزه مبارکه می‌باشد.

دومین کتاب با عنوان «خاطرات ماندگار» نیز، حکایاتی از زندگی آن عالم ربانی را در بر دارد که به خامه حجت‌الاسلام والمسلمین سیدجواد ابن‌الرضا در ۴ فصل تدوین شده است. فصل نخست درباره ویژگی‌های شخصیتی آن عالم گران‌قدر است. فصل دوم درباره خدمات فرهنگی و اجتماعی وی می‌باشد که در قامت یک روحانی ولایی، مردمی، محبوب‌القلوب و صاحب نفوذ در اجتماع، انبوهی از فعالیت‌های آموزشی، رفاهی، بهداشتی، عمرانی و خدماتی وی را به نمایش گذارده است. سومین فصل در رابطه با شیوه مدیریتی ایشان است که در نوع خود کم‌نظیر بوده و نهایتاً فصل چهارم در زمینه شیوه تربیتی آن عالم اسوه و فقیه پرهیزگار می‌باشد.

شایان ذکر است که آیت‌الله سیدمهدی ابن‌الرضا از شاگردان آیت‌الله‌العظمی بروجردی، علامه طباطبایی و امام راحل علیه‌السلام بود که در سال ۱۳۹۶شمسی در ۸۲ سالگی دارفانی را وداع گفت، مرقد او که از عاشقان و شیفتگان حضرت امیرالمؤمنین علی علیه‌السلام بود، در قبرستان وادی‌السلام نجف اشرف قرار دارد.

اولین نشست «خصائص نگاری در شیعه» برگزار گردید

به‌مناسبت ایام ولادت حضرت فاطمه زهرا علیها‌السلام نخستین نشست «خصائص نگاری در شیعه» با موضوع مناقب و خصائص حضرت زهرا علیها‌السلام در مؤسسه اندیشه اسلامی معاصر در شهر مقدس قم برگزار شد.

حجت‌الاسلام والمسلمین ناصرالدین انصاری قمی در ابتدای این نشست، به بیان تعریف خصائص نگاری، سیر تطور و فایده این نوع نگارش پرداخته و همچنین از مصادیق فراوان مؤلفات ناظر به خصائص نگاری در مکتب تشیع نام برد؛ تألیفاتی مانند: خصائص امیرالمؤمنین علیه‌السلام اثر سیدرضی، خصائص‌الحسینیه شیخ جعفر شوشتری، خصائص زینبیه سیدنورالدین جزیری، خصائص‌العیاسیه شیخ محمدابراهیم کلیاسی، خصائص فاطمیه شیخ محمدباقر گنجوری مازندرانی و...

در ادامه این نشست، حجت‌الاسلام والمسلمین سید محمدمهدی رفیع‌پور تهرانی نیز به تعدادی از مناقب و خصائص حضرت فاطمه زهرا علیها‌السلام اشاره کرد و از اهمیت یادکرد مناقب و ویژگی‌های اهل‌بیت عصمت و طهارت علیهم‌السلام سخن گفت و بیان کرد: تدوین آثار جدید خصائص نگاری دارای فواید دینی علمی خاص به خود است و نیز امکان استنادراک‌نویسی و تنمیه آثار تألیف شده در این موضوع وجود دارد.

در ادامه دکتر سیداحمد سلمان آل‌طعمه، نویسنده و استاد دانشگاه کرپلا، از تلاش علمای عراق در رابطه با خصائص نگاری مطالبی را بیان نمود و به ذکر سیره و سنت علمای عتبات عالیات عراق در زمینه تشکیل محافل جشن‌های مذهبی به‌ویژه جشن میلاد حضرت فاطمه زهرا علیها‌السلام و بیان فضایل و خصائص و مناقب آن حضرت و انشاء و انشاد اشعار پیرامون ایشان و دعوت از شعرا و ادیبان دیگر مذاهب و ادیان برای حضور در این مراسم و مجالس سخن گفت.

در پایان این نشست، از کتاب «خصائص‌المحسنیه» اثر محمدعلی نجفی کرمانشاهی رونمایی به‌عمل آمد. این کتاب در ۳ فصل و ۲۵۰ صفحه، تعداد ۵۹ مورد از خصائص و ویژگی‌های حضرت محسن بن علی علیه‌السلام را استقصاء و جمع‌آوری نموده است.

گزارش: رضا ضابطی لنگرودی

افتتاح نمایشگاه «۴۰ سال بالندگی» در جامعه الزهرا علیها‌السلام

دبیر دوم شورای عالی حوزه‌های علمیه گفت: تلاش‌های خوبی برای جذب جوانان به حوزه‌های علمیه شده است؛ اما این تلاش‌ها باید با نگاه به جذب نخبگان، گسترش و عمق بیشتری پیدا کند.

به گزارش پایگاه اطلاع‌رسانی شورای عالی حوزه‌های علمیه، نماینده ولی‌فقیه در استان آذربایجان غربی، مدیر و معاونان حوزه علمیه استان، به‌همراه جمعی از ائمه جمعه و مدیران مدارس علمیه استان آذربایجان غربی، با آیت‌الله جواد مروی دیدار و گفت‌وگو کردند.

آیت‌الله مروی در این دیدار، با اشاره به بافت ویژه اجتماعی و فرهنگی آذربایجان غربی، ابراز کرد: روحانیت به‌عنوان متولی بسط و گسترش فرهنگ اسلامی باید توجه ویژه‌ای به‌خصوصیات و تنوع فرهنگی این منطقه داشته باشد.

وی با تأکید بر لزوم توجه و برنامه‌ریزی برای جذب نخبگان در حوزه علمیه اظهار کرد: تلاش‌های خوبی برای جذب جوانان به حوزه‌های علمیه شده است؛ اما این تلاش‌ها باید با نگاه به جذب نخبگان، گسترش و عمق بیشتری پیدا کند.

دبیر دوم شورای عالی حوزه‌های علمیه افزود: هرچه بتوانیم باید برای تربیت جوانان نخبه‌ای که بتوانند در منطقه پاسخگو

آیت‌الله مروی

برای تحصیل جوانان نخبه در حوزه‌های علمیه تلاش کنیم

باشند، تلاش کنیم؛ چراکه برای فرهنگ عمومی، اسلام و انقلاب بسیار مفید خواهد بود.

وی بیان کرد: علی‌رغم جو تبلیغاتی که علیه روحانیت و حوزه علمیه شکل گرفته است، جوانان تشنه‌ای داریم که آمادگی حضور در حوزه علمیه را دارند.

استاد حوزه علمیه قم گفت: گاهی برخی از ولادت‌ها، جریانات عجیبی دارد؛ از جمله جریانات عبرت‌آموز ولادت حضرت موسی علیه‌السلام، حضرت عیسی علیه‌السلام و حضرت فاطمه زهرا علیها‌السلام که قرآن آن‌ها را برای عبرت‌آموزی مطرح کرده است. به گزارش پایگاه خبری آستان مقدس حضرت معصومه علیها‌السلام، حجت‌الاسلام والمسلمین علی نظری‌منفرد، استاد حوزه علمیه قم، در محفل معارفی حرم بانوی کرامت علیها‌السلام که شامگاه سوم دی‌ماه در شبستان امام خمینی علیه‌السلام برگزار شد، بیان کرد: گاهی برخی از ولادت‌ها، جریانات عجیبی دارد که قرآن کریم آنها را برای عبرت‌آموزی مطرح کرده و یکی از همین جریانات عبرت‌آموز، ولادت حضرت موسی علیه‌السلام است.

وی اظهار کرد: فرعون مأمور گماشته بود که نوزادان متولدشده را رصد کنند تا اگر نوزاد پسر باشد، به قتل برسانند؛ به‌همین خاطر تا لحظه تولد حضرت موسی علیه‌السلام هیچ آثار حملی در مادر حضرت مشخص نبود. در ادامه،

جامعیت طلاب شد و ابراز کرد: گاهی گرایش‌های تخصصی در حوزه‌های علمیه خوب است؛ ولی خواهش من این است که طلاب و فضلالی جوان ما را به سمت جامعیت سوق دهید.

آیت‌الله مروی خاطرنشان کرد: آنچه که نیاز و خواسته مردم است و باید برآورده شود، جامعیت یک طلبه است. اگر طلبه جامعیت نداشته باشد، نمی‌تواند به وظایف خود به‌درستی عمل کند.

عضو شورای عالی حوزه‌های علمیه، نقش ادبیات عرب در جامعیت طلبه را بسیار ویژه توصیف و بیان کرد: خواهش من این است که در این زمینه، برنامه‌ریزی دقیقی شود که طلاب ما با ادبیات عرب، دقیق آشنا شوند. تسلط بر ادبیات عرب در جامع بودن طلبه نقش بسیار ویژه‌ای دارد.

استاد حوزه علمیه قم، با اشاره به مسأله جذب طلاب در نهادهای دیگر، گفت: اگر همه استعدادها را به مراکز دیگر گسیل کنیم، برای حوزه چه می‌ماند؟! در این نکته توجه داشته باشید که به‌شکلی نشود که نهال‌فروشی داشته باشیم.

وی در بخش پایانی سخنان خود، با بیان اینکه اگر می‌خواهیم کار ما برکت داشته باشد، نقش اول را خودمان داریم، اظهار کرد: کاری در حوزه علمیه ماندنی است که همراه با اخلاص و برای خدا باشد.

حجت‌الاسلام والمسلمین نظری‌منفرد تبیین کرد

ولادت‌های عبرت‌آموز در قرآن

فرزند بدون اینکه ازدواج کرده باشند، ناراحت بود، صدای آسمانی به ایشان ندا داد که ناراحت نباش که ما شما را یاری خواهیم داد؛ بنابراین نوزاد حضرت مریم علیها‌السلام با قدرت خداوند زیان به سخن نشود و از خود و مادرش دفاع کرد و خود را به‌عنوان نبی خدا معرفی کرد.

وی با اشاره به اینکه یکی دیگر از ولادت‌های بسیار مهم و عجیب طبق فرموده امام صادق علیه‌السلام، ولادت حضرت زهرا علیها‌السلام است، اظهار کرد: زنان مکه به‌خاطر دشمنی همسرانشان با رسول گرامی اسلام، از کمک به حضرت خدیجه علیها‌السلام به‌هنگام بارداری و تولد حضرت زهرا علیها‌السلام خودداری کردند. طبق روایت در بیستم جمادی‌الثانی آثار تولد بر حضرت خدیجه علیها‌السلام عارض شد؛ اما هیچ زنی از زنان مکه کمک نکردند. سپس به اذن خدا چهارزن از زنان بهشتی برای تولد حضرت زهرا علیها‌السلام حضور پیدا کردند و نور این نوزاد، خانه‌های مکه را روشن کرد.

سخنران معارفی حرم حضرت معصومه علیها‌السلام در پایان تصریح کرد: حضرت خدیجه علیها‌السلام با نوزاد خود قبل از تولد سخن می‌گفتند که نشان‌دهنده عظمت حضرت زهرا علیها‌السلام است؛ بنابراین پرتواشنایی حضرت زهرا علیها‌السلام مختص اهل زمین نیست و طبق روایت، حتی اهل آسمان نیز از این نور بهره‌مند شدند.

مادر حضرت موسی علیه‌السلام مأمور می‌شود تا فرزند را شیر دهد

و اگر ترس جان فرزند را داشته باشد، نوزاد را به رود بسپارد. سخنران حرم بانوی کرامت علیها‌السلام با بیان اینکه خداوند مقدمات را این‌طور فراهم کرد که حضرت موسی علیه‌السلام از همان نوزادی، به خانه فرعون پا گذاشت و همان‌جا بزرگ شد، ادامه داد: قصه حضرت موسی علیه‌السلام و فرعون یک قصه آموزنده است و نشان می‌دهد، اگر خداوند بخواهد کاری را انجام بدهد، هیچ قدرتی نمی‌تواند مانع آن شود.

این استاد حوزه علمیه قم، با اشاره به اینکه از دیگر ولادت‌های عجیب در قرآن کریم، ولادت حضرت عیسی علیه‌السلام است که از مادری عقیفه، صالحه و پاک‌دامن متولد شد، گفت: اگر انسان برای خداوند حرکت کند، متقابلاً خداوند دست انسان را خواهد گرفت و در ناملازمات زندگی رها نخواهد کرد.

وی افزود: توحید حقیقی این است که انسان بداند، مؤثر حقیقی در عالم هستی خداوند است و در مرتبه بعدی نیز، خداوند انسان‌هایی را به‌عنوان الگو قرار داده تا انسان‌ها با تأسی به این الگوها، بتواند مسیر هدایت را طی کند. حجت‌الاسلام والمسلمین نظری‌منفرد، با اشاره به اینکه حضرت زهرا علیها‌السلام می‌فرماید: «ما حجت خداوند بر روی زمین هستیم»، بیان کرد: زمانی که حضرت مریم علیها‌السلام از تولد

معاون ارتباطات و بین‌الملل حوزه‌های علمیه

مدرسه مسجدمحور موجب تربیت نسل آینده می‌شود

دوران امام حسن عسکری علیه‌السلام برمی‌گردد که در آن دوران جرقه آموزش کلید خورد. وی با بیان اینکه حوزه علمیه ریشه هزار و ۱۰۰ ساله دارد و در زمان امام صادق علیه‌السلام این آموزش‌ها آغاز شد، گفت: تاریخچه و سیر تحول حوزه علمیه و حداقل صد سال اول آن باید بیان شود.

حجت‌الاسلام والمسلمین زمانی اذعان کرد: در دوران گذشته علمای اسلام به دیگر کشورها می‌رفتند و تولید علم می‌کردند و در گذشته نیز، همه مشغول تعلیم و نویسندگی بودند.

مشاور مدیر حوزه‌های علمیه کشور یادآور شد: هزار سال اروپائیان در جهالت به سر بردند و برای روشننگری خودشان، کتاب‌های اسلامی را به سرقت بردند و برخی از آنها را آتش کشیدند و کاخ تمدن خود را بر مبنای علوم و کتب اسلامی

علمیه خواران و سیده‌زهره برقی مدیر جامعه‌الزهرا علیها‌السلام، جمعی از استادی، مسئولان و مدیران این دو نهاد حضور داشتند، غرفه‌هایی با عناوینی چون «پیش از پیدایش، تأسیس و آغاز، استقرار و استحکام، رشد و شکوفایی، تحول و پیشرفت، یک روایت تازه، به‌گستره جهان و عرصه خدمت» طراحی شده و روند تشکیل و پیشرفت جامعه‌الزهرا علیها‌السلام را از ابتدا تاکنون در ادوار مختلف به

برگزاری همایش بین‌المللی پایان تفسیر ۸۰ جلدی تسنیم

حجت‌الاسلام والمسلمین مرتضی جوادی آملی، رئیس بنیاد بین‌المللی علوم وحیانی اِسرائِء کرد نشست خبری گرامی‌داشت هفته پژوهش و معرفی دستاوردهای پژوهشی این بنیاد، از برگزاری جشن اتمام چاپ تفسیر تسنیم آیت‌الله‌العظمی جوادی آملی در دوم اسفند امسال خبر داد و گفت: در این جشن که با حضور معظله، پژوهشگران، استادی حوزه و دانشگاه و فضلاء در قم برگزار می‌شود، آیت‌الله اعرافی مدیر حوزه سخنرانی خواهد کرد.

به گزارش خبرگزاری حوزه، رئیس بنیاد بین‌المللی علوم وحیانی اِسرائِء ادامه داد: تفسیر تسنیم، ۸۰ جلد می‌باشد که طی ۴۰ سال مداومت بر کرسی تدریس تفسیر حضرت استاد به ثمر نشست. نکته مهم این است که اتمام کرسی تدریس، با تحقیق این مجموعه بزرگ فرایزه‌پوهشی، همزمان بوده است.

حجت‌الاسلام والمسلمین جوادی آملی اضافه کرد: تفسیر تسنیم برترین فرایزه‌پوهش است؛ به این معنی هر آنچه را که در زمینه تفسیری وجود داشت، حضرت استاد با رویکرد حدیثی، فلسفی و... در آن ارائه دادند.

وی بیان کرد: برای تحقق تفسیر سترگ، مطالعات عمیق و گسترده‌ای در همه زمینه‌های تفسیری از سوی حضرت آیت‌الله جوادی آملی صورت گرفته است تا از هر لحاظ، آماده استفاده برای جامعه علمی و دانشگاهی و علوم انسانی باشد.

چگونگی شکل‌گیری اندیشه‌های حضرت آیت‌الله جوادی در علوم انسانی

حجت‌الاسلام والمسلمین جوادی آملی گفت: اندیشه‌های حضرت استاد برای جامعه علمی روشن است؛ اما چقدر این تحقیقات پیش رفته و زمینه پیشرفت در نظام فکری و جامعه علمی را موجب شده است، نیاز به تبیین دارد.

وی بیان کرد: پژوهشگران براساس پژوهش‌های نوین مسأله‌محور حرکت می‌کنند؛ یعنی نظام آموزشی امروز مبتنی بر فعالیت خاص، هدفمند، پرسشی و مسأله‌محور را دنبال می‌کنند تا حل مسأله اتفاق بیفتد؛ اما چه شناخت و اطلاعاتی از مجموعه‌های زبردست دارند تا بتوانند مبتنی بر آن، پژوهش‌شایسته‌ای را به جامعه ارائه کنند.

رئیس بنیاد بین‌المللی علوم وحیانی اِسرائِء اظهار کرد: برای روشن شدن مسأله فوق باید بگوییم قبل از فعالیت‌های پژوهشی، باید سلسله مطالعات عمیق به سامان رسیده علمی داشته باشیم تا مبتنی بر آن، پژوهشگران کارهای تحقیقی را ارائه کنند. این همان معنای فرایزه‌پوهش است.

وی افزود: بر اساس اندیشه‌های که از حضرت استاد سراغ داریم، با وسعت، عمق و ژرف‌نگری از دیگر سو، مطالعات به سامان می‌رسد و نظام علمی راه مشخصی پیدا کند؛ چون اگر پژوهشگر بخواهد، در مورد موضوعی پژوهش کند، تردیدی نیست که قابلیت علمی انجام‌شده را نگاه کرده باشد. همه مباحث علمی را ببیند، جمع‌بندی کند و به نظر نهایی برسد و بعد مبتنی بر آن، پژوهش را انجام دهد تا به حل مسأله برسد. این چند کار در فرایزه‌پوهش اتفاق می‌افتاد.

حجت‌الاسلام والمسلمین جوادی آملی ادامه داد: اگر گفته شده که تفسیر تسنیم، ۸۰ جلد است؛ چون مطالعات عمیق و همه‌جانبه در همه زمینه‌های تفسیری اتفاق افتاد تا مجموعه اطلاعاتی که در این رابطه هست، به‌عنوان زیرساخت پژوهش تفسیری به کار بیاید. مدیریت علمی یکی از عمده‌ترین مسائلی است که در شأن حضرت استاد است؛ بدین‌معنا همه نظرات مختلف را دسته‌بندی کردن، نظریه صحیح را تشخیص دادن و بعد نظریه برجسته را مشخص کردن تا نظر نهایی سامان بیاید، همه این کارها که انجام شد، بر اساس آن، محقق می‌تواند محققانه وارد شود و مسأله را حل کند؛ این همان پژوهش است. این در اندیشه حضرت استاد است و به آن فرایزه‌پوهشی می‌گویند.

حجت‌الاسلام والمسلمین جوادی آملی گفت: شاید این سؤال در ذهن ایجاد شود که چگونه می‌توان این حجم از آثار را تولید کرد؟! باید گفته شود: در طول این ۳۰ تا ۴۰ سال که حضرت استاد درس‌هایی در حوزه علوم انسانی به‌صورت تحقیقی ارائه می‌کردند، در کنار آن، محققان از پژوهشکده فقه اصول، کلام و حکمت و تفسیر و عبرت حضور داشتند. تدریس و تحقیق همزمان انجام می‌شد و نتیجه آن آثار متعدد شد.

نمایش گذاشته است. نگاهی گذرا به سیر تأسیس و بالندگی حوزه علمیه قم و علما و بزرگان این حوزه، مطلع این نمایشگاه است. نمایشگاه «۴۰ سال بالندگی»، در محل نمایشگاه‌های دائمی این مؤسسه علمی حوزوی راه‌اندازی شده و از روز پنجشنبه ۶ دی تا ۱۳ دی، از ساعت ۸ تا ۱۴ پذیرای بازدیدکنندگان است.

در محضر نور

امیرالمؤمنین حضرت علی^{علیه السلام}

إِنَّمَا الْبَصِيصُ مَنْ سَمِعَ فَعَفَّرَ وَ بَصُرَ فَأَبْصَرَ وَ اِتْتَفَعَ بِالْبَعْرِ، ثُمَّ سَلَكَ جَدَداً وَاضِحاً.

انسان با بصیرت کسی است که بشنود و خوب بیندیشد و بنگرد و ببیند و از تجارب دنیا بهره گیرد، سپس در راه روشن حرکت کند.

نهج البلاغه، خ ۱۵۲، ص ۴۷۳ - ۴۷۴

هشتمین همایش

ملی ریحانة‌النبی ^{علیه السلام} با

پیام حضرت آیت‌الله جوادی

آملی، همزمان با ولادت با سعادت

حضرت زهرا ^{علیها السلام} در تهران برگزار گردید.

به گزارش پایگاه اطلاع‌رسانی اسراء، متن پیام معظم‌له بدین شرح می‌باشد.

بسم‌الله الرحمن الرحیم

اهل‌بیت ^{علیهم السلام} خودشان هم مینا هستند و هم بانئ. نام اینها و یاد اینها حیات‌بخش است و شیعه هم، تشنه معارف اینهاست و بهترین وسیله‌ای که در جهان امکان، انسان به این وسیله متوسل می‌شود به الله هم، همین‌ها هستند. درست است که کتاب‌های آسمانی و برنامه‌های دینی، همه اینها وسائل‌اند؛ اما آن کسی که دین محکم است، قرآن مجسم است که هم همه مطالب قرآن را می‌داند و هم مطالب قرآن را عمل کرده است و عمل می‌کند، اینها هستند؛ لذا خود اینها بهترین وسیله‌اند.

• **ایران در دالان ورودی یک تحول**

الآن در این شرایطی که این سال‌های اخیر پیش آمد، جامعه ما در دالان ورودی یک تحول است؛ ما چه نخواهیم چه نخواهیم، در دالان انتقالیم. چون در دالان انتقالی هستیم، باید از نظر فکر هم، یک خانه‌تکانی بکنیم و انتقال ذهنی داشته باشیم. انسان بدون خانه‌تکانی فکری، در جامعه انتقالی، موفق نیست.

حالا که این‌طور است، انسان نباید از این جامعه جدا بشود؛ چون دو تا راه دارد: راه خوب دارد و راه بد دارد؛ می‌شود با جامعه بود و راه خوب را اداره کرد و تعمیم داد. یکی از راه‌هایی که با آن، این صحنه ریحانة‌النبی ^{علیها السلام} شکوفاتر می‌شود، شرکت دادن این‌هاست که در طول سال این برنامه‌ها باشد؛ هم کودکان، هم نوجوان‌ها، هم دخترخانم‌ها و هم سالمندان؛ اینها خودشان بیایند و مجلس‌داری بکنند. مجلس‌آرایی بکنند. لازم نیست جایزه باشد، به‌نام خود حضرت زهرا ^{علیها السلام} باشد و سالانه در طی ماه‌ها این جریان را داشته باشند و آن محفل هم، به‌عنوان محفل ریحانة‌النبی باشد که اینها خیلی از شعرها و سروده‌های خودشان، تفسیر قرآن‌شان، حفظ قرآن‌شان در آن جمع باشد.آن‌وقت این خودش، صاحبان و متولیان فراوانی پیدا می‌کند و وقتی اینها متولی ریحانة‌النبی ^{علیها السلام} شدند، خودشان تأمین می‌کنند؛ چون نسل فعلی واقعاً غیر از نسل‌های قبلی‌اند.

از آن محفل وزین علمی ریحانة‌النبی ^{علیها السلام} و از آن

یادداشت

ماه رجب

• استاد جواد محدثی

• **تبریک**

ماه پرخیر و برکت رجب فرا رسیده است؛ ماه مقدس و نورانی، ماه عبادت و دعا و بندگی، ماه خدا و شهرالله، ماه میلادهای پرشکوه امامان ^{علیهم السلام} و مبعث رسول‌خدا ^{صلی الله علیه و آله} و ایام اعتکاف. حلول این ماه را به شما تبریک می‌گویم و برای‌تان آرزوی توفیق برای گرمای‌داشتن مناسبت‌هایش و عمل به آداب و برنامه‌های عبادی آن خواستاریم. باشدکه از برکات این ماه، در سایه توجه به خدا و منویات و نیایش بهره‌مند باشیم.

• **مناسبت‌ها**

• **اول ماه رجب:** میلاد محمد باقر ^{علیه السلام} در سال ۵۷ هجری؛

• **دوم ماه:** میلاد امام هادی ^{علیه السلام} در سال ۲۱۴ هجری (به روایتی)؛

• **سوم ماه:** شهادت جان‌گداز امام هادی ^{علیه السلام} در سال ۲۵۴ هجری در سامرا؛

• **دهم ماه:** میلاد امام جواد ^{علیه السلام} در سال ۱۹۵ هجری؛

• **سخن بزرگان**

علامه مصباح یزدی^{رحمته الله}

انسان برای درآمدن در زمره «حزب الله» و «اهل ولایت» نیازمند دو توفیق از ناحیه خداوند است: یکی توفیق در کسب معرفت و شناخت و دیگری توفیق عمل به معرفت کسب‌شده. در چنین جایی زمینه امتحان برای او فراهم می‌شود که آیا منفعت و لذت خویش را مقدم بردار یا بدانچه ایمان آورده، ملتزم شود.

پرتو ولایت، ص ۲۸۴

در پیام آیت‌الله‌العظمی جوادی آملی به هشتمین همایش ملی ریحانة‌النبی ^{علیه السلام} تبیین شد

راهکارهای شکوفایی فرهنگ فاطمی در جامعه

این زن با این مرد چگونه با هم یکی بشوند؟ چیزی باید باشد، اصولی باید باشد، مبادی‌ای باید باشد، اخلاقی باید باشد، سنتی باید باشد، تا اینها را با هم جمع بکنند. حضرت فرمود: گفتار ما آن ملات نرم است که اینها را با هم جمع می‌کند. جامعه هم همین‌طور است؛ جامعه هم بدون ملات، زندگی نمی‌کند. یکی اصول‌گراست و یکی اصلاح‌طلب و از این حرف‌ها هست؛ تا ملات نرم عقل نباشد، نمی‌شود.

عقل را عقل گفتند؛ برای اینکه عقل می‌کند. شتر معمولاً چموشی می‌کند؛ این زانوبندی که زانو را محکم می‌بندد و ساریان‌ها آن زانوبند را محکم به پای شتر می‌بندند، به این کار می‌گویند: عقل کرده است و آن شتر آنجا می‌ایستد.

آن فهم و ذرک و ایمان را ذات اقدس اله به ما داده است که از جای‌مان بیرون نرویم؛ نه بد بگوییم و نه بد کسی را بخواهیم؛ مواظب زبان‌مان باشیم. مواظب فکرومان باشیم. مواظب قلم خودمان باشیم. مواظب قدم خودمان باشیم و مواظب ادب خودمان باشیم. این جاذبه دارد؛ فرمود: عقل این است.

• **باگمان نمی‌شود به جنگ یقین رفت**

ما بأمور به جهادیم؛ فرمود: «جاهدوا اهلانکم کما تجاهدون اعدائکم». مسأله جهاد نفس، یک دستور رسمی دین ماست؛ آدم با رذائل اخلاقی خودش، با هوس خودش، با خواسته‌های بی‌جای خودش، با غورطلبی‌اش باید مجاهد کند.

شما هوس دارید، گرایش دارید، شهوت دارید، غضب دارید و همه اینها شما را به طرف کاری می‌کشند. بسیار خوب، از آن طرف هم، عقل دارید، فطرت دارید، دین دارید، برنامه‌های دینی دارید که اینها هم شما را به طرف دیگری‌کشند؛ این‌جنگ داخلی است بین خواسته‌های انسان که می‌شود جهاد نفس. در جهاد، اسلحه‌ای هست و طرفین دارند دعوا می‌کنند. چه چیزی در دست دشمن شماست و چه چیزی در دست شماست؟ در دست او، بیش از مظنه و خیال و گمان و وهم نیست؛ مگر انسانی که گرفتار اختلاس و امثال آن شد، یقین دارد که پول‌ها را سالم در می‌برد و کسی آبرویش را نمی‌برد یا گمانش این است؟ کسی که می‌خواهد خلاف بکند، آیا صددرصد می‌داند که موفق است یا هشتاد درصد، نود درصد، بیست درصد و سی درصد است؟ کسی که می‌خواهد گناهی بکند، فسادی در مملکت ایجاد بکند، مالی را ببرد، آیا صددرصد یقین دارد که کسی او را تعقیب نمی‌کند یا هشتاد درصد، بیست درصد و سی درصد است؟ پس مظنه است، پس مظنه دارد. شما نسبت به خدا و پیغمبر و دین، صددرصد هستید یا بیست درصد؟ صددرصد هستید؛ پس شما صددرصد دارید و او بیست درصد یا هفتاد درصد. وای به حال کسی که صددرصد در دست اوست و بیست درصد یا سی درصد در دست دشمن اوست و شکست می‌خورد!

افروزگار

• سال بیست و سوم
• شماره ۸۲۷
• دوشنبه ۱۰ دی ۱۴۳
• ۱۶ صفحه • ۵۰۰۰ تومان

Ofogh-e Hawzah Weekly
• صاحب امتیاز: مرکز مدیریت حوزه‌های علمیه
• مسئول مرکز رسانه و فضای مجازی حوزه‌های علمیه: رضاستمی
• سردبیر: رضانعلی عزیزی • با همکاری هیأت تحریریه
• تلفن: ۰۵۳۸-۳۲۹ • نمابر: ۰۵۳۳-۳۲۹
• صندوق پستی: ۳۷۱۸۵/۴۳۸۱
• نشانی: قم، بلوار جمهوری اسلامی، کوچه ۲، پلاک ۱۵
• پایگاه اینترنتی: www.ofoghhawzah.ir
• پست الکترونیک: info@ofoghhawzah.ir
• کارشناس فنی چاپ: مصطفی اویسی • چاپ: صمیم (۰۲) ۶۵۵۶۸۰۱

• **عطریار**

حضرت‌انسان

مهدی صوفی

کاش این جمعه دل عرش چران‌گان بشود

یوسف آل‌علی ^{علیه السلام}، راهی کنعان بشود

بانگِ جاء الحق جبریل بپیچد به فلک

آسمان قاری این آیه قرآن بشود

تشنهٔ بارش یک لحظه نگاهش هستیم

دیده باید که پُر از حضرت باران بشود

کاش اندازه یک دم بپذیرد ما را

یا به‌قدر نفسی هم شده مهمان بشود

می‌رسد عاقبت آن روز که با بیریق نور

از افق حضرت خورشید غزل‌خوان بشود

نام او زمزمه وقت سحرگهان‌ست

عشق باید به دل مأذنه عنوان بشود

عشق معنا شده در تاب و تبِ منتظران

کاشکی ندبه ما درخوَر ایشان بشود

باید از عمق قنوت بکشی ی را ب، تا

لؤلؤ از گوشه مژگان تو غلطان بشود

در فراقش شده مرغ غزل‌م دل‌مُرده

می‌شود او به دل مُرده ما جان بشود

گفته انجیل هم این را که جهان یک روزی

روشن از آمدن حضرت انسان بشود

جدال احسن این است که مقبولات آنها، معتقدات آنها و پذیرفته‌های آنها را خوب بفهم و مطابق همان‌ها استدلال بکن.

ما باید بدانیم که کانت چه می‌گوید! دکارت چه می‌گوید! امثال اینها چه می‌گویند تا با اینها جدال کنیم؛ اگر ندانیم، چگونه جدال کنیم؟!

فرمود: این اعراب جاهلی، مقبولاتی دارند، مستنداتی دارند. با همه که نمی‌شود، شما حرف خودت را بزنی. حرف اینها را باید گوش بدهی. بعد طبق همان حرف‌هایی که اینها دارند، می‌شود نتیجه صحیح گرفت.

شما بزرگواران سعی کنید -إن‌شاء‌الله- حوزه گرم، قوی و غنی داشته باشید؛ ولو جمعیت کم باشد؛ یعنی طلبه‌های خوب تربیت کنید. آن جاها بزرگانی تربیت شدند؛ بعضی از شهرها بزرگ‌پرور است.

حوزه علمیه دخترها هم فراهم بشود؛ این ریحانة‌النبی ^{علیها السلام} یک مدرسه و حوزه علمیه بشود. از جامعه‌الزهر ^{علیها السلام} شعبه‌ای بیاید، آنجا همکاری کنند. جامعه‌الزهر ^{علیها السلام} خودشان هم مقداری وسایل فراهم می‌کنند یا معلم می‌فرستند. بعد از چندسال خود آنها خودکفا هستند. بدون کار فرهنگی عمیق نمی‌شود.

امیدواریم که ذات اقدس اله به‌برکت خود آن بانو، این نظام را حفظ کند و گدشتگان شما و ما را رحمت کند و آیندگان را هم حفظ کند تا این نظام به دست صاحب اصلی‌اش برسد و سعی شما هم بلیغ باشد و این کشور ولی‌عصر -إن‌شاء‌الله- نه بی‌راهه بود و نه راه‌کسی را ببندد، به‌برکت صلوات بر محمد و آل محمد!

• ۵. اولین شب جمعه این ماه «لیلة‌الرغایب» است

و بسیار بافضیلت است و اعمال خاصی دارد که در کتب دعا آمده است و اولین پنج‌شنبه از رجب هم روزه مستحب دارد.

• ۶. روزهای ۱۵،۱۴،۱۳ این ماه به «ایام‌البیض» معروف است و دعاها و نمازهای خاصی دارد و از مهم‌ترین اعمال آن، اعتکاف و روزه با آداب و شرایط خاص آن است. روزه این سه‌روز مستحب است.

• ۷. شب نیمه ماه رجب از شب‌های بافضیلت است. روز نیمه رجب هم بسیار مهم است و دعا و نماز و زیارت خاص دارد.

• ۸. اعمال (امدادوه) که عبادت و نماز و دعای خاصی است و از امام صادق ^{علیه السلام} روایت شده و برای رفع گرفتاری‌ها و مشکلات، اثربخش است. این اعمال در روز نیمه رجب انجام می‌شود و تفصیل آن در مفاتیح‌الجنان است.

• ۹. شب ۱۳ که شب میلاد امام علی ^{علیه السلام} است، نماز خاص دارد و روزه روز سیزدهم مستحب است.

• ۱۰. شب مبعث پیامبر ^{صلی الله علیه و آله} (۲۷ رجب) شبی بابرکت و فضیلت است و عبادت و نماز و دعای مخصوص دارد. زیارت امیرالمؤمنین ^{علیه السلام} هم وارد شده است.

• ۱۱. روز ۲۷ رجب، مبعث پیامبر اکرم ^{صلی الله علیه و آله} است. روزه آن مستحب است. صلوات بسیار و زیارت حضرت رسول ^{صلی الله علیه و آله} و زیارت امیرالمؤمنین ^{علیه السلام} و غسل و نماز خاص دارد. (به مفاتیح رجوع شود)

از خداوند می‌طلبیم که در حد توان به اعمال و آداب

سپس دعای مخصوص.

• ۲. روز اول: روزه. روزه در همه ایام این ماه مستحب

است و حتی یک روز روزه در ماه رجب، پاداش روزه‌داران همه ماه رجب را دارد و در قیامت ندا داده می‌شود: این‌الرحیبتون؟

• ۳. زیارت امام حسین ^{علیه السلام} و خواندن دعای «خاب الوافدون علی‌غیرکم...» و دعای «اللهم اتی اسئل یالله یا الله...».

• ۴. خواندن دعا‌های هر روز در این ماه، مثل دعای «یا من یملک دوائج‌السائلین...» و دعای «یا من ارجوه لکل‌خیر...» و دعای «اللهم اتی اسئلک بالمولودین فی رجب...» و دعا‌های دیگر که در مفاتیح‌الجنان آمده است.

این ماه شریف توفیق‌مان دهد و ما را از برخورداران

برکات فراوان این ماه قرار دهد.

• **میلاد فرزند کعبه**

سیزده رجب، میلاد فرخنده گوهر ولایت در صدف کعبه است. علی ^{علیه السلام} خانه‌زاد کعبه و مهمان خانه خداست. مولودی که محبتش، دل‌های عاشقان فضیلت را روشن ساخته و مولایی که ولایتش، کیمیای دگرگون‌ساز دل‌ها و زندگی‌هاست و گنج «علی‌دوستی» عطیه‌ای الهی در قلوب شیعیان است و مایه سرافرازی پیروان عترت پیامبر ^{صلی الله علیه و آله} به‌شمار می‌رود.

فرخنده باد میلادی که نسیم شادی به‌همراه دارد و احیاگر دل‌هاست!!

و ... خجسته باد مولودی که آینه خدانما و مجموعه فضایل و کمالات است!!

• **بعثت پیامبر خاتم**^{صلی الله علیه و آله}

۲۷ رجب، مبعث پربرکت حضرت محمد ^{صلی الله علیه و آله} و سرآغاز فصلی بهاری در پهنه قرن‌هاست. در این روز، خورشید حق از خاور هستی طلوع کرد و خدا بر بشریت مئت نهاد و غار حررا را جلوه‌گاه نور الهی و فروغ وحی را از آنجا تا همه جای جهان و تا همیشه تاریخ، نورافشان ساخت. خداوند در این روز مقدس پیام‌آورش را برای هدایت انسان‌ها برانگیخت، تا ظلمت جاهلیت را بزداید و فطرت‌ها را بیدار سازد و بشریت را به کمال برساند و راهی که از خاک و تا خدا را پیش پای انسان بگشاید. بلند باد نام او که همیشه معطر است! و گرمی باد یاد او که روشن‌گر دل‌هاست!